

VÝROČNÍ ZPRÁVA

2009

ČESKÁ INSPEKCE ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

ČESKÁ INSPEKCE
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Název zpracovatele: Česká inspekce životního prostředí
Adresa ředitelství: Na Břehu 267, 190 00 Praha 9
Telefonní spojení: 00420 222 860 111 (ústředna)
Fax: 00420 283 892 662
Zelená linka: 800 011 011
e-mail: public@cizp.cz
Internet: www.cizp.cz

Úřední hodiny: Pondělí a středa ostatní pracovní dny
8.00 – 17.00 8.00 – 14.00 na objednání
Název zřizovatele: Ministerstvo životního prostředí

Myslet na budoucnost, chránit krajinu a životní prostředí - to je základním posláním České inspekce životního prostředí. Stejně důležitá jako její práce výkonná a kontrolní, je i práce v oblasti prevence a spolupráce s nevládními organizacemi. Významnou složkou je i spolupráce s veřejností a občany.

Jednou z nejvýznamnějších změn, které byly dovršeny v roce 2009, je nové územní uspořádání v oblasti ochrany vody, které respektuje hranice krajů a je tak přehlednější než původní uspořádání podle povodí. ČIŽP se přiblížila lidem v regionech tím, že otevřela pobočky ve Zlínském a Karlovarském kraji. V roce 2009 se Česká inspekce životního prostředí více zaměřila na trestání závažné delikttní činnosti, namísto stíhání administrativních pochybení a využívala celé rozmezí pokut dané v zákonech.

Česká inspekce životního prostředí dále rozvíjela spolupráci s veřejností. O její důvěře svědčí i zvyšující se počet podnětů. Jedná se zejména o oblasti kácení stromů, závážky stavebními odpady a nelegální dovozy exemplářů CITES. Mimořádnou pozornost věnovala zamezení plošného kácení alejí kolem silnic. O svých aktivitách a krocích pak pravidelně informovala veřejnost přes média jak na tiskových konferencích, tak vydáváním tiskových zpráv. Zvýšené informování veřejnosti se projevilo i preventivně. Řada firem vyjádřila větší obavu z medializace svého protizákonného chování.

Vývojový trend zájmu veřejnosti o poskytování informací byl v roce 2009 nejvyšší za posledních pět let a nejvíce žádostí směřovalo opět do oblasti ochrany ovzduší. Stále více žádostí se také vyřizuje neformálně, prostřednictvím diskusního fóra, ale i prostřednictvím bezplatné informační linky, která je zároveň využívána k přijímání podnětů a stížností od občanů. V roce 2009 bylo na této lince přijato přes tisíc dotazů.

V roce 2009 se podařilo dokončit reformu České inspekce životního prostředí, která z ní učinila vysoce odborný a transparentní orgán inspekční a kontrolní činnosti. I nadále bude plnit činnost výkonnou, kontrolní a preventivní, rozvíjet svou spolupráci s médii a občany při ochraně naší přírody, abychom mohli předat nám svěřenou Zemi našim dětem s klidným svědomím.

Ing. Eva Tylová
ředitelka ČIŽP

OBSAH

Úvodní slovo	3
Obsah	5
1. Základní informace o ČIŽP	6
1.1 Obecné údaje	6
1.2 Charakteristika činnosti ČIŽP	6
1.3 Organizační struktura	6
2. Hodnocení činnosti ČIŽP za rok 2009	7
2.1 Rozhodování ve správním řízení	7
2.2 Spolupráce s veřejností	8
3. Účast ČIŽP na řešení havárií	10
4. Činnost ČIŽP podle složek	12
4.1 Ochrana ovzduší	12
4.2 Ochrana vod a prevence závažných průmyslových havárií	17
4.3 Odpadové hospodářství, chemické látky a biocidní přípravky	25
4.4 Ochrana přírody	30
4.5 Ochrana lesa	40
5. Integrované agendy	45
6. Mezinárodní spolupráce	49
7. Lidské zdroje	51
7.1 Personalistika	51
7.2 Vzdělávání	52
8. Ekonomika	52
8.1 Rozpočet	52
8.2 Investice	54
Kontakty	56
Zkratky a vysvětlivky	57
Příloha - tabulky	58

1. ZÁKLADNÍ INFORMACE O ČIŽP

1.1 OBECNÉ ÚDAJE

ČESKÁ INSPEKCE ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

- byla zřízena v roce 1991 zákonem ČNR č.282/1991 Sb. o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, ostatní složky se k ní připojily následně v průběhu let 1991 – 1992
- je samostatnou organizační složkou státu zřízenou Ministerstvem životního prostředí ČR
- činnost vykonává v 5 oblastech: v ochraně ovzduší, ochraně vod, v odpadovém hospodářství, ochraně přírody a ochraně lesa, současně je stále více uplatňován integrovaný přístup k ochraně životního prostředí jak na základě zákona o integrované prevenci (IPPC), o posuzování vlivů na životní prostředí (EIA), tak i celkovým způsobem inspekční práce.

1.2 CHARAKTERISTIKA ČINNOSTI ČIŽP

- dozírá na dodržování právních předpisů na ochranu životního prostředí
- provádí inspekce – kontroly
- ukládá opatření k nápravě zjištěných nedostatků
- ukládá sankční opatření za nedodržování zákonů životního prostředí
- kontroluje obchod a nakládání s ohroženými druhy živočichů a rostlin a výrobků z nich (nelegálně získané jedince a předměty odebírá)
- omezuje, případně zastavuje provoz, pokud vážně ohrožují životní prostředí
- podílí se na řešení starých ekologických zátěží
- řeší podněty občanů i právnických osob
- poskytuje informace na základě žádostí ve smyslu platných zákonů
- informuje veřejnost i sdělovací prostředky a orgány státní správy o údajích o životním prostředí, které získává při inspekční činnosti
- vypracovává stanoviska pro jiné orgány státní správy
- podílí se na řešení havárií v oblasti životního prostředí
- spolupracuje s inspekčními orgány zemí Evropské unie a sítě inspekčních orgánů EU (tzv. IMPEL)
- stanovuje poplatky za vypouštění odpadních vod a odběr podzemních vod

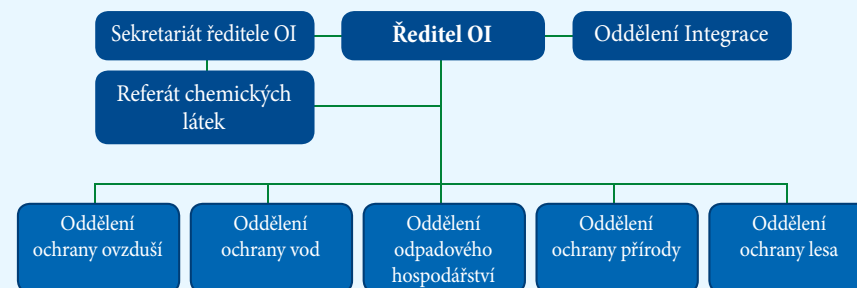
1.3 ORGANIZAČNÍ STRUKTURA ČIŽP

- ČIŽP je členěna na 10 oblastních inspektorátů, dvě pobočky a ředitelství. V současné době zaměstnává 663 zaměstnanců, z toho cca 80% tvoří inspektori Oblastní inspektoráty: Praha, České Budějovice, Plzeň, Ústí n/Labem, Liberec, Hradec Králové, Havlíčkův Brod, Brno, Olomouc, Ostrava, pobočky Zlín a Karlovy Vary
- ředitel ČIŽP je jmenován ministrem životního prostředí

Přehled kompetencí v jednotlivých složkách životního prostředí

Kompetence ČIŽP		Složka životního prostředí				
		ovzduší	voda	odpady	příroda	les
dozor	kontroly, revize, проверки, šetření apod.	*	*	*	*	*
sankce	pokuty právnickým osobám	*	*	*	*	*
	pokuty fyzickým osobám	*	*	*	*	*
	omezení nebo zastavení činnosti, provozu	*	*		*	*
	odebrání nedovoleně držených jedinců, odebrání výrobků	*			*	
opatření	opatření k nápravě zjištěných nedostatků	*	*	*	*	*
	řešení starých ekologických zátěží		*			
	řešení havárií	*	*	*		
poplatky	poplatky (vypouštění odpadních vod, poplatky za odběr podzemních vod)		*			
povolování a schválení	regulační řády, spalování více druhů paliv, kategorizace zdrojů	*				
stanoviska	stanoviska, vyjádření, souhlasy pro jiné orgány	*	*	*	*	*
podněty	řešení podnětů	*	*	*	*	*

Organizační uspořádání oblastního inspektorátu ČIŽP

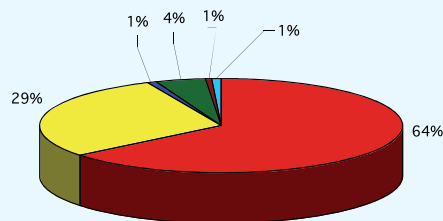

2. HODNOCENÍ ČINNOSTI ČIŽP ZA ROK 2009

2.1 ROZHODOVÁNÍ VE SPRÁVNÍM ŘÍZENÍ

V roce 2009 provedla ČIŽP celkem 17 432 kontrol (14 255 kontrol v roce 2008, 15 791 kontrol v roce 2007). Počet kontrol na jednoho inspektora v roce 2009 byl 36 (34 v roce 2008, 38 v roce 2007).

ČIŽP vydala v roce 2009 celkem 14 834 správních řízení, z toho 14 706 pravomocných (do uvedeného počtu je zahrnuto 2 061 vydaných rozhodnutí o poplatcích za vypouštění odpadních vod a 9 268 vydaných rozhodnutí o poplatcích za odběr podzemních vod).

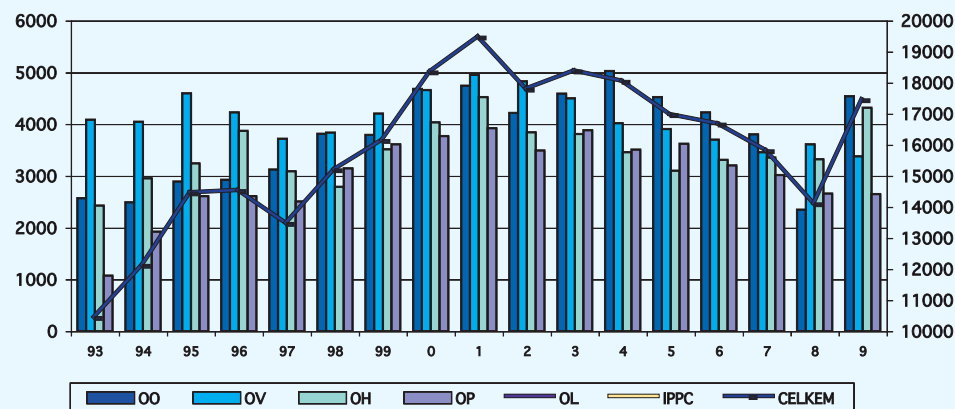
poplatky v právní moci	pokuty v právní moci	souhlasy + autorizace+ EL
opatření	odebrání	zastavení provozu

SPRÁVNÍ ROZHODNUTÍ SANKČNÍHO CHARAKTERU

ČIŽP uložila celkem 2 778 pokut, z toho 2 650 bylo v tomto roce pravomocných (2 684 pokut, z toho 2 501 pravomocných v roce 2008, 2 547 pokut, z toho 2 469 pravomocných v roce 2007). Celkový objem pokut dosáhl v roce 2009 částky 164 165 643 Kč (142 921 818 Kč v roce 2008, 161 513 741 Kč v roce 2007). Nárůst pokut zaznamenal především úsek vodního hospodářství, a to 40 972 943 Kč (24 424 668 v roce 2008, 35 967 990 v roce 2007) a úsek odpadového hospodářství, a to 73 836 200 Kč (64 472 750 Kč v roce 2008, 76 429 000 Kč v roce 2007). Na významném nárůstu výše pokut v roce 2009 ve složce ochrany vod měly podíl i případy řešené v roce 2008, které však nabýly právní moci až v tomto roce. Zejména pokuta ve výši 8 000 000 Kč udělená ČOV Praha či vysoké pokuty za nedovolené odběry podzemních vod.

Z oblastních inspektorátů největší objem pokut uložily OI Plzeň 24 817 304 Kč a OI Brno 31 904 827 Kč. Průměrná výše pravomocné pokuty vyměřené ve správním řízení se zvýšila na 61 949 Kč (57 146 Kč v roce 2008, 65 417 Kč v roce 2007). Průměrná výše pokut se liší jednak podle složek, jednak podle regionů. Nejvyšší průměrné pokuty byly uloženy v oblasti odpadového hospodářství, nejnižší v oblasti ochrany přírody, což je vysvětlitelné charakterem jejich činnosti a sankční zákonnou úpravou.

Vývoj počtu inspekci dle složek

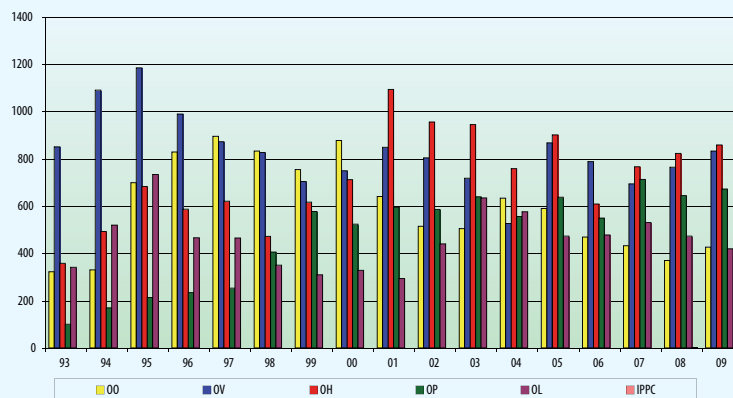
SPRÁVNÍ ROZHODNUTÍ NÁPRÁVNÉHO CHARAKTERU

Rozhodnutí nápravného charakteru tvoří po sankcích druhou skupinu rozhodnutí, která jsou reakcí správního orgánu na zjištění rozporu se zákonem. Opatření tohoto typu se vydávají samostatně nebo spolu s rozhodnutím o sankci. V roce 2009 bylo vydáno 406 rozhodnutí o opatření k nápravě (427 v roce 2008, 503 v roce 2007) a 70 rozhodnutí o zastavení provozu (51 v roce 2008, 66 v roce 2007).

Počet případů odebrání živých nebo neživých exemplářů správním rozhodnutím (dle Úmluvy CITES) vzrostl na 68 (84 v roce 2008, 68 v roce 2007).

Odebrání nedovoleně držených exemplářů, omezení nebo zastavení škodlivé činnosti či provozu je krajní možností odpovědi správního orgánu na zjištěný rozpor se zákonem. Tomu odpovídá i jejich podíl na celkovém počtu rozhodnutí.

Vývoj počtu sankčních a nápravných opatření dle složek

ČINNOST MIMO SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

Tvoří ji vyjádření a stanoviska pro jiné orgány, jako např. vyjádření k žádostem o podporu ze SFŽP, stanoviska ke zpracovaným studiím EIA apod. ČIŽP vydala celkem 12 006 (12 013 v roce 2008, 14 449 v roce 2007) takových stanovisek.

ČIŽP spolupracuje s MŽP a organizacemi resortu, dále s Generálním ředitelstvím cel v oblasti CITES, GMO a přeshraničního pohybu odpadů, s Policií ČR, s Hasičským záchranným sborem, s Českou obchodní inspekcí, Inspekcí bezpečnosti práce, hygienickou službou, s krajskými a místními orgány a institucemi, soudními orgány atd.

2.2 SPOLUPRÁCE S VEŘEJNOSTÍ

PODNĚTY, STÍŽNOSTI

Šetření podnětů a stížností tvoří zhruba 9% z celkové činnosti ČIŽP. Podněty a stížnosti jsou důležitým prvkem komunikace ČIŽP s veřejností. Občanská veřejnost upozorňuje mnohdy na porušení zákona, které by jinak zůstalo skryto. Oprávněné podněty jsou východiskem pro další postup ČIŽP, tj. správní řízení buď sankční povahy nebo správní řízení o opatření k nápravě. Některé podněty jsou také postoupeny jiným orgánům veřejné správy (státní správy nebo samosprávy) k prošetření. Stížnosti proti nevhodnému chování inspektorů nebo proti postupu oblastního inspektorátu ČIŽP tvoří důležitou zpětnou vazbu, která pomáhá organizaci zlepšovat svoji práci.

Počet podnětů přijatých jednotlivými OI ČIŽP v roce 2009.

Praha	697
České Budějovice	269
Plzeň	296
Ústí nad Labem	250
Hradec Králové	244
Havlíčkův Brod	204
Brno	319
Olomouc	242
Ostrava	244
Liberec	190
Celkem	2 955

Uvedený počet podnětů prošel evidencí ČIŽP (byl přijat podatelnou ČIŽP). Ne všechny podněty byly ale dořešeny v roce 2009, a také některé podněty byly postoupeny jiným orgánům veřejné správy. Každý rok řeší největší počet podnětů oblastní inspektorát (dále jen OI) ČIŽP Praha. Je možné konstatovat, že počet přijatých a následně řešených podnětů na ohrožení nebo poškození životního prostředí za Středočeský kraj a hlavní město Praha není srovnatelný s jinými oblastmi (krají) České republiky.

Nárůst počtu řešených podnětů v letech 2001 – 2009 v jednotlivých složkách ochrany životního prostředí.

Složky ŽP	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ovzduší	199	257	366	301	308	397	441	375	359
voda	190	239	241	344	240	318	354	310	406
odpady	138	222	243	350	256	521	682	596	589
příroda	205	225	284	567	494	649	813	986	1 252
les	64	61	104	89	82	96	105	110	125
Celkem	796	1004	1238	1651	1380	1981	2395	2377	2 731

Nárůst počtu podnětů týkajících se ochrany životního prostředí ze strany veřejnosti je patrný z uvedené tabulky. Počet podnětů se od roku 1993 zvýšil více jak pětinašobně. Nárůst zájmu o technickou ochranu životního prostředí ve srovnání s přírodní ochranou životního prostředí je skoro vyrovnaný (výrazný trend růstu vykazuje především oblast ochrany přírody).

Podobný trend, jako je více než pětinašobný nárůst počtu podnětů v jednotlivých složkách ochrany životního prostředí, je patrný i u nárůstu počtu podnětů v oblastech (regionech, krajích).

Ředitelství ČIŽP vykonává v oblasti řešení podnětů a stížností metodickou a kontrolní činnost. Podněty, které jsou přijaty přímo podatelnou ředitelství (v roce 2009 jich bylo 248 oproti 60 stížnostem a 321 e-mailům), jsou vždy doručeny se závazným pokynem ke způsobu řešení na příslušný oblastní inspektorát.

Oblastní inspektoráty vykazaly kromě uvedených šetření podnětů podle jednotlivých složek ochrany životního prostředí i postup podle zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto zákona bylo šetřeno celkem 187 případů.

Zelená linka: 800 011 011

S účinností od 1.9.2008 byla na ČIŽP realizovaná tzv. zelená linka. Jedná se o přímé a bezplatné spojení ČIŽP s občanskou veřejností. Linka je využívána jednak pro informování občanů o kompetencích ČIŽP, jednak k přijímání podnětů a stížností od občanů. Linka je v provozu každý den od 8:00 do 16:00hod. V průměru jsou zaznamenány 4 dotazy denně. Celkem od 1.9.2008 do 31.12.2009 bylo přijato 1 327 dotazů, z nich bylo identifikováno 160 podnětů.

POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ

Podávání informací přispívá ke zvýšení efektu inspekční činnosti a k vytvoření silnější zpětné vazby ČIŽP s veřejností. Hlavním cílem je udržovat kontakty se sdělovacími prostředky, a také s odbornou i laickou veřejností, informovat o výsledcích kontrolní činnosti ČIŽP věcně a v rozsahu odpovídajícím dodaným podkladům, a také v rámci možností zajišťovat odpovědi na dotazy týkající se kontrolních a dozorových pravomocí ČIŽP.

V roce 2009 vyřizovala ČIŽP celkem 207 žádostí o informace, z toho 62 ve smyslu zákona č.106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, a 155 ve smyslu zákona č.123/1998, o právu na informace o životním prostředí. Ve 3 případech byla žádost odepřena (z důvodu neukončeného správního řízení a neupřesnění požadovaných údajů).

Vývojový trend zájmu veřejnosti v oblasti poskytování informací byl v roce 2009 nejvyšší za posledních pět let (141 v roce 2008, 165 v roce 2007, 182 v roce 2006, 96 v roce 2005, 106 v roce 2004). Téměř 100% nárůst žádostí o informace zaznamenal OI ČIŽP v Hradci Králové a OI v Praze. Žádosti se týkaly oblasti ochrany přírody, ovzduší, odpadového hospodářství a souvisely s řešenými kauzami.

Nejvíce žádostí za rok 2009 směřovalo opět do oblasti ochrany ovzduší (převažovaly žádosti o poskytnutí informací z oblasti ochrany ozónové vrstvy Země, ostatní žádosti se týkaly informací o emisích znečišťujících látek ze zdrojů znečišťování ovzduší), nejméně do oblasti ochrany lesa. Více žádostí řešilo i odpadové hospodářství, zejména žádosti vztahující se k závěrům šetření a výsledkům správních řízení ve věci nakládání s odpady. V oblasti ochrany přírody se pak jednalo o informace ve věci kácení či ořezu dřevin a poškozování biotopu. Informace, které směřovaly do oblasti vod, se týkaly rozhodnutí o opatřeních správních orgánů ve věci nakládání se závadnými látkami, informace o stavu znečištění vodotečí. Předmětem dalších žádostí byly informace o dotčených orgánech státní správy, způsobu vyřešení podnětů, informace o prováděných kontrolách. Převážnou většinu žádostí o informace podaly fyzické osoby, což svědčí o zvýšeném zájmu veřejnosti o životní prostředí a především o tom, že vědí, kam se mohou se svým dotazem obrátit. Proto postupné rozšiřování volně dostupných informací, poskytování rad a informací bezprostředně jsou součástí informační strategie ČIŽP, jejímž cílem je zkvalitňování informační nabídky a usnadňování přístupu veřejnosti k informacím o činnosti ČIŽP.

Kromě informací, které se poskytují podle uvedených zákonů, dává ČIŽP veřejnosti informace z vlastního podnětu formou brožur, letáků, tiskových zpráv a tiskových konferencí nebo na vyžádání médií. Tyto informace poskytuje okamžitě mimo jakékoli lhůty.

Žádosti o informace je možno podávat na e-mailové adrese: public@cizp.cz

Tisková konference
Liberec

3. ÚČAST ČIŽP NA ŘEŠENÍ HAVÁRIÍ

Centrální evidence havárií na vodách

Podle zákona č. 254/2001 Sb., o vodách, ve znění pozdějších předpisů, vede ČIŽP centrální evidenci havárií od roku 2002. Od roku 2003 ČIŽP spolupracuje s Hasičským záchranným sborem (HZS), především při předávání informací o haváriích. V roce 2009 bylo ČIŽP zaevidováno 111 havárií, které naplňovaly definici havárie dle § 40 zákona č. 254/2001 o vodách.

Dopravou bylo způsobeno pouze 12 havárií. Ve 30 případech došlo k úhynu ryb, což je srovnatelné s rokem 2008 (32 případů). Podzemní vody byly zasaženy ve 4 případech. Původce havárie byl zjištěn v 70 případech, což představuje 63 % z celkového počtu evidovaných. V 62 případech ČIŽP havárii šetřila nebo se šetření zúčastnila.

Havárie IVAX PHARMACEUTICALS Opava

Dne 6.5.2009 ohlásila společnost Teva Czech Industries s.r.o. ČIŽP masivní znečištění podzemní vody dichlormetanem (DCM) v areálu právního subjektu v Opavě – Komárově.

V březnu 2009 po zjištění skladového rozdílu DCM ve výši 10 800 l společnost provedla revizi podzemní části potrubí a po zjištění koroze a netěsnosti provedla jeho výměnu. Ve vzorku půdy a podzemní vody nebyla prokázána zvýšená koncentrace DCM. Znečištění podzemní vody bylo zjištěno až rozborem vzorků podzemní vody odebraných dne 15.4.2009 při pravidelném režimním monitoringu podzemní vody, který je zajišťován sanační firmou v rámci odstraňování staré ekologické zátěže. Teprve poté byla havárie zjištěna a nahlášena ČIŽP. Společnost v plném rozsahu hradí sanační opatření. ČIŽP udělila společnosti Teva Czech Industries s.r.o. pokutu ve výši 300 000 Kč za nedovolené nakládání se závadnými látkami a vydala opatření k nápravě závadného stavu. Obě rozhodnutí nabyla právní moci.

Úhyn ryb na rybníku ve Stonařově u Jihlavy

Havárie na rybníku ve Stonařově u Jihlavy

Úhyn ryb na rybníku ve Stonařově

Dne 18.8.2009 bylo v odpoledních hodinách na rybníku zaznamenáno rozsáhlé vyplutí ryb na hladinu, a docházelo k prvním úhynům. Po příjezdu ČIŽP bylo provedeno posouzení situace a odběr vzorků. Voda byla zkalená, zjevně bez sinic, barva šedá, průhlednost minimální, zapáchala po rybách. Za pravděpodobnou (a následně i potvrzenou) příčinu byl vzhledem k vysokým teplotám vzduchu a vody označen nedostatek rozpuštěného kyslíku, a proto se okamžitě začalo s provzdušňováním. Přesto došlo k úhynu 800 kg ryb, z nichž některé dosahovaly hmotnosti 20 kg. V rámci šetření se zjistilo, že kromě nepříznivých klimatických podmínek byl příčinou havárie i nevhodný způsob hospodaření v rybníku. Zarybnění rybníka neodpovídalo jeho úživnosti, kyslíkové bilanci a vodním poměrům. Vniknutí závadných látek z přilehlých pozemků do rybníka nebylo zjištěno. Šetření se rovněž zúčastnili HZS, Policie ČR, Magistrát města Jihlavy.

Výpadek chodu ČOV Liberec

Dne 1.10.2009 v odpoledních hodinách došlo v lokalitě k rozsáhlé poruše vysokého napětí elektrické energie, která trvala cca 10 hod. Tato porucha způsobila výpadek chodu ČOV Liberec a veškerá přitékající odpadní voda byla bez jakéhokoli čištění vypouštěna do Lužické Nisy. ČIŽP řešila havarijný stav

neprodleně po oznámení. Ve spolupráci s Povodím Labe, s.p. byl navýšen průtok na Lužické Nise a dispečinku byla oznámena havárie s přeshraničním dosahem. Havarijnímu stavu mohlo být zabráněno, pokud by na ČOV Liberec byl k dispozici záložní zdroj elektrické energie. Proto ČIŽP požaduje po provozovateli, aby na ČOV Liberec byl takový záložní zdroj trvale k dispozici a aby jeho užití bylo zahrnuto do plánu opatření pro případ havárie.

Masivní znečištění vodního toku Bílina

Dne 23.12.2009 ve večerních hodinách bylo zjištěno znečištění vodního toku Bílina ropnými látkami (směsí pyrolýzních benzinů). K úniku došlo z nepoužívané dešťové kanalizace areálu UNIPETROL RPA, s.r.o. Litvínov do Bílého potoka a následně do řeky Bíliny. Havárie byla ČIŽP nahlášena dispečinkem Povodí Ohře, s.p. Prvotní zásah provedl HZS Most ve spolupráci s HZS UNIPETROL RPA, s.r.o. Bylo instalováno několik norných stěn na Bílém potoce a Bílině. Při havárii došlo k úhynu ryb a v okolí řeky Bílina byl cítit silný benzinový zápach. Dne 24.12.2009 bylo ČIŽP a správcem toku za přítomnosti zástupce UNIPETROL RPA, s.r.o. provedeno inspekční šetření. Na místě byla i Policie ČR. Výsledky odebraných vzorků potvrdily, že vodní tok Bílina byl až po profil Velvěty kontaminován ropnými uhlovodíky C10 – 40 v hodnotách až desítky mg/l vody a významně i aromatickými uhlovodíky typu benzen, toluen, xylen a styren až v desítkách mg/l vody. Ve vzorcích bylo zaznamenáno i neobvyklé množství naftalenu. Případ je v šetření ČIŽP a za závažné znečištění povrchových vod směsí pyrolýzních benzinů bude se subjektem zahájeno správné řízení.

Havárie na Bílině Unipetrol

Rozdělení havárií podle skupin uniklých látek v roce 2009

Skupina látek	Počet havárií	%
ropné látky	46	41,5
odpadní vody	23	20,7
kaly a nerozpuštěné látky	6	5,4
odpady z živočišné výroby	5	4,5
chemické látky mimo těžkých kovů	4	3,6
potravinářské produkty	3	2,7
kyslíkový deficit	3	2,7
chlorované uhlovodíky	1	0,9
těžké kovy	1	0,9
ostatní látky	2	1,8
nezjištěna	17	15,3
c e l k e m	111	100,0

Rozdělení havárií podle hlavních příčin vzniku v roce 2009

Příčina havárie	Počet havárií	%
lidský faktor	46	41,5
technická příčina	23	20,7
příroda	9	8,1
nezjištěna	33	29,7
c e l k e m	111	100,0

4. ČINNOST ČIŽP PODLE SLOŽEK

4.1 OCHRANA OVZDUŠÍ, OZÓNOVÉ VRSTVY A KLIMATICKÉHO SYSTÉMU ZEMĚ

HODNOCENÍ A TRENDY ČINNOSTI ZA ROK 2009

V roce 2009 nedošlo při činnosti ČIŽP v oblastech ochrany ovzduší, ochrany ozónové vrstvy a klimatického systému Země k zásadním změnám v počtu provedených kontrol, v počtu kontrolovaných subjektů i poměru počtu plánovaných kontrol k počtu kontrol neplánovaných. Zatímco celkový počet kontrol zaznamenal mírný pokles, a to při jejich celkovém počtu 4 541 v roce 2009 pokles o 165 oproti roku 2008, došlo k navýšení počtu kontrolovaných subjektů z 2 523 v roce 2008 na 2 636 v roce 2009. Poměr počtu plánovaných kontrol k počtu kontrol neplánovaných byl v roce 2009 shodný s poměrem v roce 2008 a setrval na hodnotě 46 : 54. V roce 2009 byl jak počet řízení o pokutách za prokázané delikty ve srovnání s rokem předcházejícím vyšší o 52 a dosáhl celkového počtu 360, tak počet pravomocných rozhodnutí vyšší o 58 a dosáhl počtu 344. V řadě rozhodnutí o pokutách je uvedeno více prokázaných deliktů, takže jejich celkový počet je přibližně dvojnásobný. Celková částka uložených pokut v roce 2009 dosáhla výše 18 mil Kč. V roce 2009 došlo k poklesu pokut uložených výhradně podle zákona o ochraně ovzduší provozovatelům zvláště velkých zdrojů ze 7 na 1, ale došlo k nárůstu pokut uložených provozovatelům velkých a středních zdrojů. Delikty provozovatelů zvláště velkých zdrojů znečišťování ovzduší za porušení podmínek ochrany ovzduší byly projednány v režimu zákona o integrované prevenci. Dosáhly počtu 10 a celková výše uložených pokut za delikty v ovzduší byla 770 000 Kč. Na výše než dvojnásobek se zvýšila částka pokut uložených osobám zacházejícím s regulovanými látkami, a to z 0,88 mil. Kč v roce 2008 na 1,88 mil Kč v roce 2009. Průměrná výše pokuty za delikty osob zacházejících s regulovanými látkami vzrostla z 23 tis. Kč v roce 2008 na 70 tis. Kč v roce 2009.

Počet uložených opatření k nápravě vzrostl oproti předcházejícímu roku o cca 10% na celkový počet 64 a z tohoto počtu zaznamenal nárůst uložených opatření k dosažení emisního limitu 10 případů. Na stejné úrovni jako v předcházejícím roce se udržel počet rozhodnutí o nařízení zastavení provozu zdroje.

V důsledku neuspokojivého stavu kvality ovzduší v některých oblastech České republiky, zejména pak zatížení ovzduší poléťavým prachem a dalšími sledovanými polutanty, byla kontrolní aktivita inspekce stejně jako v uplynulém roce zaměřena vedle relativně méně významných zdrojů znečišťování

ovzduší na emisně významné zdroje z oblastí energetiky, zpracování a výroby paliv i ostatní zdroje průmyslové.

Počet řešených podnětů se v roce 2009 snížil na 359, ale vzrostl počet poskytnutých informací z 46 v roce 2008 na 55 v roce 2009. I přes tento pozitivní trend v poklesu počtu podnětů je častým předmětem podnětů upozorňování na neúnosné obtěžování kouřem a zápachem z malých spalovacích zdrojů znečišťování ovzduší provozovaných za účelem vytápění rodinných domků. Druhou nejvíce zastoupenou skupinou podnětů jsou podněty upozorňující na obtěžování zápachem ze zdrojů provozovaných za účelem nanášení nátěrových hmot různými postupy, činnosti zahrnující biologické zpracování surovin nebo odpadů a chovy hospodářských zvířat včetně souvisejících činností.

PŘEHLED PLNĚNÍ SLOŽKOVÝCH ÚKOLŮ

Kontroly dodržování emisních limitů a dalších povinností provozovatelů zvláště velkých, velkých a středních zdrojů znečišťování ovzduší - základní a nejrozsáhlejší ze složkových úkolů - byly prováděny obdobným způsobem jako v předcházejících letech, a to průběžně při kontrolách u provozovatelů zdrojů, kontrolami protokolů o autorizovaných měřeních emisí předkládaných České inspekci životního prostředí provozovatelů zdrojů, dále i na základě vlastních měření inspekce prováděných Odborem ochrany ovzduší ředitelství. Kontroly naplánované na sledované období byly v převážné většině prováděny v souladu s plánem. Další kontroly, neplánované kontroly, byly prováděny operativně v návaznosti na aktuální situaci a potřeby. Část těchto neplánovaných kontrol tvoří i kontroly provedené v souvislosti s prošetřováním podaných podnětů.

V roce 2009 provedli inspektoři složky ochrany ovzduší celkem 3 706 kontrol zvláště velkých, velkých a středních zdrojů, a dále pak 441 kontrol malých zdrojů v souvislosti s prošetřováním podaných podnětů a kategorizací zdrojů. Podíl neplánovaných kontrol na celkovém počtu provedených kontrol zvláště velkých, velkých a středních zdrojů byl těsně nadpoloviční (53%). I přesto, že v roce 2009 mírně poklesl počet šetřených podnětů, a to ze 408 v roce 2008 na 359 v roce 2009, zůstalo zastoupení podnětů směřujících vůči provozovatelům malých stacionárních zdrojů relativně vysoké a počet vynucených kontrol malých zdrojů vzrostl z 348 v roce 2008 na 441 v roce 2009. Celkem bylo ve složce ochrany ovzduší - v oblastech ochrana ovzduší, ochrana ozónové vrstvy a ochrana klimatického systému Země - v roce 2009 provedeno 4 541 kontrol.

Ve sledovaném období nabylo právní moci 344 rozhodnutí o pokutách za po-

rušení povinností při ochraně ovzduší, ozónové vrstvy a klimatického systému Země v celkové výši 18 393 000 Kč, tedy o 447 tis. Kč více než v roce 2008. Pokuty byly ukládány ve výši odpovídající závažnosti porušených povinností a s ohledem na míru vlivu zdroje nebo vykonávané činnosti na životní prostředí. Jediná pokuta ve výši 50 tis. Kč byla uložena provozovateli zvláště velkého zdroje podle zákona o ochraně ovzduší a dalších 10 pokut bylo uloženo provozovatelům těchto zdrojů podle zákona o integrované prevenci. Průměrná výše pokuty provozovatelům velkých zdrojů byla 66,3 tis. Kč, provozovatelům středních zdrojů 43,2 tis. Kč, provozovatelům zařízení zařazených do systému obchodování s povolenkami na emise oxidu uhličitého 60 tis. Kč a osobám zacházejícím s regulovanými látkami 70 tis. Kč.

V roce 2009 vydala inspekce 2 pravomocná rozhodnutí o zastavení provozu zdroje, a to v obou případech za provozování zdroje bez povolení orgánu ochrany ovzduší. Prvním případem bylo nařízení zastavení provozu zdroje provozovaného společností ASTRON print, s.r.o., Praha, za provozování velkého zdroje – tiskárny – bez povolení orgánu ochrany ovzduší. Provozovatel rozhodnutí České inspekce životního prostředí respektoval a provoz zdroje ukončil. Druhým případem byl zdroj provozovaný společností DUROtherm Thermoforming Czechia, s.r.o., Krupka. Těto společnosti byl rozhodnutím České inspekce životního prostředí zastaven provoz stacionárního zdroje znečišťování ovzduší (extrudér - výroba PP popkované folie). Při kontrole dodržení pravomocného rozhodnutí bylo ČIŽP zjištěno, že předmětný zdroj je nadále provozován. Proto byla společnosti udělena pokuta ve výši 500 000 Kč. V lednu 2010 bylo rozhodnutím Krajského úřadu Ústeckého kraje provozovateli vydáno povolení ke zkušebnímu provozu tohoto zdroje znečišťování ovzduší. V roce 2009 byly dále zjištěny 4 další případy provozování zdroje znečišťování bez povolení orgánu ochrany ovzduší, jejichž řešení přechází do roku 2010.

Odděleními ochrany ovzduší oblastních inspektorátů i Odborem ochrany ovzduší ředitelství inspekce byly pro potřeby vedení informačního systému kvality ovzduší, jehož součástí je i registr zdrojů a znečišťování ovzduší, shromažďovány a zběžně zkontrolovány souhrnné provozní evidencie zvláště velkých a velkých zdrojů. Detailní ověřování úplnosti a správnosti údajů nebylo prováděno ve všech případech, ale pouze jako součást kontrol v místech provozu zdrojů nebo po upozornění zpracovatelem a osobou pověřenou vedením databáze, Českým hydrometeorologickým ústavem.

Rozhodování o vymezení zdrojů znečišťování ovzduší a jejich zařazení do kategorie zdrojů se v roce 2009 týkalo především zvláště velkých, velkých a středních zdrojů, u kterých došlo ke změnám v projektovaných kapacitách a malých zdrojů kategorizovaných v souvislosti s řešením podnětů. Počty vydaných rozhodnutí o kategorizaci se již po několik let pohybují v rozmezí 100 - 200. V roce 2009 bylo kategorizováno celkem 141 zdrojů, z čehož bylo 50 zdrojů malých.

Ve sledovaném období bylo provozováno a kontrolováno celkem 33 spaloven odpadu a spoluspalovacích zařízení (26 spaloven - z toho 3 spalovny komunálního odpadu a 23 spaloven nemocničního nebo průmyslového odpadu, 7 spoluspalovacích zařízení). V roce 2009 bylo v jednom případě zjištěno překročení emisních limitů znečišťujících látek – rtuti a úhrnné koncentrace polychlorovaných dibenzodioxinů a polychlorovaných dibenzofuranů – v jednom případě provozování spalovny bez dohledu autorizované osoby a v jednom případě nezjišťování emisí v souladu s požadavky právní úpravy ochrany ovzduší. Ve všech třech případech se jednalo o malé spalovny s relativně nízkým vlivem na kvalitu ovzduší. V rámci periodické údržby byly některé ze spaloven rekonstruovány, například spalovna v nemocnici Benešov, spalovna SAKO Brno, Purum s.r.o., Kolín. Provoz spaloven i spoluspalovacích zařízení, dodržování podmínek ochrany ovzduší a veškeré změny jsou inspektory průběžně sledovány a zprávy o stavu spaloven i spoluspalovacích zařízení měsíčně předávány Odboru ochrany ovzduší ředitelství pro vypracování souhrnného materiálu předávaného Českému hydrometeorologickému ústavu pověřenému vedením a zveřejňováním registru těchto zdrojů. V roce 2009 bylo dokončeno řízení o uložení pokuty společnosti Lafarge Cement, a.s., za provozování spoluspalovacího zařízení bez funkčního kontinuálního měření emisí organických látek, zahájené na základě zjištění v roce 2008.

Dalšími oblastmi kontrolní činnosti byly kontroly osob autorizovaných MŽP k činnostem stanoveným zákonem o ochraně ovzduší, kontroly osob zacházejících s regulovanými látkami a výrobky, které tyto látky obsahují, kontroly zdrojů zapojených do systému obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů a kontroly prováděné v rámci 3 složkových tematických úkolů.

Pro rok 2009 byly plánem stanoveny pro všechny oblastní inspektoráty i Odbor ochrany ovzduší ředitelství ČIŽP tři složkové tematické úkoly, a to (1) kontroly dodržování emisních stropů a plánů snížení emisí znečišťujících látek provozovateli stávajících zvláště velkých spalovacích zdrojů i vybraných

ostatních zdrojů znečišťování ovzduší, (2) kontroly plnění povinností uvedených ve vyhlášce MŽP č. 362/2006 Sb.- stanovení koncentrace pachových látek u zdrojů z § 3 písm. c) a sběr protokolů měření, (3) kontroly zacházení se znovuzískanými regulovanými látkami, které již nemohou být dále využity a musí být zneškodněny.

V roce 2009 bylo provedeno celkem 128 kontrol osob autorizovaných ke stanoveným činnostem. Jednalo se především o kontroly osob s autorizací k měření emisí, imisí, rozptylových studií a zpracování odborných posudků. Tyto kontroly spočívaly jednak v kontrole protokolů o měření, respektive odborných posudků a rozptylových studií, jednak v přímé účasti inspektorů při vlastním měření u zdrojů. Kontroly činnosti osob autorizovaných ke zpracování odborných posudků nebo rozptylových studií jsou prováděny zejména v souvislosti s vydáváním závazných stanovisek a povolení ke stavbám a změnám staveb zdrojů, u kterých je inspekce dotčeným orgánem v řízeních vedených krajskými úřady. V souvislosti se zákonem o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů patří do této oblasti i kontroly osob s autorizací k ověřování množství emisí skleníkových plynů.

Kontroly dodržování povinností a zákazů i omezení na úseku ochrany ozónové vrstvy Země byly zaměřeny na dodržování stanovených povinností osobami, které zacházejí s regulovanými látkami a výrobky, které tyto látky obsahují, s důrazem na zákaz používání vybraných regulovaných látek a kontroly dodržování povinností u provozovatelů chladicích nebo klimatizačních zařízení s obsahem regulovaných látek nad 3 kg, která se nepřemísťují. V rámci složkového tématického úkolu zaměřeného na zacházení se znovuzískanými regulovanými látkami, jejichž používání je zakázáno a tyto látky musí být zneškodněny, bylo kontrolováno zacházení s nejčastěji se vyskytujícími regulovanými látkami, CFC-12 a CFC-114. Při těchto kontrolách bylo zjištěno a prokázáno porušení povinností 4 osobami. V jednom případě bylo použito znovuzískané chladivo CFC-12 v hmotnostním množství 0,5 kg při servisu chladicího zařízení, a u třech osob - EKOTERMEX, a. s., ORV Morava s.r.o., ECOWASTE s.r.o. - bylo prokázáno uvedení regulované látky CFC-114 na trh tím, že tuto látku si společně s další regulovanou látkou předávaly takovým způsobem, který vedl k jejich ztrátě. Při postupném a nekontrolovaném předávání regulovaných látek mezi třemi uvedenými subjekty došlo ke ztrátě regulovaných látek HCFC-22 a CFC-114 o celkovém hmotnostním množství 1 535 kg. Rozlišení obou regulovaných látek a stanovení podílu každé z nich na celkové hmotnosti žádná z osob, která s nimi zacházela, neprovedla. Regu-

lovaná látka CFC-114 nebyla prokazatelně zneškodněna ani nebylo zajištěno její předání ke zneškodnění oprávněné osobě. Ve sledovaném období provedla inspekce 153 kontrol dodržování povinností při ochraně ozónové vrstvy. Ve 27 případech bylo prokázáno porušení některé z povinností a byly uloženy pokuty v celkové výši 1 882 000 Kč. V roce 2009 nebyl registrován žádný dovoz regulovaných látek nebo výrobků, které regulované látky obsahují.

Společně s kontrolami spalovacích zdrojů a ostatních zdrojů zařazených do systému obchodování s povolenkami na emise oxidu uhličitého bylo kontrolováno dodržování všech podmínek stanovených zákonem č. 695/2004 Sb. a podmínek uvedených v povoleních Ministerstva životního prostředí. V roce 2009 bylo provedeno 97 kontrol a pouze ve dvou případech bylo prokázáno porušení povinností oznamovat změny zařízení zařazených do systému obchodování s povolenkami na emise oxidu uhličitého, za které byly uloženy dvě pokuty v celkové výši 120 000 Kč.

V rámci složkového tématického úkolu – kontrola dodržování emisních stropů a plánů snížení emisí - byly kontrolovány stávající zvláště velké stávající spalovací zdroje, zdroje uvedené v příloze k nařízení vlády č. 372/2007 Sb., o Národním programu snižování emisí ze stávajících zvláště velkých spalovacích zdrojů. V roce 2009 bylo kontrolováno dodržování emisních stropů za celý rok 2008, tedy v prvním roce této povinnosti. Zkontrolováno bylo celkem 93 stávajících zvláště velkých spalovacích zdrojů. Při kontrolách bylo zjištěno, že uvedený národní program snižování emisí a emisní stropy v něm uvedené byly aktuální pouze pro 85 zdrojů. U 7 zdrojů došlo ke snížení instalovaného příkonu pod hranici kategorie zvláště velkých zdrojů a 1 zdroj nebyl provozován. Při porovnání součtu emisních stropů znečišťujících látek u uvedených 85 zdrojů se skutečnými ročními emisemi bylo zjištěno, že těmito zdroji znečišťování ovzduší bylo ve skutečnosti do ovzduší vypuštěno mnohem méně znečišťujících látek než bylo emisními stropy povoleno, a to v případě tuhých znečišťujících látek bylo využito pouze 62% povolených emisí, v případě oxidu siřičitého pouze 81% povolených emisí a v případě oxidů dusíku pouze 87% povolených emisí. V 7 případech bylo zjištěno, že provozovatelé provedli výměny emisních stropů, respektive plnění společného emisního stropu na základě povolení krajských úřadů. V rámci těchto výměn došlo k přesunům povolených ročních emisí tuhých znečišťujících látek v hmotnostním množství 20 tun, oxidu siřičitého v hmotnostním množství 640 tun a oxidů dusíku v hmotnostním množství 709 tun. V 19 případech byly zjištěny roční emise vyšší než jsou emise stanovené emisními stropy, a to

ve 2 případech u tuhých znečišťujících látek, v 7 případech u oxidu siřičitého a v 10 případech u oxidů dusíku. Vzhledem k tomu, že ve všech případech se jedná o zdroje pod působností zákona o integrované prevenci, jsou tyto případy řešeny ve spolupráci s odbory integrované prevence.

V roce 2009 byly v rámci plnění dalšího složkového tématického úkolu shromážděny protokoly o autorizovaném měření koncentrací pachových látek u zdrojů uvedených v § 3 písm. b) a c) vyhlášky MŽP č. 362/2006 Sb. a výsledky uvedené v protokolech byly vyhodnoceny. Shromážděno a vyhodnoceno bylo celkem 628 protokolů o autorizovaném měření koncentrací pachových látek, z toho: 71 kompostáren a výroby bioplynu s maximální zjištěnou koncentrací pachových látek 57391 OUE/m³ za biofiltrem u výroby bioplynu a 56316 OUE/m³ z dozrávání kompostu, ostatní koncentrace od jednotek tisíc OUE/m³, 15 výroben krmiv s maximální zjištěnou koncentrací pachových látek 26441 OUE/m³ za biofiltrem, 82253 OUE/m³ u sušáren, 18125 OUE/m³ při výrobě rybí moučky a jednotek tisíců OUE/m³ u granulace, 5 kafilerii s koncentrací pachových látek od stovek do 17040 OUE/m³, 2500 OUE/m³ v odpadním plynu z větrání haly a 575 OUE/m³ na hranici pozemku, 63 čistíren průmyslových odpadních vod s maximální zjištěnou koncentrací 83208 OUE/m³ u čistírny odpadní vody z chemického průmyslu a s koncentracemi pachových látek od desítek přes stovky až po tisíce OUE/m³ u většiny ostatních čistíren, 346 čistíren komunálních odpadních vod s maximální zjištěnou koncentrací 56490 OUE/m³ u vyhnívací nádrže, 61554 OUE/m³ u hrubého předčištění, cca 50000 OUE/m³ u kalového hospodářství a od desítek přes stovky k jednotkám tisíců pachových jednotek u většiny ostatních čistíren, 55 zpracování dřeva s maximální zjištěnou koncentrací 83636 OUE/m³ ze sušárny dřeva, u ostatních sušáren dřeva od tisíců po desetitisíce OUE/m³, 4 výroben buničiny s maximální zjištěnou koncentrací 1037442 OUE/m³ z technologie, 2600-5000 OUE/m³ u regeneračních kotlů, 5500-8000 OUE/m³ za biofiltry a 120 OUE/m³ ve vzdušné ze stropní ventilace, 19 zpracování kaučuku s maximální zjištěnou koncentrací 8985 OUE/m³ z dovulkanizační pece, od stovek do jednoho tisíce OUE/m³ u ostatních pecí a do jedné stovky OUE/m³ u větrání hal, 22 laminoven s maximální zjištěnou koncentrací 7762 OUE/m³ z laminování, 600-800 OUE/m³ za biofiltry a cca 100 OUE/m³ na hranici pozemku, 1 pražírny kávy s koncentracemi 22615-45809 OUE/m³ v jednotlivých výduších, 9 pekáren s maximální zjištěnou koncentrací 24081 OUE/m³ z cukrářské pece, 14000-15000 OUE/m³ z pečících pecí běžného pečiva a z ostatních výduchů ve stovkách, výjimečně v tisících OUE/m³, 15 udiřen s maximální zjištěnou koncentrací 105524 OUE/m³,

většinou desetitisíce OUE/m³, výjimečně stovky až tisíce OUE/m³ a 3 jatek s maximální zjištěnou koncentrací 20305 OUE/m³ ze škvaření loje a u ostatních od stovek po tisíce OUE/m³.

Za neprovedení nebo pozdní provedení autorizovaného měření koncentrací pachových látek bylo s provozovateli vybraných zdrojů vedeno 34 správních řízení.

PŘEHLED PLNĚNÍ SPECIFICKÝCH ÚKOLŮ

Ředitelství ČIŽP

Odbor ochrany ovzduší ředitelství prováděl kontrolní měření emisí znečišťujících látek na základě požadavků oblastních inspektorátů, především v souvislosti s šetřením podnětů na provoz některých zdrojů a za účelem ověření emisí v těch případech, ve kterých byla měření emisí provedená autorizovanými osobami na hranicích emisních limitů nebo jinak podezřelá. Ve sledovaném období provedla inspekce 68 vlastních měření znečišťujících látek, z toho v 8 případech zjistila překročení emisních limitů. Tato měření byla podkladem pro uložení sankcí a nápravných opatření vedených místně příslušnými oblastními inspektoráty. Kromě odběrů vzorků znečišťujících látek byly odebrány a vyhodnocovány vzorky pro stanovení emisních koncentrací pachových látek dynamickou olfaktometrií.

V souvislosti se sběrem údajů souhrnné provozní evidence zvláště velkých a velkých zdrojů znečišťování ovzduší zajišťoval odbor ochrany ovzduší ředitelství jednak předávání údajů z centrální ohlašovny oblastním inspektorátům, jednak shromažďoval údaje souhrnné provozní evidence zdrojů, které předkládají evidenci v listinné formě a následně ji předával Českému hydrometeorologickému ústavu. V roce 2009 tímto postupem shromáždil a předal souhrnné provozní evidence 3 638 zdrojů. Dále zpracovával pro Český hydrometeorologický ústav měsíčně aktualizovaný souhrnný materiál o provozu spaloven a zařízení pro spalování odpadu.

Odbor ochrany ovzduší zajišťoval dále mezilaboratorní porovnání zkoušek osob, které žádaly Ministerstvo životního prostředí o vydání rozhodnutí o autorizaci k měření emisí a imisí. V roce 2009 bylo provedeno 8 mezilaboratorních porovnání zkoušek, jejichž výsledek byl použit jako jeden z podkladů autorizačních řízení vedených Ministerstvem životního prostředí.

Kontroly dodržování povinností a zákazů při zacházení s regulovanými lát-

kami nebo s výrobky, které je obsahují, uvedené jak v národních právních předpisech, tak v Nařízení EP a Rady (ES) č. 2037/2000, byly pracovníky Odboru ochrany ovzduší ředitelství inspekce provedeny u 16 fyzických a právnických osob. Odborem ochrany ovzduší ředitelství inspekce byly samostatně nebo společně s místně příslušnými oblastními inspektoráty řešeny složité případy. Za zjištěná porušení povinností na úseku ochrany ozónové vrstvy Země udělil Odbor ochrany ovzduší ředitelství České inspekce životního prostředí 13 pokut v celkové výši 1 417 000 Kč, a to jak za zanedbání povinností při prevenci úniku regulovaných látek osobami, které provozují zařízení o hmotnostním obsahu chladiva nad 3 kg, tak za porušení zákazu používání zakázaných regulovaných látek. Průměrná výše pokuty uložené Odborem ochrany ovzduší ředitelství České inspekce životního prostředí dosáhla 109 000 Kč.

Oblastní inspektoráty ČIŽP

V rámci specifických úkolů byla činnost jednotlivých oblastních inspektorátů České inspekce životního prostředí zaměřena na kontrolu problémových skupin zdrojů z hlediska ochrany ovzduší ve své územní působnosti. Vzhledem k velkému rozsahu kontrolovaných oblastí i konkrétnímu zaměření složkových i složkových tematických úkolů byly na rok 2009 pouze dvěma oblastními inspektoráty, oblastním inspektorátem v Olomouci a oblastním inspektorátem v Brně, plánovány specifické kontrolní úkoly se zaměřením na omezování emisí těkavých organických látek a dalším oblastním inspektorátem, oblastním inspektorátem v Havlíčkově Brodě, byla plánována kontrola zdrojů provozovaných společnostmi KRONOSPAN CS i KRONOSPAN OSB. V rámci plnění uvedených specifických úkolů plněných těmito oblastními inspektoráty bylo provedeno 28 kontrol, jejichž výsledkem bylo 14 správních řízení o uložení pokuty a 1 řízení o kategorizaci zdroje.

VÝZNAMNÉ PŘÍPADY

Významné případy, které byly odděleními ochrany ovzduší oblastních inspektorátů a Odborem ochrany ovzduší ředitelství České inspekce životního prostředí v roce 2009 řešeny, lze rozdělit do dvou skupin, z čehož první skupina zahrnuje ty případy, na které upozorňují občané na základě vlastního pozorování a druhou skupinu tvoří vlastní zjištění České inspekce životního prostředí.

V roce 2009 občané upozorňovali zejména na znečišťování ovzduší zápachem, kouřem nebo tuhými znečišťujícími látkami. Mezi takto vymezené významné případy náležely provozy, jejichž součástí byly výroby bioetha-

nolu (lihovary Agroetanol TTD, a.s., Dobruška; PLP, a.s., Trmice), výroby bioplynu, kafilerie (IC-PARK ENERGO, a.s., BPS Svojšíň; ASAVET Biřkov), slévárny (Krkonošská slévárna, s.r.o., Hostinné; FERAMO METALLUM INTERNATIONAL s.r.o. Brno), povrchové úpravy a tiskárny (KATAFO-RESIS CZ, s.r.o., Dašice; Vyra Casket s.r.o., Choceň; ASTRON print, s.r.o., Praha), zpracování polymerů a výroba izolačních materiálů (Knauf Insulation, spol. s r.o., Krupka; DUROtherm Thermoforming Czechia, s.r.o., Krupka).

Významnými případy zjištěnými Českou inspekcí životního prostředí byly případy překročení emisních limitů (DAIHO CZECH s.r.o., Plzeň, pokuta 100 000 Kč; COM-TIP s.r.o. Praha, pokuta 150 000 Kč; NELI servis, s.r.o., Liberec, pokuta 130 000 Kč; Jihomoravská armaturka spol. s r.o., pokuta 200 000 Kč; Spatra ČKD Kutná Hora, a.s., pokuta 150 000 Kč; neplnění plánu snížení emisí (ČKD Blansko Strojírny, a.s., pokuta 300 000 Kč), provozování zdroje v rozporu s provozním řádem (IC-PARK ENERGO, a.s., BPS Svojšíň, pokuta 750 000 Kč; ASAVET Biřkov, pokuta 250 000 Kč; FINIDR, s.r.o., Český Těšín, pokuta 200 000 Kč) a neplnění povinností při zacházení s regulovanými látkami a s výrobky, které regulované látky obsahují (Telefonica O2 Czech Republic, a.s., pokuty 900 000 Kč a 100 000 Kč; EKOTERMEX, a.s., 160 000 Kč).

STANOVISKA, VYJÁDRĚNÍ A SPOLUPRÁCE S JINÝMI ORGÁNY

Rozhodující podíl této činnosti vyplývá z postavení inspekce jako dotčeného orgánu v řízeních obsahujících podmínky ochrany ovzduší vedených krajskými úřady. V roce 2009 došlo k nepatrnému snížení počtu těchto vyjádření oproti roku 2008 (4 290 v roce 2008, 3 831 v roce 2009). Ve sledovaném období narostl počet žádostí o stanoviska k akcím podporovaným ze Státního fondu životního prostředí a jejich počet se v roce 2009 zvýšil z 81 v roce 2008 na 100 v roce 2009. Další významnou agendu představuje spolupráce na vyjádřeních k žádostem o vydání integrovaného povolení a vyjádření k oznámením, dokumentacím a posudkům v procesu posuzování vlivů na životní prostředí. Celkový počet vydaných vyjádření a stanovisek pro jiné orgány dosáhl v roce 2009 počtu 5 716, tedy pouze o 212 méně než v roce 2008.

Z rozdělení kompetencí mezi orgány ochrany ovzduší vyplývá jako jednoznačně nejtěsnější spolupráce inspekce s příslušnými krajskými úřady, vzhledem k postavení inspekce jako dotčeného orgánu v řízeních vedených krajskými úřady a obsahujících podmínky ochrany ovzduší v souvislosti s umístěním, stavbou a provozem zdrojů. Spolupráci a komunikaci s kraj-

skými úřady lze obecně označit za dobrou, a to většinou i při nutnosti řešení některých problémových případů. Kontakty s obecními úřady se týkají především řešení podnětů na provoz malých zdrojů znečišťování ovzduší, kdy inspekce (případně po ověření nebo stanovení kategorie zdroje) předává takové případy k šetření a vyřízení obecnímu úřadu. Pro potřeby Ministerstva životního prostředí byly inspekci shromážděny veškeré protokoly o měření koncentrací pachových látek na zdrojích uvedených v částech B a C přílohy k vyhlášce MŽP č. 362/2006 Sb., celkem 628 protokolů.

ZÁVĚRY KONTROLNÍ ČINNOSTI

Pozitivním trendem v kontrolní činnosti je nárůst počtu kontrolovaných subjektů, zaměření kontrolní činnosti na kontroly v terénu a omezení kontrol dodržování administrativních povinností (plošná kontrola souhrnné provozní evidence). I přes mírný pokles provedených kontrol vzrostl počet prokázaných deliktů a uložených pokut. Zásadním způsobem se zvýšila efektivita kontrol na úseku ochrany ozónové vrstvy Země i výše uložených pokut.

Podle výsledků kontroly dodržování emisních stropů provozovateli stávajících zvláště velkých spalovacích zdrojů lze konstatovat, že tento nástroj není účinnou regulací emisí základních znečišťujících látek. Povolené emise znečišťujících látek při porovnání se skutečnými ročními emisemi vykazují rezervy.

Trvají podněty na obtěžování zápachem a kouřem malými spalovacími zdroji využívanými k vytápění rodinných domků a bytů a obtěžování zápachem ze zdrojů zahrnujících činnosti biologického zpracování surovin nebo odpadů a chovy hospodářských zvířat včetně souvisejících činností.

4.2 OCHRANA VOD A PREVENCE ZÁVAŽNÝCH PRŮMYSLOVÝCH HAVÁRIÍ

HODNOCENÍ A TRENDY ČINNOSTI ZA ROK 2009

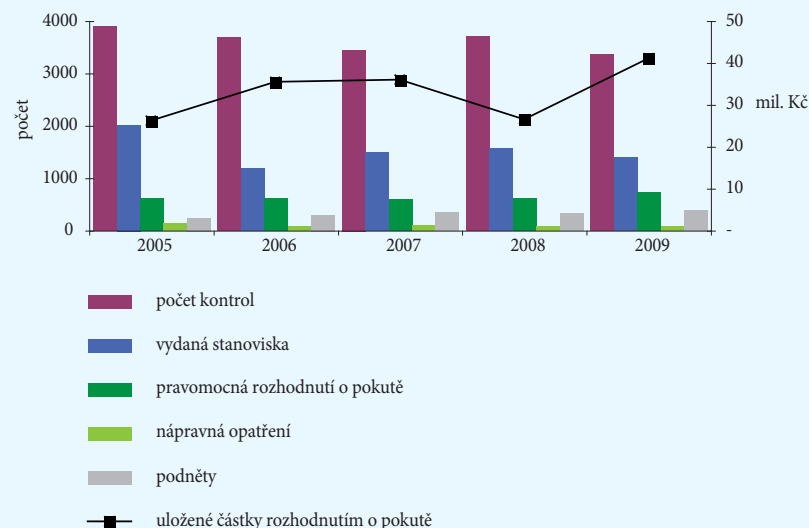
Činnost složky ochrany vod byla v roce 2009 ovlivněna změnou územní působnosti jednotlivých oblastních inspektorátů, ke které došlo od 1.7.2009. Původní územní působnost, která z velké části odpovídala povodím velkých řek, byla pro lepší administrativní přehlednost nahrazena působností rozdělenou dle krajského členění. Nejvíce se změna promítla do činnosti pražského inspektorátu, do jehož působnosti patří Praha a počet obcí s rozšířenou působností se zvýšil z 15 na 27. Tato změna znamenala nejen značné adminis-

trativní zatížení inspektorů v polovině roku, ale současně ovlivňuje i kontrolní činnost v tzv. „předaných“ územích, kdy je třeba navazovat na případy, které dříve řešil jiný inspektorát a předávání agendy se bude provádět i v roce 2010.

Přes tyto skutečnosti došlo pouze k nevýraznému poklesu kontrolní činnosti. Celkem bylo v roce 2009 provedeno 3 378 kontrol, z toho 1 748 kontrol bylo plánovaných. Inspektoři složky ochrany vod se zúčastnili 191 kontrol dle zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci. Právní moci v tomto období nabylo 733 rozhodnutí o pokutě v celkové výši 40 972 943 Kč a pravomocně bylo uloženo 93 nápravných opatření. Téměř jednu čtvrtinu neplánované kontrolní činnosti tvořilo řešení podnětů, kdy z 406 řešených podnětů bylo pouze 40 % podnětů oprávněných a přibližně 12 % podnětů vedlo k zahájení správního řízení.

Přehled činnosti složky ochrany vod v posledních pěti letech je znázorněn v grafu. V roce 2009 se významně zvýšil počet uložených pokut a jejich výše. Ve srovnání s rokem 2008 vzrostla celková výše pokut o 55%.

I v roce 2009 probíhala spolupráce na přípravě novely vodního zákona, kdy se ČÍŽP snažila v připomínkách uplatnit zkušenosti z aplikační praxe, které by vedly k odstranění problémů vycházejících ze současné právní úpravy. Většina připomínek však zůstává neakceptována.

PŘEHLED PLNĚNÍ SLOŽKOVÝCH ÚKOLŮ Sledování nejvýznamnějších čistíren odpadních vod velikosti nad 10 000 EO.

Cílem každoročně prováděné prověrky nejvýznamnějších čistíren odpadních vod je kontrola vodoprávního stavu nejvýznamnějších zdrojů znečišťování, spojená se zjištěním skutečného stavu v produkovaném a vypouštěném znečištění. Zároveň je prověřován aktuální stav postupu rekonstrukcí ČOV a kanalizací pro aglomerace České republiky velikosti nad 10 000 EO, uvedených Českou republikou jako priority ke splnění požadavků směrnice Rady č. 91/271/EEC o čištění městských odpadních vod. V roce 2009 byla tato prověrka provedena u 220 zdrojů na území ČR. Jednalo se o 185 komunálních ČOV (tj. čistírny zpracovávající splaškové vody nebo směs splaškových a průmyslových odpadních vod) s předpokládaným zatížením větším než 10 000 ekvivalentních obyvatel (EO) a 35 zdrojů průmyslových odpadních vod.

Z prověřených komunálních ČOV mělo 142 skutečnou kapacitu dle přítokového zatížení větší než 10 000 EO a v roce 2008 na nich bylo vyčištěno 626 mil. m³ odpadních vod se vstupním znečištěním 164 tis. tun BSK₅, což odpovídá zatížení cca 7,5 mil. EO. Téměř polovina tohoto zatížení byla přivedena na 11 ČOV s kapacitou větší než 100 000 EO. Do toků bylo ve vyčištěné odpadní vodě z těchto zdrojů vypuštěno 3 285 tun BSK₅ při průměrné koncentraci 5,2 mg/l (odstraněno 160 tis. tun), 22 279 tun CHSK při průměrné koncentraci 30,7 mg/l (odstraněno 367 tis. tun), 8 482 tun celkového dusíku při průměrné koncentraci 12,4 mg/l (odstraněno 21,8 tis. tun) a 444 tun fosforu při průměrné koncentraci 0,97 mg/l (odstraněno 3,6 tis. tun). Průměrná účinnost na odstraňování znečišťujících látek z odpadní vody byla pro BSK₅ 98,0%, pro CHSK 94,4%, celkový dusík 68,9% a pro fosfor 83,7%. Oproti předchozímu roku nedošlo k žádným významným změnám v množství a kvalitě vypouštěných odpadních vod.

Na základě zjištěných údajů lze konstatovat, že většina ČOV velikosti nad 10 000 EO již v současnosti plní požadavky směrnice Rady č. 91/271/EEC. U menší části bude ještě v roce 2010 dokončována jejich výstavba či rekonstrukce, je předpoklad, že limity požadované směrnicí budou již v roce 2011 plněny. Výjimkou je největší komunální ČOV - ÚČOV Praha, kde zatím nedošlo ani k zahájení výstavby nové technologické linky, která je pro plnění limitů nezbytná. U tohoto zdroje tedy zcela jistě nebude závazek ČR, daný přechodným obdobím k naplnění požadavků směrnice, do 31.12.2010 dodržen. Zjištěná situace v provozování ČOV a v dodržování povolení vodoprávních úřadů je vyhovující. Všechny prověřované ČOV vypouštěly odpadní vody na

základě platného povolení vodoprávního úřadu příslušného kraje, některá povolení nejsou zatím v souladu s platnou legislativou (ukazatel celkový dusík). Od 2010 by měly být limity stanovovány na základě imisních standardů v toku, což by mělo teoreticky znamenat zpřísnění emisních limitů. V praxi jsou však současné emisní limity zakonzervovány velmi benevolentními limity BAT technologií, které představují nejvyšší, povolovacím orgánem požadovatelný, stupeň čištění odpadních vod, takže ke zpřísnění limitů, a tím i ke snížení vypouštěného znečištění do toků, ve většině případů nedojde, ač by to pro dosažení žádoucích imisních standardů bylo potřebné. Z výsledků monitoringu za rok 2008 totiž vyplývá, že i když 85 % ČOV dosahuje limitů BAT pro ukazatel celkový fosfor a 55 % pro celkový dusík na odtoku, imisní standardy těchto ukazatelů, způsobujících eutrofizaci, jsou v toku silně překračovány. Pro jejich dosažení by bylo třeba snížit limitní koncentrace pod stávající hodnoty BAT, což nově přijaté úpravy legislativy neumožňují. Možným řešením je úprava hodnot limitů BAT tak, aby byly méně poplatné zájmům provozovatelů ČOV a více ochraňovaly kvalitu vod.

Na základě informací získaných při revizích ČIŽP bylo za porušení ustanovení zák. č. 254/2001 Sb. uloženo a v roce 2009 nabylo právní moci 14 pokut v celkové výši 9,8 mil. Kč, především za překročení povolených limitů pro vypouštění odpadních vod do vod povrchových. Většina překročení byla zjištěna na základě nezávislého monitoringu, prováděného kontrolními laboratořemi ve velmi omezeném rozsahu v rámci kontroly poplatků za vypouštění. Naopak výsledky selfmonitoringu, což je základní, zákonem předepsaná forma kontroly, obvykle nepřekračují povolené limity. Tato forma kontroly je u naprosté většiny sledovaných zdrojů prováděna laboratoří úzce majetkově svázanou s provozovatelem zdroje a její objektivita je proto sporná. Výsledky revizí jasně dokazují, že použití takovýchto dat pro kontrolu dodržování limitů je pro činnost kontrolních orgánů velmi neefektivní. Zlepšení kontrolního procesu může přinést pouze změna způsobu kontroly kvality vypouštěných odpadních vod zavedením monitoringu zcela nezávislého na provozovateli či majiteli čistícího zařízení.

Kontroly čistíren odpadních vod velikosti od 500 do 10 000 EO.

Kontroly prováděné v rámci tohoto úkolu se zaměřily především na dodržování limitů stanovených rozhodnutím vodoprávního úřadu pro vypouštěné znečištění v odpadních vodách a množství odpadních vod, a dále na plnění dalších podmínek těchto rozhodnutí. V roce 2009 bylo prověřeno celkem 264 ČOV velikostní kategorie do 10 000 EO.

Na základě informací, získaných při prověrkách, bylo uloženo 27 pokut

v celkové výši 1,7 mil. korun, a to především za vypouštění odpadních vod do vod povrchových v rozporu s povolením vodoprávního úřadu a za porušení jiných povinností spočívajících v nezajištění měření množství či kvality vypouštěných odpadních vod. V dalších 14 případech bylo zahájeno správní řízení o uložení pokuty. Znamená to, že u 15% prověřovaných zdrojů bylo zjištěno prokázané porušení předpisů.

Agenda poplatků za vypouštění odpadních vod do vod povrchových

V roce 2009 pokračovalo zpracovávání agendy poplatků za vypouštění odpadních vod do vod povrchových. V období únor až duben byly vydány poplatkové výměry za rok 2008 v celkové výši 271 mil. korun. Nejvyšší poplatky byly vyměřeny za ukazatel CHSK cca 75 mil. korun, anorganický dusík přibližně 76 mil. korun a objem vypouštěných odpadních vod asi 107 mil. korun. Odložená částka poplatků z titulu výstavby či modernizace čistících zařízení činí na rok 2008 56 mil. korun, což je 20 % konečné částky poplatků. V období říjen až prosinec 2009 byla vydávána rozhodnutí o zálohách na poplatky pro rok 2010. Celkem bylo vydáno 989 zálohových výměrů na částku 270 mil. korun.

Trend setrvalého poklesu vyměřené částky poplatků se nemění a je dán snižujícími se poplatky za vypouštění znečištění, kdežto poplatky za objem odpadních vod ani počet zpoplatněných zdrojů se nemění. I přes velkou snahu ČIŽP a SFŽP se nepodařilo prosadit aktualizaci limitů pro zpoplatnění, jež by vedla k obnovení základní funkce poplatků jako ekonomického nástroje pro snižování množství vypouštěného znečištění do povrchových vod. Veškerý připravený materiál byl z novely vodního zákona vyškrtnut pod záminkou ekonomické krize, ač navrhovaná úprava limitů znamenala pouze návrat k objemu poplatků, placených v roce 2000 a to ještě bez zahrnutí inflace. Nadále tedy bude docházet k vypouštění velkého množství fosforu a dusíku do povrchových vod bez možnosti ekonomické motivace provozovatelů ČOV ke snižování tohoto znečištění.

Po ukončení výběrového řízení na kontrolní laboratoře a měřící skupiny na období let 2009 - 2010 byly od 2. pololetí prováděny kontroly zpoplatněných subjektů s využitím kontrolních laboratoří a měřících skupin financovaných SFŽP. Celkový předpokládaný počet kontrolních odběrů za celé období je 5 150 kontrolních odběrů a 320 kontrolních měření objemu, z tohoto počtu byla v roce 2009 provedena jedna třetina. Potvrzuje se skutečnost, že získané výsledky jsou využitelné spíše v oblasti kontroly dodržování limitů povolení

(kontrola maximálních povolených hodnot), než pro účely kontroly správnosti činnosti oprávněných laboratoří. I při zjištění rozporu mezi výsledky oprávněné a kontrolní laboratoře je velmi obtížné prokázat chybu na straně oprávněné laboratoře a využít pro výpočet (zvýšení) poplatku výsledek kontrolní laboratoře. Nízkou efektivitu kontroly umocňuje i fakt, že v důsledku nefunkčních limitů pro zpoplatnění je 85 % zdrojů zpoplatněno pouze za objem vypouštěných odpadních vod a kontrola vypouštěného znečištění je neúčinná. Přesto se i v loňském roce podařilo v několika případech poplatky na základě výsledků kontrolních rozborů zvýšit, celkové navýšení činilo 5,5 mil. korun. Za zmínku stojí úprava poplatku za zdroj ČOV Ústí nad Labem, kde došlo u ukazatelů AOX k navýšení poplatku o více než 5 mil. korun, a to na základě několika výsledků rozborů kontrolní laboratoře, jež byly podstatně vyšší, než udávala oprávněná laboratoř provozovatele. Provozovatel se proti zvýšení poplatku odvolal, odvolací orgán však rozhodnutí ČIŽP potvrdil v plném rozsahu.

Odběry podzemních vod

V roce 2009 pokračovaly kontroly odběratelů podzemních vod zaměřené zejména na odběr podzemní vody na základě platného povolení vodoprávního úřadu a dále na plnění poplatkových povinností. Tyto kontroly probíhaly jak v rámci kontrolní činnosti jednotlivých oblastních inspektorátů, tak i ve spolupráci se SFŽP jako v roce 2008. Bylo vydáno celkem 65 pokut za nedovolené odběry ve výši 5,6 milionu Kč a 364 pokut za neplnění poplatkových povinností ve výši 4,8 milionu Kč. Dále bylo vydáno 4 845 rozhodnutí o poplatcích za rok 2008 ve výši 757 574 602 Kč a 4 185 rozhodnutí o zálohách pro rok 2010 ve výši 1 206 206 072 Kč. Dodatečně bylo vydáno 238 rozhodnutí o zálohách pro rok 2009 ve výši 19 075 028 Kč.

Kontrola zemědělského hospodaření v rámci plnění podmínek Cross compliance

Na základě nařízení Rady (ES) č. 73/2009 a nařízení Komise (ES) č. 796/2004 probíhaly v roce 2009 kontroly Cross compliance (kontroly podmíněnosti) z hlediska dodržování kontrolních požadavků Směrnice Rady 80/68/EHS, o ochraně podzemních vod před znečištěním způsobeným určitými nebezpečnými látkami. Tyto kontroly byly zaměřeny především na plnění požadavků § 39 vodního zákona, tj. na vodohospodářské zabezpečení skladů minerálních a statkových hnojiv, objemných krmiv, ropných látek včetně ČS PHM, skladů přípravků na ochranu rostlin, polních složišť, stájových prostor a hnojných koncovek.

Z hlediska plnění kontrolních požadavků směrnice Rady 80/68/EHS bylo v roce 2009 zkontrolováno 109 zemědělských subjektů, které byly vybrány podle předem definovaných faktorů rizikové analýzy. Na základě výsledků kontrol byly zjištěny nedostatky u čtvrtiny zemědělských subjektů. Ve většině případů se jednalo o ohrožení či znečištění vod nedovoleným zacházením se závadnými látkami. V dalších případech se jednalo o vodohospodářsky nevyhovující skladovací a manipulační plochy (ČS PHM, hnojné koncovky, staré silážní žlaby, staré podzemní betonové jímky), chyběly kontrolní systémy pro zjišťování úniku skladovaných látek, nebyly zpracovány a schváleny havarijní plány, jednalo se o nedovolené odběry podzemních vod, nedovolené vypouštění odpadních vod a nebyly plněny poplatkové povinnosti.

Celkem bylo zahájeno 14 správních řízení o uložení pokuty (dosud je pravomocných 13 pokut v celkové výši 391 550 Kč) a 24 správních řízení o uložení nápravných opatření. Odstranění menších nedostatků bylo řešeno formou uložení opatření k nápravě protokolárně (např. vyvezení jímky silážního žlabu, vyčištění manipulačních ploch, zpracování provozního řádu skladu olejů, aktualizování havarijního plánu).

Nejhorší situace byla zjištěna ve společnosti Zbirožská a.s. Společnosti bylo vydáno 7 rozhodnutí o uložení pokuty v celkové výši 253 550 Kč. Jednotlivé pokuty byly vzhledem k aktivnímu přístupu nového vedení společnosti uloženy při spodní hranici zákonného rozpětí. Kromě nedovoleného odběru podzemních vod se jednalo o nedovolené nakládání se závadnými látkami, kdy docházelo zejména k ohrožení povrchových a podzemních vod i jejich prostředí. Konkrétně se jednalo o únik hnojůvky, silážních a senážních šťáv, chybějící kontrolní systémy pro zjišťování úniku skladovaných látek u podzemních vizuálně nekontrolovatelných jednoplášťových nádrží ČS PHM, nevyhovující manipulační plochy ČS PHM, nevyhovující stav hnojných koncovek atd. Zároveň bylo společnosti uloženo celkem 45 opatření k nápravě. Všechna rozhodnutí nabyla právní moci. V tomto případě bylo možné předejít mnoha závadám přijetím přiměřených opatření ze strany společnosti.

Prověra dodržování podmínek zákona č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií

Prověry byly prováděny na základě ročního plánu kontrol ve spolupráci s orgány integrované inspekce podle zákona o prevenci závažných havárií. Cílem byla kontrola všech 110 subjektů zařazených do skupiny B a vybraných 30 subjektů zařazených do skupiny A. V případě 1 subjektu se v době tvorby

plánu kontrol projednávalo zařazení do příslušné skupiny. Celkem bylo provedeno 152 plánovaných kontrol, z toho 141 kontrol dle plánu schváleného MŽP, a 29 neplánovaných kontrol.

Základním předmětem kontrol ČIŽP v roce 2009 bylo dodržování systému řízení bezpečnosti.

V říjnu 2009 byla navíc provedena společná kontrola německých a českých zástupců ve společnosti Dow Olefinverbund GmbH v závodě v Böhlenu.

K porušení zákona č.59/2006 Sb. došlo u jedné společnosti, která nepostupovala podle schválené bezpečnostní dokumentace. Krajský úřad, který je dle zákona kompetentní k uložení pokuty za příslušný správní delikt, správní řízení nezačal a sankci neuložil.

Mimořádná událost : únik nafty z podzemního zásobníku

Dne 23.1.2009 došlo ve společnosti ČEPRO, a.s., středisko 07 Šlapanov k úniku nafty z podzemního zásobníku. Konkrétně se jednalo o přeplnění podzemní nádrže a následný únik nafty do podzemních a povrchových vod v množství 8 – 10 m³. Podstatné množství uniklé nafty bylo zachyceno drenážním systémem a odvedeno na ČOV. Neprodleně po vzniku havárie a v následujících hodinách a dnech byla přijata rozhodná opatření k minimalizaci jejích následků. Na základě jednání zástupců příslušných orgánů státní správy bylo přijato hodnocení, že se nejedná o závažnou havárii dle zákona č. 59/2006 Sb., neboť nebyla naplněna příslušná kritéria. Provozovatelem byla přijata organizační a technická opatření k zabránění opakování události a bude provedena úprava řídicího systému objektu. Za únik ropných látek uložil příslušný vodoprávní úřad provozovateli pokutu ve výši 125 tis. Kč, rozhodnutí je v právní moci.

V objektu Středisko 07 Šlapanov proběhlo v květnu 2009 taktické cvičení složek IZS pod patronací HZS kraje Vysočina.

Kontrola starých ekologických zátěží a dlouhodobé havárie

Sledování lokalit s dlouhodobou ekologickou zátěží patří mezi významné činnosti z hlediska ochrany vod a z toho důvodu probíhá tento úkol opakovaně po řadu let. Předmětem kontrolní činnosti jsou lokality začleněné do databáze dlouhodobých havárií, z nichž je prioritní pozornost věnována takovým, které z hlediska dlouhodobých rizik pro životní prostředí a obyvatelstvo představují významnou ekologickou zátěž. V současné době ČIŽP eviduje přes 400 lokalit a na polovině všech původně evidovaných dlouhodobých havárií byly sanační práce ukončeny. V roce 2009 bylo v rámci tohoto úkolu provedeno celkem 462 kontrol.

Staré ekologické zátěže, které jsou řešeny na základě ekologických smluv s Ministerstvem financí ČR, jsou významnou kontrolní činností inspekce, a to od uložení opatření, přes kontrolu jejich plnění a závěrečného stanoviska k plnění limitů. Problémem je, že adresátem opatření je nabyvatel, jeho možnosti ovlivnit průběh sanace jsou minimální. Oproti standardnímu postupu byly sanační práce na řadě lokalit pozastaveny, resp. se vyhláší nová výběrová řízení v omezené míře, a to z důvodů přípravy tzv. velké zakázky. Uvolnění finančních prostředků ze strany Ministerstva financí je za těchto okolností možné pouze výjimečně v případech přímého ohrožení zdrojů podzemní vody nebo pokud by nepokračováním sanačních prací došlo ke znehodnocení již vynaložených finančních prostředků.

V roce 2009 byla dokončena sanace v areálu bývalého podniku Mikov, a.s. Mikulášovice (dnes ELCAR -DOS, s.r.o. a LISTRA EB, s.r.o. Praha), na lokalitě SPZ Triangle, skládky Chabařovice, na lokalitě BALAKOM, a.s. Opava. Úspěšně pokračuje sanace v areálu Hexion Speciality Chemical, a.s., kde byla dokončena I. etapa sanačních prací.

Dalším příkladem úspěšné sanace je i odstraňování ekologické zátěže PARAMO, a.s., hospodářské středisko Kolín. Ve fázi před dokončením probíhá sanace sludgeových lagun. V roce 2009 byla podniku navýšena garance za účelem prací nutných k dokončení sanace silně kontaminované podzemní vody. Sanační práce probíhají od roku 1996. Prioritně sledovanou akcí je i postup sanačních prací v areálu chemického a farmaceutického podniku FARMAK, a.s. Olomouc, a to především z důvodů, že lokalita je součástí CHOPAV Kvartér řeky Moravy a východní hranice areálu je rovněž hranicí PHO 2. stupně vnějšího vodního zdroje Černovír, určeného pro hromadné zásobování obyvatel Olomoucka pitnou vodou.

Kontrola rybářského hospodaření ve vybraných rybnících

Cílem prověrky bylo vyhodnocení vlivu rybářského hospodaření na kvalitu vody ve vybraných polointenzifikačních a intenzifikačních rybnících, popřípadě vliv na kvalitu vody v recipientu pod rybníky, včetně posouzení existence, platnosti a úplnosti vodoprávní dokumentace a dodržování podmínek v ní stanovených.

V roce 2009 bylo provedeno 52 kontrol u 42 kontrolovaných subjektů. Celkem bylo zkontrolováno 59 rybníků a 13 rybníčních soustav včetně souvisejících rybářských zařízení. Při kontrolách bylo zjištěno v 5 případech nedovolené

nakládání s vodami, ve 3 případech porušování podmínek výjimky k použití závadných látek podle § 39 odst. 7 zákona č. 254/2001 Sb. a v 5 případech byla zjištěna aplikace závadných látek bez udělení této výjimky. V jednom případě subjekt neodstraňoval náletové dřeviny z hráze vodního díla. Na základě uvedených zjištění již byla zahájena 3 správní řízení a postupně budou zahájena další.

Z výsledků kontrol vyplývá, že porušování právních povinností se v nejmenší míře týká velkých profesionálních rybářských podniků vzniklých většinou z bývalého Státního rybářství. Dále bylo zjištěno, že při výloveh rybniků dochází často ke zvýšenému odtoku sedimentů, ale tento problém není většinou podchycen v platných rozhodnutích a provozních řádech.

Je nutno však konstatovat, že při dodržování zásad a odborných praktik rybářské výroby není vliv na kvalitu vody devastující, ale v některých případech je i naopak nadlepšující jiné antropogenní vlivy.

Kontroly provozů se čpavkovým hospodářstvím v roce 2009 provedené ČÍŽP

Tento složkový úkol a jeho plnění je součástí návrhu koncepčního řešení pro zvýšení bezpečnosti provozu chladicích zařízení, které vypracovalo MŽP na žádost veřejného ochránce práv. Cílem kontrol bylo získání přehledu o zabezpečení čpavkových chladicích zařízení a provedení zhodnocení dodržování zákonných předpisů k ochraně vod a k prevenci závažných havárií. Ke kontrole byly vybrány zejména podniky potravinářského průmyslu (mrazírny, pivovary, masokombináty, drůbežářské závody, mlékárny) a zimní stadiony. Kontroly byly zaměřeny na zjištění množství chladicího média, na způsob chlazení a jeho vodohospodářské zabezpečení, zjištění právního stavu zařízení, kontrolu provozních řádů, bezpečnostní dokumentace a havarijních plánů a prevenci havarijních stavů. Celkem bylo zkontrolováno 51 podniků. Do kategorie zařízení, ve kterých se používá maximální množství čpavku vyšší než 5 t, patří z kontrolovaných subjektů 24 zařízení, do kategorie s množstvím 1 – 5 t čpavku 18 zařízení a 7 zařízení patří do kategorie s maximálním množstvím nižším než 1 t. Bylo zjištěno, že aktuální množství čpavku v zařízeních bylo v mnoha případech nižší než množství maximální.

V 8 případech bylo vydáno těmto zařízením integrované povolení dle zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci. Ve 29 případech proběhla nebo probíhá rekonstrukce zařízení a u některých, zvláště nových objektů s plně automatickým provozem, je zabezpečení na velmi vysoké úrovni.

Odstranění méně závažných nedostatků, např. zabudování vyhovujících detekčních a signalizačních zařízení, doplnění havarijního plánu, vypracování protokolu o nezařazení pod režim zákona o prevenci závažných havárií, bylo řešeno protokolárně. Opatření, která ČIŽP uložila subjektům kontrolovaným v předešlých letech, byla splněna.

Prověrka odkališť

Prověrka odkališť byla nově zařazena mezi složkové úkoly v roce 2009. Smyslem úkolu bylo zkontrolovat vybraná odkaliště z hlediska dodržování vodního zákona a legislativy platné na úseku odpadového hospodářství. Z tohoto důvodu byly kontroly prováděny v součinnosti inspektorů oddělení ochrany vod a odpadového hospodářství.

Z hlediska ochrany vod byly kontroly zaměřeny na prověření právního stavu odkališť, tj. stavebního povolení k vodnímu dílu dle § 15 vodního zákona, popř. integrovaného povolení. Dále byl kontrolován stav vypouštění odpadních vod podle § 8 vodního zákona a dodržování stanovených limitů povoleného znečištění. Sledovány byly rovněž způsoby odvádění srážkových vod, režim průsakových vod a výsledky jejich monitoringu. V neposlední řadě bylo kontrolováno plnění technicko-bezpečnostního dohledu a havarijního plánu.

Kontroly byly provedeny jak na odkalištích aktivně provozovaných, tak na lokalitách, kde probíhá rekultivace, případně odkalištích již neprovozovaných. Celkem bylo provedeno 27 kontrol na 26 lokalitách. Na základě provedených vodohospodářských kontrol bylo zjištěno, že prověřená odkaliště nepředstavují významnější riziko z hlediska možného ohrožení jakosti podzemních a povrchových vod závadnými látkami a provozování odkališť, dodržování platných povolení, provozních a manipulačních řádů je vyhovující. V souvislosti s plněním složkového úkolu nezažádalo oddělení ochrany vod v roce 2009 žádné správní řízení. Jedno správní řízení, za překročení celkového množství emisních limitů, bude s provozovatelem odkaliště ve Středočeském kraji zahájeno v roce 2010. Vzhledem k tomu, že nebyly v této oblasti zjištěny závažné nedostatky, nebyl pro rok 2010 zařazen tento úkol mezi složkové. Vodohospodářský dohled nad provozováním odkališť však bude nadále podle potřeby prováděn v rámci činnosti jednotlivých oblastních inspektorátů.

PŘEHLED PLNĚNÍ SPECIFICKÝCH ÚKOLŮ

V rámci 33 specifických úkolů, které jsou každoročně zaměřeny na problémy příslušného regionu oblastního inspektorátu, bylo provedeno celkem 579 kontrol.

Téměř 60% úkolů navazovalo na podobnou problematiku jako v předchozích letech. Opakovaně byly prováděny kontroly čerpacích stanic pohonných hmot, malých a rozptýlených zdrojů znečištění, např. lázeňských či rekreačních zařízení, průmyslových areálů a chemických provozů. Pravidelně jsou kontrolovány i zdroje v povodí vodárenských nádrží. Nově byly zařazeny např. kontroly sportovních letišť.

Několičetnými kontrolami zdrojů znečišťování v povodí Botiče došlo ke zlepšení režimu čištění odpadních vod, a tím i ke zlepšení kvality vody v toku. Téměř 1/5 kontrol zdrojů znečištění v chráněných oblastech Třeboňsko, Šumava, Bílé Karpaty a Železné hory vedla k zahájení správního řízení, nejčastěji za nedovolené vypouštění odpadních vod, nedovolený odběr podzemních vod a porušení povinností při zacházení se závadnými látkami. Žádný z řešených případů však nebyl takového rozsahu a významu, jenž by ve sledované oblasti zásadně ovlivnil stav životního prostředí.

V jihozápadní části okresu Třebíč bylo provedeno v rámci čtyřdenní výjezdni akce 24 kontrol u vytipovaných podnikatelských subjektů. Bylo zahájeno 8 správních řízení, z toho 6 správních řízení o uložení pokuty za nedovolené vypouštění odpadních vod do vod povrchových a podzemních, nedovolený odběr vod podzemních a porušení spočívající v nedodržení podmínek rozhodnutí při vypouštění předčištěných odpadních vod do vod povrchových a 2 správní řízení o uložení opatření k nápravě. Celková výše uložených pokut dosáhla částky 287 950 Kč.

Na základě nedostatků zjištěných při plnění specifických úkolů bylo uloženo 11 nápravných opatření a zahájeno přes 100 správních řízení o pokutě. Byly uloženy pokuty za více než 2 480 mil. Kč. Vzhledem k některým neukončeným správním řízením, není výše všech uložených rozhodnutí o pokutě konečná.

VÝZNAMNÉ PŘÍPADY

Pražské vodovody a kanalizace a.s.

V roce 2008 docházelo při vypouštění odpadních vod z ÚČOV Praha k opakovanému a významnému překračování maximálních emisních limitů stanovených v povolení vodoprávního úřadu, a to pro ukazatele amoniakální dusík, BSK₅, NL, CHSK a Pcelk. ČIŽP uložila subjektu pokutu ve výši 16 000 000 Kč. Její výše byla stanovena s ohledem na velikost zdroje znečišťování a množství nadlimitně vypuštěného znečištění. Dále bylo zohledněno pozdní a nedostatečné řešení havarijní situace ze strany provozovatele, které

významně přispělo k výraznému a dlouhodobému překračování limitů. Protože subjekt porušil povinnosti stanovené vodním zákonem opakovaně v období jednoho roku, byla v souladu s vodním zákonem uložena pokuta v dvojnásobné výši. Subjekt se proti rozhodnutí ČIŽP odvolal a odvolací orgán snížil pokutu na 8 000 000 Kč. Rozhodnutí nabylo právní moci v březnu 2009.

Sedlnice Natur odpady

NATUR ODPADY s.r.o.

V únoru 2008 při neohlášené kontrole bývalého muničního skladu v obci Sedlnice provedené na základě podnětu bylo zjištěno, že se v objektu nachází 159,95 t závadných látek, např. ropné kaly s obsahem kovů, organické pryskyřice, kaly s obsahem dehtu. Tyto závadné látky nebyly skladovány tak,

aby nedošlo k jejich nežádoucímu úniku do půdy nebo k jejich nežádoucímu smísení se srážkovými vodami. Subjekt také neměl zpracovaný a schválený plán havarijních opatření pro případ havárie. Na základě kontrolních zjištění a po provedených analýzách vzorků půdy byla v roce 2008 subjektu uložena nápravná opatření k odstranění kontaminované zeminy a v roce 2009 nabyla právní moci pokuta ve výši 700 000 Kč za nedovolené nakládání se závadnými látkami. Řešení případu bude pokračovat i v následujícím roce.

důlní vody lomu Družba

Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s. - důlní vody lomu Družba

V letních měsících 2009 došlo opakovaně k havarijnímu znečištění Novosedelského a Loučského potoka a následně i řeky Ohře v délce několika desítek kilometrů. ČIŽP uložila původci znečištění pokutu ve výši 1 000 000 Kč. Preventivní opatření spočívající ve výstavbě sedimentační nádrže se nepodařilo v roce 2009 dokončit.

Zetor a.s. a Slévárna HEUNISCH Brno, s.r.o.

Na základě podnětu prověřila ČIŽP vypouštění odpadních vod z areálu obou společností v Brně – Líšni. Areál je napojen na veřejnou kanalizaci města Brna. Provedenými rozbory se zjistilo, že společnost Zetor a.s. vypouštěla do městské kanalizace odpadní vody s obsahem těžkých kovů (Hg a Cd) mnohonásobně překračujícím maximální přípustné koncentrace stanovené v po-

volení krajského úřadu. ČIŽP uložila společnosti pokutu ve výši 300 000 Kč, kterou potvrdil i odvolací orgán. Při kontrole se dále zjistilo, že Slévárna HEUNISCH Brno, s.r.o. vypouští do areálové kanalizace Zetoru a.s. technologické odpadní vody s obsahem zvlášť nebezpečných látek (Hg a Cd) bez potřebného povolení. Za vypouštění odpadních vod bez povolení uložila ČIŽP subjektu pokutu ve výši 300 000 Kč. Subjekt se proti rozhodnutí odvolal, odvolací orgán však potvrdil rozhodnutí ČIŽP.

ČOV Jatky Blovice

Na základě zjištění havarijního stavu a nepředložení požadovaných dokumentů z prosince 2008, byla v lednu 2009 provozovateli uložena pokuta ve výši 20 000 Kč. Následně v březnu 2009 uložila provozovateli ČIŽP pokutu za nedovolené vypouštění odpadních vod ve výši 260 000 Kč s podmínkou odstranění závažného stavu. Vzhledem k tomu, že při následné kontrole v květnu bylo zjištěno opakované porušování vodního zákona nedovoleným vypouštěním odpadních vod, bylo s provozovatelem zahájeno správní řízení o uložení pokuty ve výši 400 000 Kč a o zastavení provozu ČOV od 1.8.2009 do doby odstranění nedostatků. Provozovatel se proti rozhodnutí odvolal opožděně a odvolací orgán jej potvrdil. I přesto, že společnost Jatky Blovice s. r. o. začala v červnu 2009 realizovat nápravná opatření, docházelo v ukazatelích Ncelk a Pcelk k překračování limitních hodnot „m“. Na dobu nezbytně nutnou vydal vodoprávní úřad povolení k vypouštění odpadních vod a odvolací orgán rozhodnutí ČIŽP zrušil. Bylo jím ale stanoveno, že pokud provozovatel nebude intenzivně pokračovat na dosažení souladu s legislativními požadavky, může ČIŽP vydat rozhodnutí o zastavení provozu. Dne 16.2.2010 si společnost Jatky Blovice s.r.o. nechala provést laboratorní rozbor vypouštěných odpadních vod. Bylo zjištěno dodržení všech limitů „p“ platného povolení k vypouštění odpadních vod.

ČOV Jatky Blovice

STANOVISKA, VYJÁDŘENÍ A SPOLUPRÁCE S JINÝMI ORGÁNY

Inspektoři složky ochrany vod vydali 156 stanovisek pro poskytnutí dotací z prostředků SFŽP, zpracovali 58 auditů a 1 191 dalších stanovisek a vyjádření např. k bezpečnostní dokumentaci v rámci agendy prevence závažných havárií, ke stavební dokumentaci, k ekologickým zátěžím či k vodoprávním řízením. Složka ochrany vod se podílí na vyjadřování k dokumentaci EIA a IPPC, které v rámci ČIŽP eviduje složka integrované prevence. OOV spolupracuje při své činnosti s Policií ČR, HZS (zejména při řešení havárií), podniky Povodí, s ostatními orgány státní správy a samosprávy. Někteří inspektoři se podílí na výuce odborných předmětů zaměřených na ochranu životního prostředí a též prostřednictvím regionálních medií informují o činnosti a výsledcích v oblasti ochrany vod. Dále jsou členy mezinárodních komisí, účastní se zasedání pracovních skupin IMPEL a spolupracují s orgány ochrany životního prostředí sousedních států.

ZÁVĚRY KONTROLNÍ ČINNOSTI

I v roce 2009 se činnost v ochraně vod opětovně soustředila především na úkoly vycházející z příslušných zákonů. Považujeme za potřebné zmínit se o některých událostech a změnách, které měly na činnost složky vliv. Především to byla změna územní působnosti od 1.7.2009. Od tradičních hranic dle povodí se přešlo k hranicím dle krajů a sjednotila se tak působnost s ochranou ovzduší a odpadového hospodářství. Nadále pokračuje spolupráce se SFŽP při kontrole poplatků za odběr podzemních vod a stále se zjišťují nepovolené odběry a překračování odběrů povolených, a to i u vodárenských společností. Důsledkem toho jsou vysoké sankce, které mohou být pro některé subjekty likvidační.

Kontroly podzemních vod související s dotacemi v zemědělství, byly v roce 2009 skončeny a budou prováděny kontrolní organizací resortu zemědělství, inspekce bude kontrolovat dle národní legislativy a případné nedostatky budou předávány zemědělské inspekci. Do řešení starých ekologických zátěží se i nadále promítala příprava tzv. velké zakázky, což vedlo k odkladu sanací na některých lokalitách. To ve svém důsledku může znamenat znehodnocení již provedených prací a ohrožení zdrojů podzemních vod.

Významnou činností byla spolupráce s MŽP a SFŽP při přípravě novely vodního zákona a s tím souvisejících předpisů. Bohužel návrhy v oblasti poplatků, minimálních průtoků, úpravy limitů pro vypouštění odpadních vod byly akceptovány pouze částečně.

4.3 ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ, CHEMICKÉ LÁTKY A BIOCIDNÍ PŘÍPRAVKY

HODNOCENÍ A TRENDY ČINNOSTI

V roce 2009 došlo v rámci Odboru odpadového hospodářství k administrativnímu oddělení problematik nakládání s odpady a obaly od poměrně odlišně zaměřené problematiky chemických látek a biocidních přípravků. Na ředitelství inspekce bylo vytvořeno samostatné Oddělení chemických látek a na jednotlivých oblastních inspektorátech referáty chemických látek. Činnost OOH byla v roce 2009 zaměřena především na nakládání s nebezpečnými odpady tak, aby byl zkontrolován celý cyklus od vzniku až do konečného využití nebo odstranění. Některé kontroly konečné fáze odstraňování nebezpečných odpadů probíhaly i v součinnosti se SFŽP. V roce 2009 stejně jako v letech předchozích odvedli inspektoři OOH i CHLP značný kus odborné práce. Dokládá to číslo 3 501, což je celkový počet kontrolovaných subjektů ve sledovaném období. Plánovaných kontrol subjektů bylo 1 019, neplánovaných 2 482. Do počtu neplánovaných kontrol bylo zahrnuto rovněž 589 podnětů. Bylo zahájeno celkem 836 správních řízení, právní moci nabylo celkem 782 rozhodnutí o uložení pokuty v celkové výši 73 836 200 Kč.

Ve sledovaném období rovněž nabylo právní moci celkem 14 rozhodnutí, kterými inspekce stanovila opatření k nápravě. Problematiku nakládání s odpady a obaly zajišťuje na ředitelství a oblastních inspektorátech celkem 107 inspektorů. Provedli celkem 2 233 kontrol, z toho 484 kontrol na základě podnětu. Problematiku nakládání s chemickými látkami a přípravky, nakládání s biocidy a kontrolu povinností plynoucích z nařízení REACH zajišťuje na ředitelství a na oblastních inspektorátech celkem 15 inspektorů. Provedli 285 kontrol zaměřených na dodržování povinností podle zákona o chemických látkách a přípravcích a zákona o biocidech, z toho bylo 19 kontrol provedeno na základě podnětu. Za povšimnutí stojí dalších 985 kontrol, které zmíněných 15 inspektorů provedlo v rámci evropského informačního systému RAPEX. Důležité bylo zjištění, že 985 kontrol prokázalo porušení právních předpisů pouze ve 2 případech. Nabízí se tedy otázka, zda povinné provádění kontrol ze strany ČIŽP v rámci tohoto evropského systému je účelné a hospodárné. ČIŽP se však prozatím povinnosti provádět takto ne zcela efektivní kontroly nemůže vyhnout.

PŘEHLED PLNĚNÍ SLOŽKOVÝCH ÚKOLŮ

Kontroly různých typů zařízení k odstraňování odpadů

K zařízení určených k odstraňování odpadů patří především skládky a spalovny, dále zařízení určená k úpravě odpadů (kódy D2, D8 a D9) a odkaliště. Svým charakterem spadají do této skupiny i „zařízení“ jako nelegální skládky a nepovolené terénní úpravy prováděné převážně stavebním odpadem. Na výskyt nelegálních skládek je většinou inspekce upozorněna podnětem. Většina kontrolovaných oprávněných zařízení je provozována na základě integrovaného povolení. V roce 2009 bylo provedeno celkem 342 kontrol (156 plánovaných, 186 neplánovaných), z toho bylo 103 kontrol na základě přijatých podnětů.

Nejzastoupenějšími zařízeními určenými k odstraňování odpadů v ČR jsou dlouhodobě skládky odpadů. Bylo zkontrolováno celkem 160 skládek odpadů (včetně všech skládek k ukládání nebezpečných odpadů). Za zjištěná porušení bylo dosud zahájeno 34 správních řízení a 28 rozhodnutí o pokutě v celkové výši 5 178 000 Kč nabylo právní moci. Nejčastějším závažným porušením bylo provozování skládek v rozporu se schváleným provozním řádem nebo v rozporu se závaznými podmínkami souhlasu či integrovaného povolení. V roce 2009 bylo šetřeno několik případů požárů v tělese skládek v několika regionech ČR.

Dále bylo zkontrolováno 26 spaloven odpadů. Za zjištěná porušení bylo zahájeno 9 správních řízení a 7 rozhodnutí o pokutě v celkové výši 425 000 Kč nabylo právní moci. Nejčastějším porušením bylo nesprávné vedení průběžné evidence odpadů, chyby v ročním hlášení o produkci a nakládání s odpady, nezabezpečení nebezpečných odpadů před nežádoucím únikem nebo nevybavení míst soustředování nebezpečných odpadů identifikačními listy.

V roce 2009 bylo zkontrolováno celkem 39 zařízení k úpravě odpadů. Za zjištěná porušení bylo zahájeno 10 správních řízení a 9 rozhodnutí o pokutě v souhrnné výši 1 315 000 Kč nabylo právní moci. Jednalo se zejména o zařízení k solidifikaci a biodegradaci odpadů, dekontaminační plochy či neutralizační a deemulgační stanice. Za nejzásadnější zjištěné porušení považuje inspekce prováděné změny kategorie odpadů přijatých do zařízení jako odpady kategorie N (nebezpečný) na odpady kategorie O (ostatní), aniž bylo provedeno vyloučení nebezpečných vlastností odpadů. Dále provozovatelé zařízení neprovádějí požadované chemické analýzy, evidenci odpadů vedou nesprávně nebo nevedou v požadovaném rozsahu. Proběhly rovněž kontroly vydaných

osvědčení o vyloučení nebezpečných vlastností a v několika případech bylo zjištěno, že nebyla zaslána kopie osvědčení o hodnocení nebezpečných vlastností odpadu.

V roce 2009 bylo provedeno celkem 17 kontrol odkališť, bylo zahájeno 1 správní řízení a uložena 1 pravomocná pokuta ve výši 30 000 Kč. Provoz odkališť je ve většině případů řešen v rámci integrovaného povolení jako součást provozovaných elektrárenských, teplárenských či dalších průmyslových provozů, byly však zjištěny případy, kdy provoz odkaliště nebyl v integrovaném povolení zahrnut. Byla zjištěna drobná pochybení při vedení evidence, v několika případech byly odebrány vzorky popílku a škváry (za účelem provedení chemických analýz). Faktické nakládání s odpady z energetiky je dlouhodobě v zájmu ČIŽP. Ukazuje se, že tuto oblast je nutné sledovat, a to zejména s ohledem na rizikové aspekty dalších způsobů nakládání s těmito výstupy.

Další kontroly byly zaměřeny na ostatní nespecifikovaná zařízení, kde dochází k odstraňování odpadů, tzv. černé skládky. Zde jsou nelegálně ukládány zejména stavební či komunální odpady, ale i zeminy s příměsami suti či nebezpečných odpadů. Často zde dochází také k pálení odpadů. Byly řešeny i přestupky nepodnikajících fyzických osob. Obdobně jako v předchozích letech probíhala spolupráce s ostatními orgány státní správy zejména při šetření podaných podnětů na nelegální ukládání odpadů, místních šetření se účastnili zástupci místně příslušného obecního úřadu nebo obecního úřadu obce s rozšířenou působností. V několika případech bylo úspěšně dosaženo odstranění nepovoleně uložených odpadů. Při kontrolách skládek nebezpečných odpadů a zařízení k úpravě nebezpečných odpadů pokračovala spolupráce se SFŽP. Pozitivně lze hodnotit i spolupráci s krajskými úřady, které poskytly požadované provozní řády zařízení, případně provedly inspekci navrhované změny a jejichž zástupci se osobně zúčastnili některých kontrol.

Kontroly různých typů zařízení k využívání odpadů

V rámci složkového úkolu byly provedeny kontroly provozovatelů zařízení zpracovávajících biologicky rozložitelné odpady (dále také „BRO“), zařízení k využívání odpadů na povrchu terénu anebo k využívání stavebních odpadů, vyrábějících alternativní paliva, využívajících přeshraničně přepravené odpady, zařízení dle § 14 odst. 2 zákona o odpadech (např. cementárny, sklárny, hutě, papírny) a další. Z celkového počtu 301 kontrolovaných subjektů bylo 122 kontrol uskutečněno na základě podaných podnětů. V roce 2009 bylo zahájeno 85 správních řízení, z toho 31 z šetření na základě podnětu. Celkem 59

rozhodnutí nabylo právní moci. Celková výše pravomocných pokut dosáhla v roce 2009 částky 7 382 100 Kč. Nejčastějším porušením bylo provozování zařízení v rozporu s podmínkami integrovaného povolení, nedodržování technologie zařízení v souladu s jeho provozním řádem, špatné vedení evidence či chybějící záznamy v provozních denících. Kontroly zařízení k využívání odpadů na povrchu terénu nebo využívajících stavební odpady prokázaly časté nakládání s odpady v zařízení k tomu neurčeném, tj. bez souhlasu příslušného krajského úřadu. Dále bylo zjištěno nedostatečné dokladování kvality odpadů přijímaných do zařízení, v menší míře provozování zařízení v rozporu s provozním řádem a evidenční nedostatky.

Autovrakoviště

Do plánu kontrol autovrakovišť byla zařazena zařízení nová nebo nekontrolována v předchozím roce a rovněž provozovny, u kterých bylo v minulosti zjištěno porušení platných předpisů. V roce 2009 bylo zkontrolováno celkem 97 provozoven, z toho 32 kontrol bylo provedeno na základě podnětu. Za zjištěná porušení bylo zahájeno 39 správních řízení o uložení pokuty. V roce 2009 nabylo právní moci celkem 36 pokut v celkové výši 3 786 000 Kč. Průměrná výše pokuty představovala částku 105 167 Kč. Nejvyšší uložená pokuta dosáhla výše 1 000 000 Kč. Kontroly opět prokázaly, že přetrvává legislativní problém jednoznačné definice autovraku, provozovatelé porušují podmínky dané platným provozním řádem zařízení, nakládají s odpady na místech k tomu neurčených, dále že překračují povolenou kapacitu zařízení a v neposlední řadě vybírají poplatky za převzetí úplného autovraku do zařízení, přestože zákon nařizuje přebírat úplné vybrané autovraky bezplatně. Neustále dochází k nelegálnímu rozebírání autovraků ze strany fyzických osob. Některé kontroly byly provedeny ve spolupráci s živnostenskými a stavebními úřady, další za účasti pracovníků městských úřadů obcí s rozšířenou působností a zástupců obcí. Při několika kontrolách spolupracovala služba kriminální policie ČR. Zkušenost z několika posledních let dokazuje, že provádění společných kontrol je účinnou a velmi efektivní kontrolní metodou.

Profiakont České Budějovice

Kontroly různých typů zařízení ke sběru a výkupu odpadů

Do plánu kontrol pro rok 2009 byly zařazeny velké i menší stacionární provozovny pro sběr a výkup odpadů, sběrné dvory obcí a zařízení pro mobilní sběr odpadů. Ve většině případů byly kontrolovány provozovny zaměřeny na výkup především odpadů železa a barevných kovů, v menší míře na sběr a výkup kalů, odpadních olejů, stavebních odpadů, odpadů plastů, pneumatik a zdravotnických odpadů. Celkem bylo zkontrolováno 245 subjektů, z toho 49 kontrol bylo provedeno na základě podnětu. Za zjištěná porušení bylo zahájeno celkem 70 správních řízení a bylo vydáno celkem 116 rozhodnutí o uložení pokuty. V roce 2009 nabylo právní moci celkem 122 pokut v celkové částce 15 569 500 Kč. Průměrná výše pokuty představovala částku 127 618 Kč, nejvyšší pokuta v právní moci v roce 2009 dosáhla výše 5 050 000 Kč. Nejčastější porušení se týkala provozování zařízení v rozporu se schváleným provozním řádem, nakládání s odpady na místech k tomu neurčených, nevedení předepsané evidence, přebírání odpadů, které nebyly provozním řádem povoleny, předávání odpadů neoprávněným osobám nebo několikanásobného překročení kapacity zařízení. K šetřením na základě podnětu byli často přizváni i zástupci městských úřadů obcí s rozšířenou působností, živnostenského úřadu a příslušníci PČR nebo městské policie. Ve spolupráci s Centrem služeb pro silniční dopravu a se službou dopravní policie ČR proběhly kontroly mobilních zařízení ke sběru a výkupu odpadů a vozidel přepravujících odpady. Kontroly sběru a výkupu kovových odpadů probíhají i ve spolupráci s ČOI. Společně prováděné kontroly hodnotí ČIŽP velmi pozitivně, zvláště

proto, že zástupci těchto správních orgánů znají dobře místní poměry a mají zájem na efektivním řešení šetřených případů.

Zpětný odběr výrobků (ZOV)

V roce 2009 byla kontrolní činnost rozdělena na část týkající se elektrozařízení (EEZ) a na kontroly ustanovení § 38. Vzhledem k problematické legislativě EEZ a jejímu překrývání s problematikou ZOV podle § 38 řešily kontroly převážně podněty upozorňující na špatný způsob zajištění ZOV u posledních prodejců, a to jak po stránce praktické, tak i z hlediska informování spotřebitelů o zajištění ZOV. Plánované kontroly byly zaměřeny na:

- oblast služeb – autoservisy, pneuservisy a další nakládání s pneumatikami a použitými minerálními oleji (režim ZOV nebo odpadů). V tomto roce byl úkol zaměřen především na řešení podnětů na zpoplatňování převzetí použitých pneumatik
- kontroly posledních prodejců z důvodu přetrvávajícího nízkého výnosu ZOV, zejména u primárních zdrojů el. energie – galvanických článků.

Celkem bylo provedeno 115 kontrol, zahájeno bylo 10 správních řízení o uložení pokuty, z nichž 4 nabyly právní moci. Dále bylo zahájeno 5 správních řízení za nezákonné nakládání s odebranými výrobky. Celkový úhrn pravomocných pokut v za rok 2009 činí 192 000 Kč

Kontroly nakládání s použitými oleji neprokázaly žádné závažné porušení zákona, u pneuservisů bylo šetřeno zpoplatňování odběru použitých pneu. Na základě kontrol a dotazů subjektů nastává postupný odklon od nakládání s těmito komoditami jako s odpadem a nakládá se s nimi spíše v režimu ZOV, a to i u podnikatelských subjektů. Spolupráce s dalšími orgány státní správy při provádění kontrol v loňském roce příliš využívána nebyla, pro kontroly povinných osob budou v následujícím roce využívány analýzy CENIA.

Elektrická a elektronická zařízení

V oblasti kontrol problematiky elektrozařízení (EEZ) a elektroodpadů byly kontroly v roce 2009 zaměřeny zejména na plnění povinností posledních prodejců EEZ. Pouze v menší míře byly kontroly zaměřeny na povinnosti výrobců EEZ, a to vzhledem k negativnímu stavu v oblasti financování nakládání s historickými elektrozařízeními (HEEZ), jež je ovlivněn dlouhotrvajícími soudními spory o určení, zda postup MŽP při přidělení oprávnění pro provozovatele kolektivních systémů pro nakládání s HEEZ byl v souladu s platnou legislativou. Správní řízení o uložení pokuty s výrobcí EEZ, jež neodvádí příspěvek oprávněnému kolektivnímu systému, nemohla být proto dokončena.

Rovněž kontroly zpracovatelů EEZ byly prováděny pouze ojediněle. V rámci celé problematiky EEZ včetně nakládání s elektroodpady bylo provedeno celkem 66 kontrol a zahájeno 8 správních řízení o uložení pokuty. Celková částka pokut, které nabyly právní moci v roce 2009, dosáhla výše 95 000 Kč. Jak tato poměrně nízká částka, tak zkušenosti z kontrolní činnosti naznačují, že zejména prodejci EEZ v současnosti již mnohem lépe plní své povinnosti vůči spotřebitelům. Rozhodující podíl na tomto stavu má jednak dlouholetá cílená kontrola ze strany ČIŽP zaměřená zejména na velké obchodní řetězce, nezanedbatelnou roli však hrají i informační kampaně výrobců nebo kolektivních systémů. Inspekce dále řešila rovněž několik případů nesprávného zbavování se vysloužilé kancelářské techniky. Majitelé neoprávněně postupovali tak, že vyřazená EEZ předávali subjektu, který nebyl ani zpracovatelem, ani kolektivním systémem a ani nezajišťoval tuto činnost pro výrobce EEZ. Jak předávajícím firmám, tak zejména příjemci, který si touto cestou obstarával zisk z prodeje drahých kovů, byla inspekci uložena pokuta.

Kontrola průmyslových podniků a jiných původců odpadů

Kontroly byly zaměřeny především na dodržování povinností původců odpadů daných zákonem o odpadech. V roce 2009 byly kontrolovány větší subjekty podnikající ve strojírenství, hutnictví nebo ve výrobě energií, a to zejména se zaměřením na nakládání s odpady kategorie „nebezpečný“. Dále byla pozornost věnována mimo jiné velkým zdravotnickým zařízením. V řadě případů bylo zjištěno, že zdravotnická zařízení obecně nemají povědomí o povinnostech, které jim ukládá zákon o odpadech. Kontrolovány byly také obce, obchodní řetězce, logistická a kancelářská centra a v neposlední řadě též nové podniky v konkrétních regionech. Podobně jako v minulých letech se nedostatky zjištěné při kontrolách týkaly především nedodržování povinnosti shromažďovat odpady utříděné podle jednotlivých druhů a kategorií. Nejvyšší sankce za toto porušení byla uložena ve výši 350 000 Kč. Dalším nejčastějším porušením zákona o odpadech bylo nakládání s nebezpečnými odpady bez souhlasu příslušného orgánu státní správy a nezasílání hlášení o druzích a množství odpadů a způsobech nakládání s nimi. V průběhu roku 2009 bylo provedeno celkem 1057 kontrol, z toho 259 na základě podnětů. Za zjištěná porušení bylo zahájeno 328 správních řízení o uložení pokuty. Celková výše 310 pravomocných pokut činí 11 168 000 Kč. Nejvyšší uložená pokuta představovala částku 500 000 Kč. Uvedené údaje poukazují na nárůst inspekční činnosti v této oblasti ve srovnání s rokem 2008.

Kontroly dodržování chemického zákona

V roce 2009 bylo zkontrolováno za zákon č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (chemický zákon) 230 provozoven. Výběr konkrétních kontrolovaných provozoven byl určován oblastními inspektoráty. Kontroly dle chemického zákona zahrnovaly dozor klasifikace, balení a označování nebezpečných chemických látek a chemických přípravků (173 provozoven), dozor dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 648/2004 o detergentech (24 provozoven) a dozor nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek, dále jen nařízení REACH (33 provozoven). Kromě toho ČIŽP prováděla kontroly v rámci systému RAPEX (985 provozoven). Kontroly se uskutečnily na základě notifikací poskytnutých Ministerstvem průmyslu a obchodu. Ze šetřených 39 notifikací bylo ČIŽP prokázáno, že na trh ČR byly pro spotřebitele uvedeny pouze dva nebezpečné výrobky.

V roce 2009 nabylo právní moci 54 rozhodnutí o pokutě za chemický zákon. Pokuty byly stanoveny v celkové výši 2 875 000 Kč. Nejvyšší pravomocná pokuta dosáhla částky 600 000 Kč.

Pokuty byly uloženy z hlediska neplnění požadavků chemického zákona za nedoložení dokumentace pro klasifikaci chemických přípravků, za nesprávné balení a označování chemických přípravků (42x). Některé společnosti nezajistily vypracování bezpečnostních listů nebo obsah bezpečnostních listů nebyl v souladu s požadavky nařízení REACH (9x). U jednoho subjektu bylo zjištěno nedodržení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 648/2004 o detergentech. Za zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole byly uloženy dvě pořádkové pokuty.

V roce 2010 ČIŽP opět plánuje provádět kontroly klasifikace, balení a označování chemických látek a přípravků. Kontrola bezpečnostních listů bude v roce 2010 probíhat dle nařízení REACH.

Kontroly dle zákona o biocidních přípravcích

Za zákon č. 120/2002 Sb., o podmínkách uvádění biocidních přípravků a účinných látek na trh provedla ČIŽP v roce 2009 53 kontrol, při kterých shledala porušení zákona v 11 případech. Neplnění požadavků zákona spočívalo převážně v nedostatečném označování biocidních přípravků a v některých případech nebyly dodrženy povinnosti týkající se propagace a reklamy. V roce 2009 nabylo právní moci 9 rozhodnutí o pokutě. Celková výše uložených pokut činila 196 000 Kč.

Kontroly dle zákona o obalech

V roce 2009 bylo provedeno 174 kontrol plnění povinností dle zákona č. 477/2001 Sb., o obalech. Celkem 100 subjektů bylo kontrolováno na základě výzvy MŽP z důvodu nedostatečného plnění povinností v rámci zapsání do Seznamu osob, které jsou nositeli povinnosti zpětného odběru nebo využití odpadu z obalů. Tyto subjekty ani na výzvu neodstranily nedostatky v „Ročních výkazech o obalech a odpadech z obalů“. Za zjištěná porušení bylo vedeno 69 správních řízení. Celkem nabylo právní moci 65 vydaných rozhodnutí, kterými byly uloženy sankce v celkové výši 1 989 000 Kč. Oproti zjištěním z předchozích let se navýšil počet subjektů, které dovážely ve značné míře zboží určené spotřebiteli. Tyto subjekty byly často šetřeny ČIŽP na základě podnětu Celního úřadu. Nejvyšší pokuta ve výši 720 000 Kč, která v roce 2009 nabyla právní moci, byla uložena za nedostatečné plnění zpětného odběru a využití odpadů z obalů výrobcem balené pitné vody.

PŘEHLED PLNĚNÍ SPECIFICKÝCH ÚKOLŮ

Jednotlivé specifické úkoly byly inspekci zvoleny především na základě dobrých znalostí lokálních problematik. Nejčastěji se jednalo o kontroly nakládání s odpady obcí, nakládání s odpady ve zdravotnických zařízeních a nakládání s odpady v zemědělských podnicích. Dále byly specifické úkoly zaměřeny na nakládání s odpady z výroby oxidu titaničitého, na nakládání s odpady stavebních firem, na nakládání se zeminami a hlušinami, kontrolu starých ekologických zátěží, terénní úpravy, na nakládání s odpady v potravinářských podnicích, velkoobchodních řetězcích, přeshraniční přepravu odpadů, dodržování rozhodnutí MŽP týkající se přeshraniční přepravy, nakládání s autovraky, na provádění kontrol ve spolupráci s ostatními orgány státní správy a na kontroly společností zabývajících se integrovanou logistikou a spedičními službami. Jeden oblastní inspektorát se zaměřil na provádění kontrol zařízení určených k využívání odpadů, jako jsou recyklační dvory a mobilní drtiče odpadů. Tyto kontroly se týkaly hlavně způsobu přechodu upravených odpadů do režimu výrobků a následného využívání těchto upravených odpadů, resp. výrobků. V rámci všech specifických úkolů bylo provedeno 233 kontrol, z toho bylo 55 kontrol provedeno na základě přijatých podnětů. Správních řízení bylo zahájeno celkem 71 a 69 rozhodnutí nabylo právní moci. Celková výše pokut v právní moci za rok 2009 dosáhla výše 4 653 000 Kč.

VÝZNAMNÉ PŘÍPADY

Významných případů, které by zasloužily zvláštní komentář, bylo v roce 2009 mnoho a ne vždy se jednalo pouze o případy, kdy byla subjektu uložena

pokuta v řádu několika milionů korun. Namátkou zmíníme společnost (MEGAWASTE, spol. s r.o.), která prováděla sběr nebezpečných a ostatních odpadů do svých schválených mobilních zařízení a sesbírané odpady následně shromažďovala v zařízení, kde nakládání s odpady nebylo povoleno.

Vzhledem ke skutečnosti, že se jednalo o velké množství odpadů, byla společnost uložena pokuta ve výši 750 000 Kč. Jiná společnost (ORV MORAVA s.r.o.) nakládala s nebezpečnými odpady v areálu bývalého zemědělského družstva v zařízení k tomu neurčeném, jednalo se o desítky 200 l sudů s odpadními tekutými barvami a ředidly. Odpady zde byly míchány s pilinami za účelem „přípravy alternativního paliva“. Odpady nebyly žádným způsobem označeny, takže byla obtížná jejich identifikace a rovněž nebyly zajištěny proti úniku. V rámci tohoto provozu nastala dokonce situace ohrožující zdraví osob v lokalitě. Společnosti byla uložena pokuta ve výši 800 000 Kč. Veškeré odpady byly následně společností z areálu odvezeny. Dalším rovněž mediálně sledovaným případem byla rozsáhlá kontrola Českých drah a Správy železniční dopravní cesty.

Kontrola prokázala, že uvedené subjekty prodávaly odpadní impregnované použité železniční dřevěné pražce (odpad) jako „výrobky“ různým osobám. Ve věci již bylo zahájeno správní řízení. Případnému zájemci o další případy řešené odborem odpadového hospodářství doporučujeme navštívit webové stránky ČIŽP.

Megawaste, ORV Morava

STANOVISKA, VYJÁDŘENÍ A SPOLUPRÁCE S JINÝMI ORGÁNY

Pracovníci OOH ČIŽP vydali v roce 2009 celkem 655 vyjádření, posudků a stanovisek pro jiné orgány. Nejpočetnější skupinou jsou vyjádření k materiálům předkládaným v rámci procesu EIA, případně IPPC a posudky vydané pro SFŽP.

Spolupráce OOH s ostatními orgány státní správy má vzestupnou tendenci. Vysoká efektivita a kvalita spolupráce je nutná zvláště při řešení případů s vyšším dopadem na životní prostředí, a to jak na národní, tak i na mezinárodní úrovni. Kvalita vzájemné komunikace mezi MŽP, ČIŽP, KÚ a ostatními orgány státní správy, jako jsou celní orgány, Policie ČR nebo SFŽP, se neustále zvyšuje, což v dlouhodobém horizontu přispívá především k řešení některých konkrétních případů či k vzájemným dohodám v oblasti zkvalitnění příslušné legislativy. Příkladem této spolupráce je účast zástupců ČIŽP v mnoha odborných mezioblastních pracovních skupinách, které řeší zásadní otázky týkající se jak praxe provádění kontrol, tak legislativy samotné. Na poli mezinárodní spolupráce se zástupci OOH každoročně účastní jednak konferencí pořádaných klastrem pro přeshraniční přepravu odpadů IMPEL, jednak konferencí pořádaných v rámci projektů, do kterých se OOH dlouhodobě aktivně zapojuje. V rámci projektu, jehož cílem je mimo jiné dosažení jednotného kontrolního postupu kontrolních orgánů členských států ES a důsledného sankčního postihu za nelegální přeshraniční přepravu odpadů, bylo v roce 2009 provedeno celkem 17 tematicky zaměřených kontrol.

ZÁVĚRY KONTROLNÍ ČINNOSTI

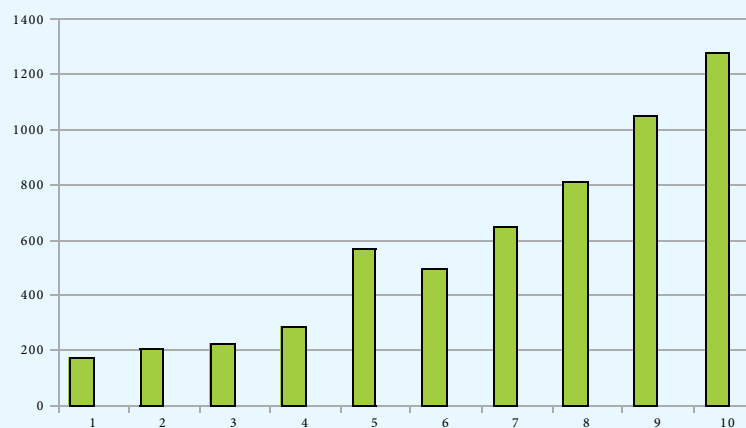
V roce 2009 splnili pracovníci OOH ČIŽP svůj roční plán kontrolních akcí a jak bylo uvedeno výše, velký objem inspekční činnosti vykonali neplánovaně nebo na základě mnoha podnětů. Počet zahájených správních řízení a celková výše uložených pokut dokazují, že je neustále potřeba provádět systematické kontroly nakládání s odpady. Směrování kontrolní činnosti v roce 2009 ukázalo, že zvláště v oblasti nakládání s nebezpečnými odpady je stále poměrně mnoho problémů. Zkušenosti inspekce z kontrol provedených v roce 2009 potvrzují, že podnikání v oblasti nakládání s odpady může být ekonomicky zajímavé, nezbytnou podmínkou opravdu úspěšného a solidního podnikání je však dodržování platných právních předpisů.

4.4 OCHRANA PŘÍRODY A CITES HODNOCENÍ A TRENDY ČINNOSTI ZA ROK 2009

Legislativní změny některých složkových zákonů v roce 2009 neměly zatím zásadní vliv na rozsah činnosti odboru ochrany přírody ČIŽP. I nadále zůstává stěžejním právním předpisem zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen „zákon 114“), který však doznal několika zásadních změn koncem roku 2009. Od 1.12.2009 nabyl účinnosti zákon č. 349/2009 Sb., který zákon 114 upravil v oblasti kompetencí, závazných stanovisek, výjimek, ochrany evropsky významných lokalit, chovu zvláště chráněných živočichů, provozu záchraných stanic nebo i ochrany dřevin. Vzhledem ke stále rostoucímu zájmu veřejnosti o problematiku ochrany přírody se některé změny zákona, například právě v oblasti ochrany dřevin, jeví jako problematické a diskutabilní. Z prvních reakcí na tyto změny lze v následujících letech reálně očekávat oslabení ochrany dřevin rostoucích mimo les a další úbytek zeleně zejména v místech nejpotřebnějších, tj. v intravilánech obcí a měst. To je situace přinejmenším alarmující i s ohledem na vývoj podnětů občanů. V dalších dozorovaných oblastech ochrany přírody (geneticky modifikované organismy a zoologické zahrady) se kontrolní činnost meziročně prakticky nezměnila a dosahuje maximálně 5% celkové činnosti. Podobné je to i v oblasti kontroly mezinárodního obchodu s chráněnými druhy (tzv. CITES), kde dlouhodobě oblasti vykazují snižování počtu řešených případů, které by mohly mít vliv na životní prostředí. Drobné pokuty se ukládají zejména za pozdní registrace a podobné málo významné případy. Tento trend samozřejmě souvisí se vstupem ČR do EU v roce 2004 a následným vstupem do Schengenského prostoru, což z České republiky postupně udělalo nejen vnitroeurospý stát, ale posunulo kontrolu obchodu se třetími zeměmi prakticky pouze na aktivní mezinárodní letiště.

Již několik let po sobě se při hodnocení kontrolní činnosti projevují neměnné trendy, které mají ale zásadní dopady na práci inspekce, zejména v oblasti ochrany přírody. Jde především o stálý růst počtu podnětů občanů na činnosti, které mohou přírodu opravdu poškodit. Přitom platí oprávněnost podnětů zhruba v polovině případů a zároveň podílové rozložení, kdy ochrany dřevin se dotýká až 70% z počtu přijatých podnětů a zbytek tvoří podněty, které se zabývají především ochranou zvláště chráněných druhů živočichů (v poslední době především rorýsů a netopýrů v blízkosti lidských obydlí). V roce 2009 bylo jen inspektory ochrany přírody přijato a řešeno 1 252 podnětů (16 podnětů bylo dále řešeno po IPPC).

Vývoj počtu řešených podnětů v letech 2000 - 2009

Příčiny takového dlouhodobého vývoje v oblasti podnětů lze vysledovat především v nedůsledném výkonu státní správy zejména na úrovni obecních úřadů, které mají v ochraně dřevin svěřeny pravomoci povolujících orgánů ochrany přírody. Inspekce se každoročně také setkává s případy, kdy se příslušné orgány ochrany přírody došlými podněty nechtějí zabývat a svých povinností se zbavují na úkor ČIŽP. Mnozí občané se tak po neúspěšném dovolávání práva na místních úřadech obracejí přímo na inspekci nebo prostřednictvím ministerstva životního prostředí (MŽP) opět na inspekci.

V ostatních sledovaných parametrech činnosti lze konstatovat následující vývoj: Počet inspekci (kontrol) se meziročně zásadně nemění a po určitém poklesu se stabilizoval okolo 2500 kontrol za rok. Ani poměr mezi plánovanými a neplánovanými kontrolami se výrazně nemění (1 : 2), což souvisí především

s výše zmíněným stálým růstem podnětů a souvisejícím menším počtem plánovaných cílených kontrol. V roce 2009 poklesl počet vydaných stanovisek a vyjádření proti létům 2007-2008 o cca 24% na 1 173, nicméně to stále znamená zhruba o 1000 stanovisek více než v roce 2006. Počty vydaných rozhodnutí o pokutě se také zásadně nezměnily a pohybují se okolo 450 rozhodnutí ročně, celkově však v roce 2009 došlo ke snížení úhrnu pravomocně uložených pokut na 9 894 000 Kč, což je o 4 851 000 Kč méně než v roce 2008. Podařilo se však udržet trend v růstu počtu uložených rozhodnutí o omezení a zákazu činnosti dle § 66 zákona 114, která jsou pro ochranu životního prostředí daleko důležitější a účinnější než řízení sankční. Tato zákazová rozhodnutí vyžadují rozhodnost, předvídatost a vysokou odbornou i právní připravenost inspektorů a jsou často podrobována kritice i ze strany některých odvolacích orgánů MŽP. Inspekce má zato, že využívání nesankčních preventivních nástrojů při ochraně přírody je jednou ze zásadních otázek dozoru nad zachováním příznivých podmínek pro vývoj stavu životního prostředí v České republice. Počet podaných podnětů orgánům státní správy a počet trestních oznámení se meziročně prakticky nemění a ani ostatní sledované parametry nezaznamenaly výrazné odchylky.

Obchod s ohroženými druhy - CITES

V roce 2009 bylo inspektory ČIŽP na OI a ředitelství provedeno 360 kontrol dle zákona č. 100/2004 Sb. (CITES) a bylo vedeno 119 pokutových řízení. Celkem ČIŽP uložila v oblasti CITES pokuty ve výši 734 900 Kč (pravomocná rozhodnutí). Dále bylo vedeno 62 řízení o zabavení exemplářů – zabaveno bylo celkem 880 exemplářů a 250g kaviáru z jesetera. Těžiště rutinní kontrolní činnosti v problematice CITES představuje Letiště Praha Ruzyně jako jediné místo vstupu do EU na území ČR pro obchodní zásilky živočichů. Z výše uvedených celkových počtů kontrol jich bylo na Letišti Praha Ruzyně uskutečněno 199 a vzešlo z nich 34 pokutových řízení s celkovou výší 66 900 Kč pravomocně uložených pokut a 44 řízení o zabavení exemplářů. Stoupá význam regionálních mezinárodních letišť, zejména Ostrava Mošnov, kde jsou odbavovány charterové lety. K nárůstu kontrol ČIŽP došlo i na celní poště v souvislosti s přijetím nových kontrolních mechanismů na straně celní správy. V roce 2009 lze vysledovat pokles počtu provedených kontrol a pokles výše uložených pokut při současném zachování počtu pokutových řízení a počtu řízení o zabavení exemplářů. K významným případům v roce 2009 patří např. pravomocná pokuta ve výši 210 000 Kč, uložená právnické osobě za prodej nelegálního pravého jeseteřího kaviáru o hmotnosti více jak ¾ kg.

V roce 2009 ČIŽP uspořádala seminář s mezinárodní lektorskou účastí o prosazování úmluvy CITES pro inspektory, celníky a policisty. Navázala tak na úspěšný první ročník z předcházejícího roku. Rovněž v tomto roce byla vytvořena platforma e-learningové podoby výukového programu pro kontrolní a vymáhací orgány v oblasti CITES v ČR. Standardní součástí činnosti ČIŽP v oblasti CITES je mezinárodní spolupráce, která představuje aktivní členství v orgánech EU a celosvětových organizací a součinnost při řešení případů nelegálního obchodování s ohroženými druhy.

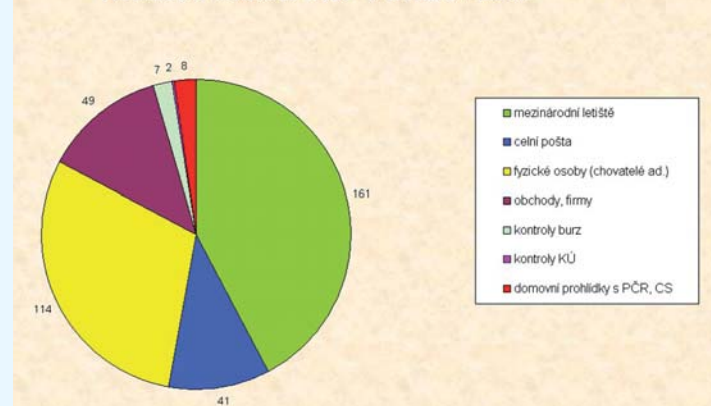

Geneticky modifikované organismy(GMO)

V roce 2009 bylo v rámci GMO uskutečněno 46 kontrol, z toho 15 zaměřených na polní pokusy, 21 na kontrolu subjektů nakládajících s GMO v režimu uzavřeného nakládání a 10 kontrol na základě 2 podnětů. Kontroly byly zaměřeny především na nové subjekty. Dále byly kontrolovány všechny probíhající polní pokusy povolené OER MŽP. Jednalo se převážně o pokusy s transgenní kukuřicí, bramborami, slivoní Stanley, Inem a tabákem.

Provedené kontroly nezjistily mimořádné nedostatky bezprostředně ohrožující životní prostředí, s výjimkou jednoho subjektu, kde došlo k neoprávněnému nakládání s GMO (správní řízení dosud neukončeno). Kontrolami byly zjištěny pouze drobné administrativní nedostatky, které byly odstraněny na místě, popř. řešeny uložením nápravných opatření. Byla uložena jediná pokuta ve výši 10 000 Kč, za dovoz transgenních živočichů (myši) v roce 2008 přepravecem, který neměl oprávnění k nakládání s GMO. V květnu 2009 řešila inspekce podnět MŽP, podaný na základě oznámení z Německa, který se týkal nízké příměsi nepovolených odrůd kukuřice v osivu.

Kontrolní činnost ČIŽP v CITES - 2009

ČIŽP nařídila 4 zemědělským subjektům ukončení pěstování před stadiem generativního rozmnožení, což bylo pěstiteli dodrženo.

Součástí dubnové porady GMO byla přednáška o rizicích, spojených s pěstováním GM plodin v ČR a dále byl v červnu 2009 uspořádán školící kurz k odebrání vzorků z GM vyšších rostlin.

V roce 2009 pokračovala spolupráce se Slovenskou inspekcí životního prostředí (SIŽP) setkáním inspektorů SIŽP a ČIŽP na semináři „Implementace legislativy z oblasti biologické bezpečnosti v podmínkách EU“. V návaznosti proběhlo společné setkání EEP inspektorů zemí EU v Tatranské Poliance „European Enforcement Project on Contained Use and Deliberate Release of GMOs“, kterého se též zúčastnili inspektori ČIŽP. Jednání se zúčastnili zástupci 17 států EU.

zvláště chráněné druhy živoč. - rybky GMO Dánio Rerio

Zoologické zahrady

Kontroly zoologických zahrad byly prováděny ČÍŽP v souvislosti s pravidelnými kontrolami licencovaných ZOO, které organizovalo OMOB MŽP s Komisí pro ZOO při MŽP. Během roku 2009 byly provedeny kontroly v 11 zoologických zahradách. V 5 případech byla přítomna ČÍŽP prostřednictvím OI a všech kontrol se zúčastnili zástupci inspekce z ředitelství, kteří jsou členy Komise pro ZOO. Při kontrolách licencovaných zahrad nebyly nalezeny nedostatky, které by byly v rozporu s podmínkami uvedenými v licenci k provozování ZOO.

PŘEHLED PLNĚNÍ SLOŽKOVÝCH ÚKOLŮ

Kontroly akcí dotovaných MZe v rámci programu 129120 a 129130 na rybnících, nádržích a tocích se zaměřením na plnění stanovených podmínek ochrany přírody (II.etapa)

V rámci úkolu bylo provedeno 27 kontrol, které se zaměřily především na dodržování zákona 114 při provádění stavebních činností souvisejících s realizací projektů financovaných z výše uvedených dotačních titulů. Pouze v jediném případě nebyly dodrženy stanovené podmínky a je dosud vedeno správní řízení. V jednom případě, vzhledem k závažným zásahům do koryta toků, ČÍŽP požádala AOPK o odborné posouzení vlivu provedené stavební činnosti na případné biotopy zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů. Výsledky hodnocení budou k dispozici na začátku roku 2010. V dalším případě byly výsledky šetření předány odboru ochrany vod, které zahájilo s provozatelem rybníka správní řízení.

Dle zjištění inspektorů nebyly v roce 2009 realizace mnohých plánovaných projektů zahájeny z důvodu nepřidělení dotací nebo odložení prací na další roky. Proto budou tyto akce dále sledovány a jejich kontroly zařazeny do plánu činnosti pro rok 2010. Obecným problémem u podobných akcí však je, že příslušné úřady obcí s rozšířenou působností vydají souhlasné stanovisko prakticky k jakémukoli zásahu do významného krajinného prvku.

V roce 2009 byla také dokončena správní řízení související s tímto úkolem zahájená na podkladě kontrol provedených v roce 2008. V jednom z těchto řízení byla uložena pokuta ve výši 60 000 Kč a opatření k nápravě a další řízení bylo zastaveno.

Kontroly zemědělsky hospodařících subjektů v rámci procesu Cross Compliance se zaměřením na definované kontrolní požadavky

V roce 2009 byly u celkem 139 zemědělsky hospodařících subjektů uskutečněny tzv. křížové kontroly, zaměřené na dodržování zákonných požadavků na hospodaření (SMR) v rámci systému Cross Compliance. Z tohoto počtu bylo 97 subjektů kontrolováno z hlediska požadavků plynoucích ze směrnice o ochraně volně žijících ptáků a 79 subjektů bylo prověřováno v souvislosti se směrnicí o ochraně přírodních stanovišť. Výběr subjektů byl proveden centrálně na základě provedené rizikové analýzy. Na výběru subjektů se největší měrou podílela velikost obhospodařované plochy, plocha trvalých travních porostů či překryv s některým maloplošným zvláště chráněným územím či evropsky významnou lokalitou. 25% kontrolovaných subjektů byla v souladu s požadavkem EU vybrána náhodně.

Kontrolami nebylo zjištěno natolik zásadní porušení zákona a stanovených kontrolních požadavků, aby to vedlo k návrhu na snížení přímé dotace na zemědělské hospodaření, nebo aby to bylo důvodem pro uložení peněžité sankce. Důvodem je jednak poměrně nízká pravděpodobnost nalezení a prokázání protiprávního jednání, zvláště na územích silně pozměněných zemědělskou činností s minimálním zastoupením chráněných prvků. Na druhou stranu je zřejmé, že už samotná pravidla pro snižování přímých dotací při porušení kontrolních požadavků jsou nastavena velmi benevolentně. Významně se na stanovení vhodného způsobu hospodaření podílí i správy VZCHÚ.

Při kontrolách byly přinejmenším v 9 případech zjištěny drobnější nedostatky, které byly s kontrolovanými subjekty řešeny přímo na místě

dohodou. Dohodnutá opatření se stanoveným termínem se stala součástí protokolu a předmětem následné kontroly. Nejčastěji se jednalo o méně závažná poškození dřevin rostoucích mimo les, méně rozsáhlá či potenciální poškození vodních toků a údolních niv v souvislosti s pastvou skotu nebo např. ne zcela vhodný management na lokalitách s výskytem chřástala. Dohodnutá opatření zahrnovala především oplocení části pozemků v zájmu prevence škod pasoucím se skotem, specifikovala termín a způsob provádění seče v rámci zajištění ochrany EVL nebo lokality chřástala polního.

Cross Compliance

Kontrola dodržování podmínek výjimek povolených usnesením vlády do roku 2004 podle ustanovení § 43 zákona č. 114/1992 Sb. ze základních ochranných podmínek Národní přírodní rezervace (NPR) uvedených v § 29 zákona č. 114/1992 Sb.

V souvislosti s tímto složkovým úkolem bylo provedeno celkem 39 kontrol. Pouze ve 3 případech bylo zjištěno nedodržení podmínek výjimek. Jednalo se zejména o částečné nedodržení stanovených podmínek, přičemž však například nedodržení termínu odevzdání závěrečné práce nenaplnuje materiální znaky protiprávního jednání. Na základě inspekčních zjištění bylo zahájeno 1 správní řízení, v němž byla pravomocně uložena pokuta ve výši 30 000 Kč. V souvislosti s kontrolní činností v rámci tohoto úkolu bylo do plánu kontrol pro rok 2010 zařazeno několik následných kontrol, jelikož některé z výji-

mek určených ke kontrole zatím nebyly využity nebo byly využity jen z části. V některých případech byly zjištěny jiné činnosti v blízkosti území NPR, které by mohly být v rozporu se zákonem o ochraně přírody a krajiny.

Celoinspekční prověrka zvláště chráněných území (ZCHÚ) a území Natura 2000 se zaměřením na územní působnost KÚ Karlovarského kraje

Jedná se o komplexní prověrku v souladu s působností ČÍŽP dle § 80 zákona 114. Doposud byly celoinspekční prověrky zaměřeny na velkoplošná chráněná území (CHKO) a výkon státní správy na těchto územích. Krušné hory a další části Karlovarského kraje nejsou celoplošně chráněny, a přesto se zde nachází mnoho cenných maloplošných chráněných území, které spravuje Krajský úřad (KÚ). Kontrola byla zaměřena na výkon státní správy KÚ Karlovarského kraje při správě ZCHÚ (zajištění péče o ZCHÚ). Celkem bylo zkontrolováno 29 chráněných území a jedna EVL.

ZCHD rostliny - vstavač bahenní, vstavač nachový

Při kontrolách nebylo zjištěno nepovolené jednání nějakého subjektu, které by bylo důvodem k zahájení řízení. Bylo zjištěno nedovolené odvodňování rašelinišť z doby okolo r. 2000 nebo vykácení a odklizení lesa z rašelinných smrčín z doby okolo r. 1990 ve starých rezervacích vyhlášených před rokem 1939. Tyto skutky jsou promlčeny a navíc je problematické prokázat, kde a zda vůbec tato území existují, neboť mapové podklady chybějí a samotné zřizovací výnosy jsou právně pochybné. Jedná se přitom o nejstarší a nejcen-

nější chráněná území v kraji. V okrese Cheb byla v 90. letech minulého století zrušena dvě chráněná území, z nichž jedno bylo při prověrkách vyhodnoceno jako cenné (malý pralesovitý zbytek podmáčené smrčiny). Toto území bude v roce 2010 dále vyhodnoceno z ochrannářského hlediska a případně navrženo k opětovnému vyhlášení. Rovněž PR Chlum nezajišťuje ochranu endemitního jeřábu manětinského a bude podán návrh přehlášení chráněného území. Z oblasti Krušných hor není uváděn žádný přírodní nebo přírodě blízký lesní ekosystém, přičemž takové lesy existují (jsou to především porosty borovice bažinné *Pinus × pseudopumilio* na náhorních rašeliništích). V rámci prověrky bylo několik takových porostů zjištěno a později zdokumentováno a podklady předány do celostátního registru přírodních lesů.

PŘEHLED PLNĚNÍ SPECIFICKÝCH ÚKOLŮ

Obecná ochrana

Dřeviny - specifické úkoly týkající se ochrany dřevin mělo v roce 2009 v plánu 90% oblastních inspektorátů (OI). Nejvíce se inspektoři zaměřovali na kontroly dodržování podmínek náhradní výsadby dřevin (60% OI). Lze konstatovat, že ve většině případů nebylo shledáno pochybení a podmínky náhradních výsadeb byly splněny. Náhradní výsadby byly kontrolovány i z hlediska postupu státní správy při ukládání náhradních výsadeb. Tyto kontroly výkonu státní správy byly spojeny s kontrolou postupů povolování kácení. Provedeno bylo 84 kontrol. Zde byly shledány určité nedostatky. Chyběla přesnější specifikace dřevin, popřípadě termín jejich výsadeb. Pracovníkům odborů ochrany přírody na úradech byla poskytnuta metodická podpora.

Kontroly kácení silniční zeleně byly plánovány u 20% OI. Proběhlo celkem 6 kontrol a bylo zjištěno, že kácení podél komunikací v některých případech probíhalo ve vyšší míře než bylo oznámeno. V jednom případě bylo neodůvodněné kácení zastaveno. Dva inspektoráty si naplánovaly kontroly památných stromů v jejich administrativních územích. Proběhlo 17 kontrol, přičemž nebyla shledána žádná závažná pochybení. Ojedinele bylo zjištěno nedostatečné označení.

Významný krajinný prvek (VKP)- kontroly VKP byly provedeny u 40 % OI. Proběhlo celkem 46 kontrol, které byly zaměřeny například na malé vodní plochy a mokřady s výskytem ZCHD nebo byl zjišťován jejich celkový stav. Ani v jednom případě nebylo zjištěno porušení zákona.

Výkon státní správy - kontroly výkonu státní správy provedlo 50 % OI. Inspektoři kontrolovali především obecní, ale také městské úřady. Pochybení orgánů ochrany přírody na nejnižších stupních státní správy je dlouhodobým problémem ochrany přírody a ochrany dřevin. Přitom se zdaleka nejedná pouze o formality, ale o základní principy hodnocení stavu dřevin před jejich kácením, procesní pochybení apod.

Opatření k nápravě - kontroly plnění opatření k nápravě prováděly 3 OI a většinou nebylo zjištěno porušení zákona a uložená opatření byla plněna v plném rozsahu. Celkem se jednalo o 11 kontrol. Opatření spočívala například v odstranění výsadby smrků z konkrétních pozemků přírodní památky (PP), kde je předmětem ochrany populace bledule jarní.

Malé vodní elektrárny (MVE) - kontroly dodržování § 50 ZOPK při provozu MVE si naplánovalo 30% OI. Většinou nebylo zjištěno závažnější pochybení. Zásadní překážkou pro provádění kontrolní činnosti se ukázala absence cejchu nebo vodní značky udávající výšku hladiny minimálního zůstatkového průtoku u některých MVE.

Ostatní - jako specifický úkol si OI Brno stanovilo kontroly revitalizací vodních nádrží. Provedeny byly 4 kontroly vodních nádrží. Všechny nádrže byly revitalizovány za účelem zajištění podmínek pro rozmnožování obojživelníků. Ve dvou případech bylo možno usuzovat na zvýšenou rybí obsádku, která může mít negativní vliv na vývoj populace obojživelníků. O zjištěných skutečnostech byla informována AOPK.

Územní ochrana

Obecné kontroly maloplošných zvláště chráněných území (MZCHÚ)

- kontroly MZCHÚ provádělo 70% OI a byly zaměřeny převážně na stav předmětu ochrany, stav značení, plnění základních a bližších ochranných podmínek, provádění managementových zásahů a správnost formální stránky vyhlášovacích dokumentů. Celkem proběhlo 145 kontrol a většinou nebylo shledáno závažné porušení zákona. Zjištěné nedostatky (nedostatečné značení, nevhodný management, nesprávnost vyhlášovacích dokumentů) byly řešeny formou podnětu k nápravě správci území. Pouze v ostravském regionu byla uložena pokuta ve výši 50 000 Kč za nepovolené vjezdy, chov bažantů bez souhlasu orgánů ochrany přírody a nepovolené rozdělování ohňů.

Kontroly MZCHÚ se zaměřením na poškozování lesních ekosystémů okusem zvěří - tento typ úkolu plnilo 30% OI na 10 MZCHÚ v návaznosti na stejnojmenný složkový úkol z předchozích let. Vývoj míry poškození přirozeného zmlazení okusem se lišil v závislosti na konkrétním MZCHÚ a u většiny MZCHÚ byly zjištěny výkyvy poškození dřevin v různých letech.

Kontroly velkoplošných zvláště chráněných území (VZCHÚ) - kontroly VZCHÚ probíhaly u 30% OI a celkem bylo provedeno 25 kontrol. V olomouckém regionu bylo výsledkem kontrol zaměřených na nelegální vjezdy do CHKO Litovelské Pomoraví uložení 9 pokut v celkové výši 22 000 Kč. V Ústeckém kraji se kontroly týkaly především činností spojených s výstavbou dálnice D8 na území CHKO České středohoří (kácení dřevin, ovlivnění biotopů ZCHD), ve dvou případech bylo zjištěno možné porušení zákona (stále v šetření). V Jihočeském kraji proběhla vícedenní kontrola ve spolupráci s OOL zaměřená na hospodaření v lesích na území NP a CHKO Šumava (stále v šetření).

NATURA 2000 – kontroly evropsky významných lokalit (EVL) byly zaměřeny na stav předmětu ochrany, dodržování podmínek předběžné ochrany a značení v terénu. Tento typ kontrol probíhal u 40 % OI (celkem 30 kontrol) a nebylo zjištěno závažné porušení zákona. Pouze v jednom případě byl zjištěn zásah vedoucí k poškození předmětu ochrany EVL. V Plzeňském kraji se jednalo o chov kaprů v rybníce, který je součástí EVL s předmětem ochrany kuňky ohnivé, a proto byl vydán zákaz škodlivé činnosti a nařízeno provedení nápravného opatření.

Ostatní kontroly týkající se územní ochrany - další typy specifických úkolů byly zaměřeny na kontroly plnění podmínek rozhodnutí vydaného ČIŽP podle § 66 zákona 114 (5 kontrol) a na kontroly opatření uložených ČIŽP (4 kontroly). Nebylo zjištěno porušení zákona, které by vedlo k zahájení správního řízení, protože všechny kontrolované subjekty plnily uložená opatření.

Druhová ochrana

Kontroly dodržování legislativy při držení jedinců zvláště chráněných druhů (ZCHD) - tento typ kontrol plnilo 80% OI, přitom byli kontrolováni chovatelé, prodejci, prodejní výstavy, preparátoři, burzy s ptactvem a také záchranné stanice. Celkem bylo provedeno 33 plánovaných kontrol a zahájeno 17 správních řízení. Ve 2 případech došlo k odebrání držení jedinců, v jednom případě k zákazu prodeje. Porušení zákona spočívalo většinou v neprokázání původu držení exemplářů a chovu bez povolení či platné výjimky.

Kontroly dodržování základních ochranných podmínek týkajících se zásahu do přirozeného vývoje či biotopu ZCHD - tyto kontroly probíhaly u 50% OI a týkaly se jednak dodržování ochranných podmínek ZCHD a jednak dodržování podmínek výjimek rozhodnutí dle § 56 ZOPK. Šlo například o podmínky při odbahňování rybníků či zateplování a rekonstrukcích panelových domů. V ústeckém a olomouckém regionu se zaměřili také na kontroly stavu zimních a letních stanovišť savců řádu letouni (vrápenci a netopýři). Celkem bylo provedeno 27 plánovaných kontrol, ze kterých vyplynula 3 správní řízení. Celková výše uložených sankcí dosáhla sumy 34 000 Kč (za nedodržení termínu vypuštění rybníka při jeho odbahňování a nedodržení termínu dokončení prací). Jedno správní řízení bude na základě provedeného šetření zahájeno v roce 2010.

S druhovou a částečně i územní ochranou souvisí dvě významné problematiky, které inspekce řešila v roce 2009. Podpora zateplování panelových domů z programu MŽP „Zelená úsporám“ opět rozšířila stavební aktivity, které mají přímý dopad na ochranu ZCHD rorýse obecného a částečně i na populace netopýrů. ČIŽP v této souvislosti řeší pravidelně případy nerespektování podmínek ochrany výše zmíněných ZCHD formou zákazů a omezení, případně i sankcemi. MŽP vydalo v roce 2009 metodický pokyn k postupu orgánů OP při zajišťování ochrany hnízdní populace rorýse a Magistrát hl. m. Prahy koncem roku vydal nařízení o ochraně rorýse při rekonstrukcích na území MHMP. Oba tyto dokumenty mohou významně pomoci ochraně ZCHD.

Omezující rozhodnutí podle § 66 zákona 114 inspekce také použila v zájmu ochrany ZCHD bezobratlých a některých rostlin, které byly ohroženy používáním celoplošné mechanizované přípravy půdy v rámci obnovy lesních porostů. Šlo o lužní lesy na soutoku Dyje a Moravy, které jsou evropsky významnou lokalitou a biosférickou rezervací. Odstraňování dřevní hmoty a homogenizace půdního profilu frézami způsobuje přímou likvidaci biotopů např. roháče obecného, lesáka rumělkového, kozlíčka jilmového či kuňky obecné a čolka dunajského. O vydání případných výjimek pro ZCHD bude rozhodovat příslušný orgán ochrany přírody. Hospodařící subjekt, který je vlastníkem pozemků se proti rozhodnutí odvolal.

VÝZNAMNÉ PŘÍPADY

OI Liberec

Nejvyšší pokuta byla uložena fyzické osobě podnikající za plošné kácení souvislých porostů dřevin bez povolení orgánu ochrany přírody, bez závazného stanoviska k zásahu do významného krajinného prvku (VKP) a v rozporu se zákazem podle § 66 zákona 114, který vydala inspekce. Na pozemcích v k.ú. Kunratice u Cvikova, k.ú. Svor a k.ú. Radvanec tento delikvent pokácel více než 1900 ks dřevin, které prodal dřevozpracujícím podnikům. Zároveň škodlivě zasáhl do VKP vodní tok a údolní niva Boberského potoka, vodní tok a údolní niva bezejmenného přítoku Dobranovského potoka a jeho zdrojnic. Podle § 86 zákona 114 byla této fyzické osobě podnikající uložena povinnost provést náhradní opatření k nápravě, spočívající v náhradní výsadbě na vybraných pozemcích v k.ú. Lindava, Radvanice a Kunratice u Cvikova a zajištění následné péče po dobu pěti let. Pokuta byla uložena ve výši 1 700 000 Kč a odvolací orgán sankci snížil na 1 400 000 Kč.

OI Praha

Původně nejvyšší pokuta byla uložena právnické osobě za narušení krajinného rázu, škodlivý zásah do VKP a nedovolené zasahování do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů rostlin tím, že tento subjekt v přírodním parku Jesenicko v k.ú. Podbořánky umístil a provozuje různé stavby doplňující areál golfového hřiště bez souhlasu orgánu ochrany přírody. Tyto a další činnosti, jako například intenzivní seč v místech výskytu ZCHD rostlin bez výjimky dle § 56 zákona 114 provozoval i na pozemcích, které jsou součástí nivy Podbořanského potoka, tj. VKP přímo ze zákona. Inspekce za tato porušení zákona uložila sankci v celkové výši 2 000 000 Kč, která byla na základě odvolání snížena na pouhých 200 000 Kč.

OI Plzeň

Zajímavým případem obcházení zákona je pokácení dubů v k.ú. Aš. Jednalo se o 8 ks dubů, rostoucích na okraji lyžařského areálu, ze kterých se v důsledku umělého zasněžování odlamovaly větve. Město Aš vydalo rozhodnutí o povolení kácení, proti kterému se odvolal účastník řízení (občanské sdružení). Ačkoliv probíhalo odvolací řízení provedlo město Aš v únoru 2009 pokácení dubů a následně podalo oznámení o jejich pokácení podle § 8 odst. 4 (havarijní stav). Kácení podle § 8 odst. 4 se provádí v případech bezprostředního ohrožení života či zdraví nebo hrozí-li škoda značného rozsahu, tedy v případech náhlých událostí, které nešlo předvídat, jako je poškození stromu při bouři, větru apod. Odvolací orgán musel řízení zastavit v důsledku zániku

Alej Štířín

předmětu řízení. ČÍŽP proto uložila městu Aš pokutu ve výši 80 000 Kč, proti které se účastník odvolal. MŽP vrátilo případ k novému projednání a inspekce provedla další důkazy na základě kterých v říjnu 2009 uložila opět pokutu ve výši 80 000 Kč. I proti tomuto rozhodnutí se účastník odvolal a v současné době probíhá odvolací řízení. ČÍŽP i nadále považuje toto jednání za zneužití § 8 odst. 4 zákona 114 s cílem zmařit účast občanů prostřednictvím občanských sdružení na rozhodování ve věcech ochrany přírody.

OI Brno

Již v roce 2005 bylo rozhodnutím OOP OI Brno Agrodružstvu v územní působnosti OI Brno zakázáno hospodářské obdělávání části pozemků ve zvláště chráněném území Přírodní památky Rudlické kopce. Za neplnění podmínek rozhodnutí byla subjektu uložena v roce 2006 pokuta ve výši 450 000 Kč, která byla potvrzena v odvolacím řízení. Přesto subjekt pokračoval v protiprávním jednání i v dalších letech, a proto inspekce opět uložila sankci za nedodržení omezení či zákazu činnosti vyslovené podle § 66 v celkové výši 900 000 Kč. Účastník řízení se proti pokutě odvolal a v odvolacím řízení dosud nebylo vydáno konečné rozhodnutí.

OI Ústí

Zajímavým případem je jistě činnost společnosti, která pozemky určené pro výstavbu logistického centra pronajala k zemědělskému obdělávání. Na těchto pozemcích se totiž prokazatelně vyskytovalo větší množství druhů zvláště chráněných živočichů. Vlastní zemědělské využívání spočívalo především v hluboké orbě a následném močůvkování. Tímto způsobem mělo dojít k úplnému zničení všech ZCHD i jejich biotopů. Na části pozemků došlo k negativním zásahům do biotopu ZCHD a u některých došlo i k přímému zabíjení a silnému ovlivnění místní populace. ČÍŽP proto v souvislosti s touto akcí vydala tři rozhodnutí podle ustanovení § 66 (omezení a zákaz činnosti) zákona 114.

Ředitelství Praha

Neméně zajímavým a částečně přelomovým případem bylo rozhodnutí podle § 86 zákona 114, kterým ředitelství inspekce uložilo Technické správě komunikací hl. m. Prahy (TSK) provedení několika opatření ve čtyřřadém stromořadí lip stříbrných v Praze 6. Na základě podnětu OS zde ČÍŽP šetřila porušení povinnosti vlastníka pečovat o dřeviny, což vedlo k žádosti o pokácení 31 ks vzrostlých lip. Zdravotní stav těchto dřevin byl dlouhodobě odborně hodnocen několika znalci a inspekce tak vycházela ze závěrů 7 znaleckých posudků. Z těchto dokumentů a vlastního šetření ČÍŽP dovodila, že opravdu došlo k porušení povinnosti dle § 7 zákona 114 a uložila TSK opatření k zachování a udržení většiny dřevin, navržených ke kácení a zároveň výsadbu do všech volných míst ve čtyřřadém stromořadí.

Praha 6 Thákurova

STANOVISKA, VYJÁDŘENÍ A SPOLUPRÁCE S JINÝMI ORGÁNY

Počet vydaných stanovisek sice oproti roku 2008 poklesl, nicméně se jedná opět o více než 1000 stanovisek, představujících zejména vyjádření OOP k dokumentacím EIA. Bohužel inspekce v poslední době zaznamenává nárůst velmi pochybně zpracovaných dokumentací, kde jsou pominuty základní principy hodnocení území a zkršlovány výsledky dokumentací. Inspekce proto v roce 2009 podala několik návrhů na odebrání autorizace EIA k MŽP. Řízení EIA jsou v mnoha případech i přes námitky inspekce ukončována ve fázi oznámení. Tímto postupem dochází k omezení účinnosti tohoto nástroje k regulaci škodlivých záměrů. Počet auditů a stanovisek pro SFŽP je celkově zanedbatelný.

V rámci kontrolních aktivit, ale i mimo ně při odborném zajišťování propagačních akcí, které se týkají ochrany přírody, inspektoři spolupracují s celou řadou organizací a institucí. Úzká spolupráce je nutná s resortem zemědělství v oblasti kontroly zemědělských subjektů v rámci projektu Cross Compliance (CC), stejně je třeba spolupracovat s resortními organizacemi Mze v problematice geneticky modifikovaných organismů (GMO) a to v celé škále kontrolní činnosti. Samozřejmě je spolupráce zejména s Agenturou ochrany přírody (AOPK), která vypomáhá inspekci u složitých případů svojí odbornou pomocí a zároveň využívá znalostí inspekce v oblasti správních řízení. V některých případech využívá inspekce pomoci Policie ČR, případně pracovníků Celní správy GRČ, a to zejména u kontroverzních pachatelů správ-

ních deliktů. Kontroly ZOO probíhají ve spolupráci s příslušným odborem MŽP a Státní veterinární správou ČR. Dlouhodobá spolupráce je rozvíjena v oblasti kontroly biologické bezpečnosti se Slovenskou inspekcí životního prostředí (viz kapitola o GMO). Pracovníci OOP se každoročně podílejí na mnoha akcích propagačního a výchovného charakteru po celé ČR, jako jsou odborné přednášky na konferencích, odborné zajištění akce „Mikroklima“ v Praze, přednášky ve školách atd. Pro podporu vlastní kontrolní činnosti ČIŽP zajišťuje ředitelství OOP odborné podklady, které zpracovává do závazných metodických instrukcí a zajišťuje další odborné vzdělávání formou seminářů a školení. Kromě jiného byla v roce 2009 vydána například metodika ke sjednocení postupu při zpracování vyjádření k podkladům EIA, která se zaměřila na hodnocení krajinného rázu. S tím souvisely odborné semináře a exkurze, vedené předními odborníky a účast vybraných inspektorů na 70ti hodinovém kurzu ČVUT, který byl zakončen zkouškou a obhajobou závěrečných prací.

Samostatnou kapitolu by jistě zasloužila propagace činnosti prostřednictvím médií. Aktivní přístup ze strany inspektorů ochrany přírody k novinářům ani není v podstatě nutný, protože některé problematiky jsou natolik veřejností zviditelněny, že většina médií si inspekci vyhledává sama. Dlouhodobě se v tisku, rozhlase i televizi prosazuje problematika ochrany dřevin, zejména v souvislosti s údržbou alejí okolo komunikací a jejich odstraňováním na konci vegetačního období. Lze očekávat, že aktuální změny legislativy, které byly zmíněny v úvodu, ukončí většinu aktivit inspektorů ČIŽP v oblasti ochrany dřevin. V poslední době se projevuje i masivní rozvoj golfových hřišť v rámci celého území ČR a s tím související problémy necitlivých zásahů do krajiny a zvláště chráněných druhů. Podle vývoje v posledních letech lze očekávat mediálně zajímavé střety ochrany přírody (inspekce) se stavebními projekty v okolí měst a vesnic (rodinné domky v ochranných pásmech či přímo v maloplošně chráněných územích, sportoviště zasahující do krajiny a ničící zvláště chráněné druhy atd.).

ZÁVĚRY KONTROLNÍ ČINNOSTI

V průběhu roku 2009 se potvrdily závěry, formulované ve zprávě o činnosti inspekce za rok 2008. Jde především o tlak investorů na zastavování volné krajiny, kdy se ČIŽP setkává kromě masivního úbytku zemědělského půdního fondu (ZPF) i se snahou umísťovat stavby do maloplošných zvláště chráněných území (MZCHÚ), jejich ochranných pásem a blízkých lokalit, které s chráněnými fenomény bezprostředně souvisí. Bohužel to často umožňují samotné orgány ochrany přírody, které vydávají výjimky bez konkrétních

údajů o stavu biocenóz MZCHÚ, což je ale podmínkou pro objektivní rozhodování. Jak bylo výše zmíněno v části zprávy o vyjadřování k dokumentacím EIA, tak i zde v oblasti hodnocení vlivů na území dochází celkem často k pochybením a v neposlední řadě se můžeme setkat s případy schválení velmi kontroverzních změn územních plánů. To vše přispívá k zlegalizování škodlivých zásahů v krajině a inspekce má potom v takových případech velmi omezené pravomoci tento stav zvrátit. Důsledkem těchto lokálních, často soukromých zájmů je další fragmentace krajiny, úbytek ZPF, snižování biodiverzity atd.

Dalším nebezpečným trendem je snaha o politické ovlivňování rozhodování státní správy na úseku ochrany životního prostředí, čemuž zatím inspekce v oblasti ochrany přírody odolává a je pouze svědkem takových dopadů na jiné orgány státní správy. To je mimo jiné i jednou z příčin, proč se veřejnost stále ve větší míře obrací s problémy pouze a výhradně na ČÍŽP, i když obdobné kontrolní pravomoci mají i některé další státní orgány ochrany přírody. Je však otázkou, jak dlouho bude inspekce moci zodpovědně přistupovat k řešení tohoto rostoucího počtu podnětů občanů. Určitou nadějí je trend, který inspekce zaznamenala v posledních letech, a to jistou formu profesionalizace činnosti nevládních organizací (NGO), které cílevědomým oslovením veřejnosti získávají mimo jiné i kvalitní právní podporu a stávají se tak plnohodnotnými účastníky nesankčních řízení na úseku ochrany přírody. Částečný ústup od agresivních a nátlakových akcí těchto sdružení směrem k ovlivňování rozhodovacího procesu v souladu se zákonem je příslibem do budoucnosti.

Naopak dlouhodobě neřešeným problémem, který negativně postihuje činnost ČÍŽP, je nejednotný a v některých případech přímo rozporný přístup odvolacích orgánů (OVSS MŽP) k jednotlivým kauzám v odvolacích řízeních. Nejenže právní hodnocení je rozdílné v jednotlivých regionech, ale odvolací orgány v rámci své práce odborně přehodnocují věcné závěry rozhodnutí inspekce a volně polemizují nad výší pokuty bez dalších důkazů. Protože těmito kroky OVSS často zbaví subjekt odpovědnosti za škody napáchané na životním prostředí, je veřejnost, která se o výsledcích kauz dozvídá prostřednictvím zúčastněných občanských sdružení či publicitou v médiích, oprávněně znepokojena. Takové rozhodování dále podporuje názory o nefunkčnosti státní správy a nedostatečné právní ochraně veřejných zájmů, kterými ochrana životního prostředí a konkrétně ochrana přírody bezesporu jsou.

Alej Štířín

4.5 OCHRANA LESA HODNOCENÍ A TRENDY ČINNOSTI

V roce 2009 uskutečnila ČÍŽP na úseku ochrany lesa celkem 1 765 kontrol. V rámci těchto kontrol byly prověřeny majetky 1 562 subjektů. Mnohé kontroly přitom zahrnovaly větší počet drobných vlastníků lesa, resp. jejich drobných lesních majetků. Obdobně jako v předchozích letech v plánovaných kontrolách převažovaly kontroly komplexní se zaměřením na celkový stav lesních majetků a na soulad s legislativou při hospodaření jednotlivých vlastníků. Právním rámcem kontrolní činnosti byly zejména zákon č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, a zákon č. 149/2003 Sb., o uvádění do oběhu reprodukčního materiálu lesních dřevin lesnický významných druhů a umělých kříženců, určeného k obnově lesa a k zalesňování, a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin, dále jen „zákon č. 149/2003 Sb.“), včetně prováděcích vyhlášek k těmto zákonům. Celkový počet kontrol provedených v roce 2009 v porovnání s rokem 2008 se mírně zvýšil, a to v důsledku rozvoje kůrovce po větrných kalamitách v předchozích dvou letech. Naopak, v některých klasických kůrovcových oblastech se podařilo v roce 2009 udržet kůrovce v základním nebo jen mírně zvýšeném stavu.

V návaznosti na konkrétní výsledky kontrolní činnosti došlo v roce 2009, v porovnání s rokem 2008, k mírnému poklesu sankčních postihů ukládaných ve správním řízení za ohrožení nebo poškození životního prostředí v lesích. Vzhledem k četnosti kontrol lze tento výsledek považovat za signál zlepšujícího se hospodaření v lesích. Celkem bylo v roce 2009 vydáno 176 rozhodnutí o uložení pokuty, přičemž právní moci nabylo 171 rozhodnutí.

Správní řízení o uložení pokuty byla nejčastěji zahajována za nedodržování opatření v ochraně lesa proti kůrovcům, nerespektování zákonných lhůt v obnově lesa po těžbě dříví, porušování povinností v ochraně lesního půdního fondu, za nezákonné využívání pozemků určených k plnění funkce lesa a neplnění uložených opatření k nápravě zjištěných nedostatků. Celkový objem pokut v právní moci na úseku ochrany lesa dosáhl částky 5 424 600 Kč. Oproti roku 2008 se jedná o další pokles, a to cca o 16 %. Koresponduje to s novým nazíráním na posílání inspekční činnosti, kdy jejím hlavním cílem a trendem do budoucna se stává prevence předcházení škod na funkcích lesa formou vzdělávacích akcí a v mnoha případech i poradenská činnost, zejména ve vztahu k drobným vlastníkům lesa. V souladu s tímto přístupem byla také primárně ukládána správními rozhodnutími opatření k nápravě zjištěných nedostatků, a to v celkovém počtu 243. Tento počet je téměř totožný s rokem 2008, kdy bylo uloženo 245 opatření k nápravě. Přímou ve složce ochrany lesa bylo v roce 2009 řešeno celkem 125 podaných podnětů. Jejich nejčastějším námětem byly různé aspekty hospodaření v lesích a protiprávní využívání lesních pozemků k jiným účelům než pro plnění funkcí lesa.

V roce 2009 bylo podáno ze strany ČÍŽP za složku ochrany lesa pouze jedno trestní oznámení, a to za devastační těžbu dříví. Ve srovnání s předchozími lety jde o příznivý posun v úrovni hospodaření v lesích.

PŘEHLED PLNĚNÍ SLOŽKOVÝCH ÚKOLŮ

Zastoupení melioračních a zpevňujících dřevin a jejich stav v lesních porostech založených v letech 1997-2001

Cílem složkových úkolů ČÍŽP pro rok 2009 bylo získat objektivní údaje o stavu lesa v souvislosti s poškozováním lesních porostů zvěří a o skutečném zastoupení MZD po uplynutí zákonné lhůty pro zajištění lesních kultur.

Kritéria kontrol byla:

- postihnout všechny typy vlastnictví
- výběr subjektů po celém dozorovaném území
- minimální výměra kontrolovaného subjektu je 50 ha
- prověřit minimálně 10 subjektů v kraji
(u LČR a VLS byly kontrolovány subjekty revír resp. polesí či lesní správa).

Bylo provedeno 209 kontrol na podíl MZD a 216 kontrol na škody zvěří. Celkem tedy 425 kontrol u 222 subjektů (vlastníků lesa), a to v následujícím členění dle vlastnictví lesa:

Podíl MZD:

		Počet kontrol	
		MZD	Zvěř
Lesy ČR (státní)	Lesy ČR, s.p.	94	95
	Vojenské lesy a statky	4	4
	Národní parky	4	5
Obce a města		77	80
Soukromé lesy		30	32

Po kontrole a zhodnocení skutečného zastoupení MZD po uplynutí zákonné lhůty pro zajištění lesních kultur ve sledovaných porostech lze konstatovat, že v naprosté většině případů byla zákonná povinnost obnovy s podílem MZD dodržena, v mnoha případech nad zákonem uložené procento a často s využitím přirozené obnovy těchto dřevin. V době zajištění mladých lesních porostů pak ve většině případů zůstal podíl MZD na úrovni hodnot stanovených vyhláškou pro jednotlivé cílové hospodářské soubory (CHS).

Nedodržení podílu MZD dle Přílohy č. 3 Vyhlášky č. 83/1996 Sb. bylo v naprosté většině případů zdůvodněno takto:

- obnovou na lesní hospodářský celek (LHC) s lesním hospodářským plánem (LHP) zařízeným před platností zákona č. 289/1995 Sb., tj. bez stanovení povinného podílu MZD
- živelným zmlazením hlavní hospodářské dřeviny, obvykle smrku
- rozpracovanou obnovou s možností dodatečného navýšení podílu MZD
- změnou prostorového rozdělení lesa

Kontrolami podílu MZD nebyly zjištěny žádné zásadní nebo závažné závady, bylo zjištěno 6 případů menších závad, které byly podněty pro zahájení 3 správních řízení s uložením opatření k nápravě.

Kontrola podílu MZD u LČR, resp. její výsledky jsou zatíženy jistou nepřesností, neboť přesné údaje z LHE díky změnám v programovém vybavení u LČR nebyly vždy k dispozici.

Škody působené zvěří na lesních porostech I. a II. věkové třídy

Nejrozšířenější je poškození v nezajištěných porostech bočním okusem. Tím však obvykle není poškozeno životní prostředí a ani vlastník ztrátou na přírůstu. Škody okusem terminálů, které snižují přírůst, jsou obvykle vyčíslovány

a hrazeny uživateli honiteb. V kontrolovaných porostech bylo zjištěno, že většina škod zvěří je eliminována účinnými ochrannými opatřeními, tzn. plošným oplocením listnatých dřevin a jedle v plném rozsahu, využitím individuální ochrany při vylepšování a ošetřování většiny kultur jehličnanů repe-lenty. Je však diskutabilní, zda relativně příznivý stav chráněných kultur není spíše důsledkem abnormálně vysokých nákladů vlastníků lesa na ochranu lesa, místo účinného tlaku na snížení vysokých stavů dlouhodobě přemno-žené spárkaté zvěře pod úroveň normovaných (tj. maximálních) stavů podle myslivecké legislativy. Významné je konstatování výrazného snížení škod ohryzem a loupáním jelenem lesním, převážně byly zjišťovány škody staršího data. Významné škody ohryzem muflonů zvěří jsou však evidovány nadále v Plzeňském kraji, kde stále škodí nepůvodní a invazivní druh jelen sika. Významnější škody sikou jsou evidovány i v Karlovarském kraji.

Z kontrol jednoznačně vyplývá, že v oblastech s dostatečně prováděnou ochranou lesních porostů proti zvěří nebyly závažnější případy škod evido-vány. To je případ Libereckého kraje. Výjimkou je Ostravsko, Městské lesy Fulnek, kde vznikly neobvyklé škody okusem i přes provedenou ochranu. Při výjimečnosti případu však lze zpochybnit způsob provedení ochrany. Dal-ším příkladem je revír Pozdatín na LS Náměšť nad Oslavou u Lesů ČR, s.p. Vzhledem k tomu, že revír je v pokalamitní situaci s nadnormálním zastoupe-ním nezajištěných porostů, je provedení podzimních nátěrů proti okusu nad minimální zákonnou povinností. Ovšem při značné koncentraci srnčí zvěře a neprovádění letního nástřiku proti okusu jsou lesní kultury v revíru přesto silně poškozovány. *Tento případ není uzavřen.*

Kontrolami škod zvěří byl zjištěn jeden závažný případ s následným správním řízením a uložením pokuty ve výši 350 000 Kč. Jedná se o dlouhodobé neře-šení abnormálních škod v oboře Radějov s právem hospodařit pro Lesy Čes-ké republiky, s.p., LS Strážnice. Dále bylo zjištěno 6 závad menšího rozsahu s následným zahájením 3 správních řízení s uložením opatření k nápravě. OOL OI Č. Budějovice se zabývalo škodami zvěří v malolesích na úrovni specifického úkolu s následným zahájením 5 správních řízení o uložení ná-pravných opatření a s návrhem pokuty ve výši 30 000 za nesplnění opatření k nápravě.

PŘEHLED PLNĚNÍ SPECIFICKÝCH ÚKOLŮ

Kontrolní činnost ČIŽP v této oblasti byla v roce 2009 zaměřena na aktuální specifické problémy jednotlivých regionů a byla realizována jak v rámci té-matických kontrol, tak zejména v rámci komplexních kontrol (a to i spolu se

složkovými úkoly). Její náplň je možno členit do následujících tematických bloků ve vztahu k funkcím lesa jako složky životního prostředí: těžba dříví, lesní doprava, ochrana lesa, závazná ustanovení lesních hospodářských plánů a lesních hospodářských osnov, ochrana pozemků určených k plnění funkcí lesa, používání biologicky odbouratelných olejů a hydraulických kapalin, pl-nění uložených opatření k nápravě, uvádění reprodukčního materiálu lesních dřevin do oběhu, jiné kontroly. Z výsledků této kontrolní činnosti vyplynuly následující závěry:

- obdobně jako v předchozích letech byla i v roce 2009 ČIŽP zaznamenána snížená četnost výskytu případů nezákonných těžeb dříví, zejména těch nejzávažnějších na větších plochách lesa
- podle zjištění ČIŽP bylo v roce 2009 nejčastější zjištěnou závadou opožděné zpracování kůrovcového dříví a umožnění šíření kůrovce do okolních porostů. Souvisí to jednoznačně se zvýšenou kalamitní větrnou těžbou v letech 2007 a 2008. Snížení nahodilých těžeb z větrných kalamit se pozitivně projevilo ve snížení poškození životního prostředí těžkou těžební technikou
- mimo poškození lesních porostů kůrovci, které bylo předmětem složkového úkolu, nebyl zjištěn žádný závažný případ poškození porostů jinými hmyzími škůdci, resp. jejich zvýšený výskyt. Závažnější případy nedodržení závazných ustanovení lesních hospodářských plánů a lesních hospodář-ských osnov (celková výše těžeb, minimální podíl melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu, minimální plošný rozsah výchovných zásahů v porostech do 40 let věku) byly při kontrolách zjištěny zejména v případech neoprávněných úmyslných těžeb dříví
- opakovaně byly většinou OI zjišťovány časté případy neoprávněného používání lesních pozemků k jiným účelům než pro plnění funkcí lesa (např. stavby, lyžařské areály, aj.) a znečišťování lesa odpady a odpadky
- kontroly používání biologicky odbouratelných olejů a hydraulických kapalin s pomocí hydroxámového testu byly prováděny převážně namátkově přímo v lese, systematické kontroly byly provedeny u několika společností provozujících služby v lesnictví. Kontrolovány byly nejen motorové pily, ale i kolové traktory a další prostředky. Závady byly zjištěny jen ojediněle, což je možné přičíst také dlouholetému tlaku ČIŽP v této oblasti.

Neplnění opatření k nápravě zjištěných nedostatků, dříve uložených ČIŽP ve

správním řízení, se týkala zejména případů nezalesnění holin po těžbě dříví a nezpracování kůrovcového dříví. Tyto případy byly následně řešeny ve správním řízení převážně již formou uložení pokuty.

V roce 2009, s ohledem na závažnost dané problematiky v celostátním měřítku, pokračoval trend zaměření kontrol ČIŽP na úseku uvádění reprodukčního materiálu lesních dřevin do oběhu (tj. kontrol produkce a dodavatelů lesního materiálu) podle zákona č. 149/2003 Sb. Při těchto kontrolách byly zjišťovány nedostatky víceméně výjimečně.

VÝZNAMNÉ PŘÍPADY

Nejvyšší pokuta uložená v roce 2009 byla ve výši 360 000 Kč a byla uložena na OI Hradec Králové právnické osobě za zanedbání ochrany lesa proti kůrovcům. Jednalo se o opožděné zpracování kůrovcového dříví s následným významným rozšířením tohoto škůdce do okolních lesních porostů. Právní zástupce účastníka řízení se odvolal, případ byl předán k rozhodnutí odvolacímu orgánu, který v této věci do konce roku 2009 nerozhodl.

Neméně závažným je případ fyzické osoby podnikatelsky působící po území celé ČR, které OI Hradec Králové uložil pokutu ve výši 350 000 Kč za opakovanou nezákonnou těžbu a za zanedbání ochrany lesa proti kůrovcům. Dne 6.8.2009 provedli inspektoři OOL kontrolu lesního majetku tohoto vlastníka a zjistili, že zde po nezákonné těžbě dříví v dubnu 2009 vznikla celková holina o výměře 1,01 ha, která je členěna na tři samostatné holiny. Z hlediska

ochrany lesa bylo zjištěno, že zde byly ponechány potěžební zbytky a nezpracované koruny vytěžených smrků, které byly v průběhu května až července silně napadeny kalamitními hmyzími škůdci, zejména lýkožroutem lesklým a lýkožroutem smrkovým. ČIŽP uložila vlastníkovu lesa příkazem povinnost zpracovat a asanovat kůrovcové dříví v termínu do 20.8.2009 a zároveň zahájila řízení o uložení pokuty za nezákonnou těžbu. Dne 25.8. byla provedena kontrola plnění opatření k nápravě, při které bylo zjištěno, že vlastník lesa rozhodnutí ČIŽP nerespektoval a kůrovci se šíří do okolních smrčín. Dne 15.9.2009 mu byla vlastníkovu lesa uložena pokuta ve výši 350 000 Kč, proti které se účastník řízení neodvolal a rozhodnutí nabylo právní moci.

Stejná fyzická osoba se dopustila porušení právních předpisů týkajících se ochrany lesa před hmyzími škůdci – kůrovci na lesním majetku v k.ú. Psárov v oblasti působnosti OI České Budějovice. Zde byla zjištěna nezpracovaná, neasanovaná kůrovcová hmota v množství 214 stromů (cca 110 m³), u které došlo k ukončení vývoje a rozšíření kalamitního škůdce lýkožrouta smrkového do okolních lesních porostů tohoto vlastníka lesa i lesních porostů sousedních soukromých vlastníků. Vlastníkovi lesa za ohrožení životního prostředí v lesích ČIŽP uložila pokutu v celkové výši 150 000 Kč.

K nejvýznamnějším případům roku 2009 patřilo také rozsáhlé poškození lesních kultur a mladých lesních porostů okusem, ohryzem a vytloukáním zvěří v oboře Radějov řešené OOL ČIŽP OI Brno. Během kontroly na státních a městských lesních pozemcích, náležících do obory bylo zjištěno celkem 52 výrazně poškozených porostních skupin, přičemž předmětem kontroly byla pouze sít těchto skupin náhodně vybraná tak, aby pokryla celé zájmové území a poskytla relevantní podklady pro zhodnocení celkového stavu obory. K nepřiměřenému poškození (v rozsahu 20 – 95 % čerstvého poškození) došlo v důsledku vysokých stavů především daňčí a jelení zvěře, neadekvátním podmínkám v oboře (struktura, úživnost atp.) a nedostatečně prováděné ochraně lesa. Správci státních lesních pozemků byla uložena pokuta ve výši 350 000 Kč a opatření k nápravě. Toto rozhodnutí nenabylo do konce roku 2009 právní moc. Vůči nájemci obory, právnické osobě, bylo rovněž započato s přípravou sankčního správního řízení.

Pokuta ve výši 300 000 Kč byla uložena na OI Hradec Králové právnické osobě za nezalesnění holin. V prosinci 2005 byly v k.ú. Nové Lesy u Dvora Králové nařezány stromy v soukromém lese na ploše 4,5 ha, nařezané stromy musely být v průběhu roku 2006 pokáceny. Pachatele nařezávání se nepodařilo zjistit, přestože ČIŽP tento případ vyšetřovala ve spolupráci s kriminální

policií a orgánem státní správy lesů. V roce 2006 předmětný les zakoupil současný vlastník, který v kupní smlouvě uvedl, že mu je stav lesních pozemků znám a je si vědom povinnosti zalesnění holin v dvouleté lhůtě. V roce 2008 zde provedla ČÍŽP kontrolu plnění povinnosti zalesnění holin, ale rozsáhlá holina nebyla zalesněna, proto OOL uložilo vlastníkově lesa rozhodnutím o opatření k nápravě povinnosti zalesnit holinu do 31.10.2008. V únoru 2009 byla provedena kontrola plnění uloženého opatření, přičemž bylo zjištěno, že vlastník lesa rozhodnutí ČÍŽP nerespektoval. S ohledem na tuto skutečnost bylo v lednu s vlastníkem lesa zahájeno správní řízení, dne 9.4.2009 bylo vydáno rozhodnutí o uložení pokuty 300 000 Kč a uložení náhradní lhůty pro provedení opatření k nápravě.

Jaroměřice

V oblasti působnosti OI Havlíčkův Brod právnická osoba oznámila orgánu státní správy zamýšlenou mýtní úmyslnou těžbu na lesním pozemku p.č. 320 a 321/3 v k.ú. Věžná na Moravě (okres Žďár nad Sázavou) ve výši 387 m³ na ploše 0,86 ha. Výše těžby ani její umístění nebylo dodrženo a touto těžbou společnost na konci roku 2006 způsobila vznik holiny 1,20 ha, kterou v zákonné lhůtě nezalesnila. Dále vytěžením kostry mladšího porostu způsobila jeho rozpad a v zimním období 2008-2009 nezpracovala kůrovcové dříví v množství cca 5,5 m³. Inspekce zahájila šetření tohoto případu 19. 3. 2009 a 25. 6. 2009 bylo vydáno rozhodnutí o uložení pokuty ve výši 276 000 Kč.

STANOVISKA, VYJÁDŘENÍ A SPOLUPRÁCE S JINÝMI ORGÁNY

Na úseku ochrany lesa bylo v roce 2009 vydáno ČÍŽP celkem 222 vyjádření, odborných posouzení, stanovisek pro jiné orgány a spoluúčast na zpracování

stanovisek EIA, což představuje obdobný stav jako v roce 2008. Nejpočetnější skupinou byla odborná vyjádření pro Polici ČR k případům poškozování funkcí lesa (nezpracování kůrovcového dříví, nezákonné těžby dříví, apod.). Dále se jednalo o obdobná vyjádření a stanoviska pro krajské úřady, obecní úřady, orgány státní správy lesů a okresní soudy, CHKO a v jednom případě pro občanské sdružení.

Základní spolupráce s jinými orgány spočívala ve vzájemném předávání jednotlivých případů dle konkrétní kompetence a dle vlivu na životní prostředí. Obecně je nejčastější spolupráce s obcemi s rozšířenou působností a při kontrolách v malolesích s odbornými lesními hospodáři. ČÍŽP tak získává cenné informace o kontrolovaných lesních majetcích a podklady pro kontroly, jako údaje o LHP, LHO, o OLH a pod. Zástupci OSSL a OLH jsou také často účastní kontrolních akcí inspekce.

Havlíčkův Brod

Na dobré úrovni je po odborné stránce spolupráce s Policií ČR, m.j. při doručování pošty s příslušnými ústředními orgány státní správy t.j. Ministerstvem životního prostředí a Ministerstvem zemědělství. Zvýšila se i úroveň

spolupráce s krajskými úřady. Podle potřeby je zajišťována odborná spolupráce ČIŽP i s dalšími orgány a institucemi jako správami národních parků a chráněných krajinných oblastí, Výzkumným ústavem lesního hospodářství a myslivosti, Lesnickou a dřevařskou fakultou MZLU v Brně, apod. S Ústavem pro hospodářskou úpravu lesů je realizována koordinace kontrolní činnosti v oblasti uvádění reprodukčního materiálu lesních dřevin do oběhu podle zákona č. 149/2003 Sb. a účast na společných vybraných kontrolách.

ZÁVĚRY KONTROLNÍ ČINNOSTI

Rok 2009 ve výsledcích kontrolní činnosti ČIŽP opět potvrzuje vzestupnou tendenci péče o les ve většině regionů. Platí to i přes řadu uložených pokut významných hodnot. Zásadou zůstává kontrolně postihnout rovnoměrně celou plochu republiky a všechny druhy vlastnictví, přesto však je zvýšená pozornost cíleně věnována problematickým regionům a problematickým vlastníkům lesních pozemků. V naprosté většině kontrol byly zjišťovány nedostatky malého charakteru, které byly často řešeny na místě domluvou nebo uložením opatření k nápravě.

V následujícím období bude činit problémy nebezpečí rozvoje kůrovců – v NP Šumava a jeho okolí, na severní Moravě a ve Slezsku a v několika lokalitách ve středu republiky, tj. zejména v lesních porostech s poškozením letní větrnou kalamitou Ivan v roce 2008. Vzhledem k častějším nedostatkům v oblasti nakládání s lesním půdním fondem bude i tato oblast předmětem zvýšené pozornosti ČIŽP již v roce 2010.

kůrovec-Červená Hora

5. INTEGROVANÉ AGENDY (IPPC, IRZ, EIA, EKV)

Základem činnosti je dozorová činnost v oblasti integrované prevence dle zákona o integrované prevenci, zákona o integrovaném registru znečišťování Životního prostředí (ŽP) ve vazbě na Nařízení ES zřizujícího E-PRTR a zákona o předcházení ekologické újmy. Dalšími činnostmi jsou vyjádření a stanoviska v první řadě v rámci procesu hodnocení vlivů na ŽP, k žádostem o Integrované povolení (IP) nebo k změnám IP, k dotacím z Operačních programů ŽP vyhlašovaných SFŽP, k EMAS, k projektové dokumentaci, v rámci programu Bezpečný podnik, k ekologickým auditům apod. Dále účast při tvorbě nové legislativy, např. Sekce integrovaných agend v pracovní skupině při MŽP připravuje nařízení vlády k zákonu o EÚ a též koordinace i řešení podnětů a informace pro veřejnost.

HODNOCENÍ A TRENDY ČINNOSTI

IPPC kontroly a pokuty

Celkem provedeno 779 kontrol na 626 zařízeních. Provoz bez IP - v roce 2009 byly OI nadále prováděny kontroly na zařízeních, která podléhají režimu přechodných ustanovení dle ust. § 42 zákona o integrované prevenci, stanovujícího provozovateli povinnost vlastnit IP k datu 30.10.2007. Pozdě zahájených řízení o vydání IP bylo celkově identifikováno 86, z toho oprávněných bylo 79. Kontrolních zjištění, zda zařízení spadají pod IPPC bylo provedeno celkem 20. Inspektoři oddělení integrace se dále účastnili 193 prověrek, revizí a kontrol, které provedly další odborné složky ČIŽP. Počet rozhodnutí o pokutě včetně příkazů, která nabyla za rok 2009 právní moci je 164. Rozmezí uložených pokut bylo od 1 tis. do 7 mil. Kč a celková výše pokut v PM činila 15 578 000 Kč. Průměrná výše uložených pokut v PM v tomto období činila 95 tis. Kč. Z celkového počtu 17 kombinovaných rozhodnutí bylo za problematiku OOO uloženo celkem 232 tis. Kč a za OOH celkem 220 tis. Kč.

VÝZNAMNÉ PŘÍPADY IPPC

BPS Velký Karlov – kontrola (ODI, OOV, OOH)

Ve dnech 10., 12. a 19.2.2009 byla provedena kontrola na zařízení společnosti ZEVO, spol. s r.o. – Bioplynová stanice Velký Karlov v k.ú. Hrádek u Znojma za účelem ověření skutečnosti, zda provozovatel neprovozuje zařízení bez platného IP a na ověření plnění podmínek rozhodnutí ČIŽP, kterým uložila omezení provozu tohoto zařízení. Omezení provozu spočívající v zákazu zpracování vedlejších živočišných produktů (VŽP) a zastavení provozu Haly hygienizace – technologické části zařízení, ve které vstupují VŽP do zařízení, a které nabylo PM dne 9.12.2008. Z hlediska zákona o odpadech společnost není oprávněna odpady přijímat. Ten-

to názor sdělila inspekce provozovateli již dříve na základě vyjádření MŽP ČR. Nyní tento výklad zákona jednoznačně formuluje i Metodický pokyn MŽP ČR „K podmínkám schvalování Bioplynových stanic (BPS)“. Bylo zjištěno, že provoz Haly hygienizace zastaven nebyl, zařízení je nadále provozováno bez platného IP a do zařízení jsou přijímány a využívány odpady. Na základě zjištěných skutečností byl podán podnět na Krajské veterinární správě (KVS) k přezkoumání a případnému odebrání vydaného povolení k veterinární asanační činnosti společnosti ZEVO spol. s r.o., pro BPS Velký Karlov a dále byl dán podnět k prošetření zjištění, zda nedochází v BPS Velký Karlov k přimíchávání krve do digestátu a její vývoz na pole. Na základě kontrolních zjištění byl dále podán návrh na nařízení exekuce.

Dne 23.6.2009 ČIŽP vydala rozhodnutí o pokutě, ve kterém uložila společnosti ZEVO, s.r.o., pokutu ve výši 7 000 000 Kč za správný delikt provozu bez platného integrovaného povolení. Provozovatel podal proti rozhodnutí o pokutě odvolání. Odvolání bylo postoupeno MŽP - OVSS a toto jej zamítlo a potvrdilo rozhodnutí ČIŽP v plném rozsahu. Provozovatel podal v říjnu 2009 proti němu žalobu.

BPS Velký Karlov

Zařízení „Průmyslový lihovar Trmice“ provozovaný spol. PLP, a.s., Trmice : Jedná se o zařízení mající - na základě podmínky nutné k provedení záměru EIA pro fázi přípravy stavby - IP. Zařízení bylo od uvedení do provozu na konci r. 2007 problémové, vzhledem k častému obtěžování obyvatel zápachem ze

sušárny výpalků. ČIŽP OI Ústí nad Labem řešilo v souvislosti se zápachem z lihovaru řadu podnětů. Zkušební provoz lihovaru byl stavebním úřadem povolen do 31.5.2008. Provozovatel začátkem května instaloval na výstupu ze sušáren 2 dezodorizační jednotky, které měly zápach na výstupu podstatně snížit. Vzhledem k tomu, že nedošlo ke snížení zápachu v takové míře, aby přestal být významně obtěžující, nebyl zkušební provoz lihovaru prodloužen, prodloužení provozu bylo možné až po instalaci kondenzátoru brýdových par ze sušárny. Tento kondenzátor byl nainstalován v průběhu července 2008 a dne 06.08.2008 vydal stavební odbor MěÚ Trmice rozhodnutí o povolení prozatímního užívání stavby ke zkušebnímu provozu do 15.01.2009. Dle zjištění ČIŽP došlo instalací kondenzátoru a dezodorizačních jednotek na sušárně výpalků k podstatnému snížení pachové zátěže související ze sušením výpalků.

Po snížení zápachu ze sušárny výpalků se projevuje další zápach, tentokrát přímo související s vlastní výrobou bioethanolu. Možný výskyt tohoto zápachu provozovatel připustil a uvedl, že při zkušebním provozu jsou prováděny některé nestandardní postupy při čištění a desinfekci zařízení nebo při jejich úpravách, které se stávají také lokálním zdrojem uvolňování aromatických látek. Mezi ČIŽP a zástupci společnosti proběhlo několik jednání; provozovatel předložil soupis a popis navrhovaných opatření k odstranění těchto problémů s termíny plnění. Dne 22.12.2008 se ČIŽP, na základě účasti ústního jednání a místního šetření k žádosti společnosti PLP a.s. o vydání povolení ke zkušebnímu provozu, kladně vyjádřila k povolení zkušebního provozu do 30.4.2009 s podmínkou, že budou realizována opatření uvedená v předloženém soupisu ve stanovených termínech. OOO ČIŽP plnění opatření průběžně kontrolovala. Na provedené úpravy bylo vydáno dne 24.4.2009 povolení změny stavby před jejím dokončením. Dne 30.4.2009 vydala ČIŽP vyjádření k žádosti spol. PLP, a.s. o povolení prozatímního užívání stavby, ve kterém stanovila podmínky, za kterých smí být stavba užívána. Následně dne 4.5.2009 vydal odbor výstavby, dopravy a ŽP Městského úřadu Trmice rozhodnutí o povolení prozatímního užívání stavby „Průmyslový lihovar Trmice“ s termínem do 31.7.2009 (provozovatel požadoval termín do 16.10.2009). Dne 28.07.2009 vydal odbor výstavby, dopravy a ŽP Městského úřadu Trmice rozhodnutí, kterým nepovolil další prozatímní užívání lihovaru ke zkušebnímu provozu. K povolení prozatímního užívání se záporně vyjádřily Magistrát města Ústí n.L., KHS Ústí n.L., KÚ ÚK a ČIŽP. Společnost PLP a.s. provozovala lihovar Trmice i po 31.07.2009 bez povolení. Dne 19.8.2009 podala spol. PLP a.s. na KÚ ÚK

podnět k přezkumnému řízení ve věci vydaného rozhodnutí o povolení prozatímního užívání stavby „Průmyslový lihovar Trmice“ s termínem do 31.7.2009. KÚ ÚK, odbor územního plánování a stavebního úřadu v přezkumném řízení vydal dne 28.8.2009 rozhodnutí, kterým zkušební provoz lihovaru povolil do 16.10.2009 (místo původního termínu 31.7.2009). Po 16.10.2009 další prozatímní užívání lihovaru ke zkušebnímu provozu povoleno nebylo, údajně PLP a.s. podala na stavební úřad Městského úřadu Litvínov žádost o kolaudaci. Z důvodu možné podjatosti stavebního úřadu v Trmicích převzal řízení ve věci stavby „Průmyslový lihovar Trmice“ stavební úřad v Litvínově.

PLP Trmice

Na KÚ ÚK byla také dne 1.7.2009 podána žádost o vydání změny IP, řízení ve věci vydání změny IP bude dle sdělení KÚ přerušeno (KÚ nechá zpracovat odborný posudek pro nastavení emisních limitů pro pachové látky). Zápach z provozu lihovaru Trmice odstraněn nebyl. Po instalaci odstředivky na podzim 2008 určené k odstřeďování kapaliny z výpalků, které následně nevstupují do sušárny a jsou prodávány ke krmení nesušené, došlo k určitému zlepšení situace a zápach již není tak intenzivní a častý.

Integrovaný registr znečištění (IRZ)

Provedena kontrola IRZ na 428 provozovnách. Z toho IRZ kontrol v rámci

kontrol plnění podmínek IP bylo 211. Samostatných kontrol IRZ bylo 76 a 141 kontrol bylo formou porovnání s provozní evidencí zdrojů znečišťování ovzduší Registru emisí a zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO), případně zjištěním korespondenční formou. IRZ kontroly dle seznamu, který ČIŽP obdržela z CENIA, české informační agentury v listopadu 2008 - bylo zkontrolováno všech 209 provozoven, z toho v roce 2009 bylo provedeno inspektory oddělení integrace 67 kontrol samostatně nebo při prováděných integrovaných kontrolách přímo v provozovnách a dalších 75 kontrol bylo v roce 2009 provedeno korespondenčně. Celková částka uložených pokut v PM, za nedodržení ohlašovacích povinností IRZ činila 494 000 Kč. Při počtu 75 rozhodnutí je průměrná výše pokut za IRZ přes 6 000 tis Kč. V případě dozorové činnosti v rámci IRZ se vesměs jedná o nepodstatné formální prohřešky provozovatelů či nedorozumění a opožděná hlášení. Převážná část pokut IRZ byla uložena při dolní hranici zákonného rozpětí od 3 do 10 tis. Kč zejména formou příkazu na místě. Výjimkou je společnost Galvanoplast Fischer Bohemia, k.s. se sídlem v Liberci, která neplnila své povinnosti, přestože několikanásobně překračuje prahové hodnoty znečišťujících látek (Cu, Ni, Cr) v přenosech odpadů. Udělená pokuta ODI OI Liberec za oblast IRZ byla ve výši 100 000 Kč (porušení podmínka IP). Odvolání MŽP zamítlo, PM nabylo dne 30.4.2009.

DALŠÍ INTEGROVANÉ ČINNOSTI EIA/SEA

Celkem bylo zpracováno na ČIŽP 1 724 vyjádření k záměrům, dokumentacím, posudkům, oznámením o koncepci a návrhům koncepce v rámci EIA/SEA - zákon č. 100/2001 Sb. Oproti loňskému roku je za stejné období určitý pokles (2 202) posuzovaných záměrů EIA. Projevuje se zřejmě v závislosti na regionech hospodářské krize a částečně ještě vliv novely zákona o EIA č. 216/2007 Sb. pro podlimitní záměry (dány zák. č. 186 /2006 Sb.).

Mezi často řešené záměry EIA v r. 2009, byly například záměry budování větrných elektráren, jejichž realizace není z hlediska energetických úspor opodstatněná a které dle ČIŽP nepatří do navrhovaných lokalit. Výška stožárů dosahuje až 100 m a jsou vnímány jako negativní narušení krajinného rázu. Loni byly uvedeny do provozu větrné elektrárny o instalovaném výkonu 42 MW. Jedná se například o záměry, budování VTE Bačálky v Královéhradeckém kraji o výkonu 6 MW, který zásadně odmítají místní obyvatelé, Farma VTE Lichkov se čtyřmi stožáry u hranic s Polskem v Pardubickém kraji.

BPS Velký Karlov

Významné kauzy EIA:

Obchodní centrum Galerie Šantovka - areál bývalé továrny MILO Olomouc. Dle závěrů analýzy rizik zpracované SCES – Group, spol. s r.o. je areál nadlimitně kontaminován těžkými kovy, zejména Ni, Cd, Be, Pb a organickými polutanty, především NEL a PAU. ČIŽP ověřila, že systém monitorovacích vrtů v tomto areálu byl během demoličních prací odstraněn a bylo tak zabráněno pravidelnému ověřování stavu kontaminace lokality. V oznámení záměru nebyla sanace kontaminovaných podzemních vod řešena. Řešeno bylo pouze nakládání s pevnými odpady. Z toho důvodu ČIŽP nesouhlasila s realizací záměru bez provedení nezbytných sanací na lokalitě.

Dinopark Ostrava – záměr byl realizován bez předchozího procesu posuzování vlivů na životní prostředí. ČIŽP na nesoulad s právními předpisy ve svém vyjádření upozornila a následně podala na KÚ MSK podnět k přezkumu vydaného územního rozhodnutí, KÚ MSK potvrdil nezákonnost vydaného ÚR a zahájil v této věci řízení.

Žádosti o vydání IP

Za rok 2009 bylo celkem zpracováno 464 vyjádření k žádostem o vydání IP nebo jejich změnám. Dále byla v 62 případech účast zástupců ČIŽP při ústních jednání o vydání IP.

Vyjádření a stanoviska, dobrovolné nástroje

Oddělení integrace OI ČIŽP zpracovalo celkem 572 stanovisek k ISO 14001, stanovisek v rámci programu Bezpečný podnik a stanovisek k žádosti o registraci do programu EMAS, k ekologickým auditům, k územním řízením a vč. vypracování informativních zpráv.

Havárie

V roce 2009 byl řešeno 12 havárií na zařízení pod IPPC. Významná byla např. havárie v šetření OI Praha na „Řízené skládce odpadů Benátky nad Jizerou“ společnosti AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o. Dne 1.5.2009 došlo k požáru na skládce nebezpečných odpadů Benátky nad Jizerou. Inspekci byl sepsán protokol o kontrolním zjištění. V současné době je případ ve stádiu vydání rozhodnutí o pokutě. Pouze byla inspekci společnosti AVE CZ opakovaně prodloužena lhůta pro vyjádření se k podkladům rozhodnutí, neboť si nechala vypracovat svůj znalecký posudek.

Hořící skládka

ZÁVĚRY KONTROLNÍ ČINNOSTI

Opakujícím se nedostatkem při kontrolách jsou nekvalitní IP, která obsahují často např. neaktuální údaje vzhledem k platnosti legislativy (odkazy na již neplatnou složkovou legislativu, včetně emisních limitů, četnosti a rozsahu monitoringu), rozpory mezi závaznými podmínkami provozu a údaji v přílohách IP (provozních řádech), nekontrolovatelné a nevymahatelné závazné podmínky provozu (používat co nejméně apod.). Takovéto nedostatky jsou řešeny průběžně, tzn. ČIŽP dává podněty na úpravu závazných podmínek provozu - neprodleně informuje příslušný KÚ.

V roce 2009 se stále častěji objevovaly případy, kdy kontrolované subjekty částečně či zcela pozastavily činnost z důvodu hospodářské krize a neohlásí tuto skutečnost jako změnu na zařízení krajskému úřadu. Z kontrolní činnosti v rámci IRZ dále vyplývá vysoké procento kontrolovaných subjektů, které porušily ohlašovací povinnost dle zákona č. 25/2008 Sb. O propojení tohoto zákona s Nařízením ES č. 166/2006, kterým se zřizuje E-PRTR a i o jeho přímé účinnosti musel být provozovatel často ČIŽP dodatečně informován.

Milevsko, porušení integrovaného povolení skládky

ČOV v Kostelci u Jihlavy

6. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

V roce 2009 proběhlo 45 zahraničních cest, kterých se zúčastnilo celkem 86 zaměstnanců.

Během českého předsednictví v EU se v rámci sítě IMPEL uskutečnilo 3. Valné shromáždění IMPEL v Praze, na jehož přípravě se aktivně podílela jak ČIŽP, tak i MŽP. Následující Valné shromáždění bylo pořádáno v provincii ve Stockholmu. Po celý rok 2009 se zástupce ČIŽP podílel na práci ve Výboru IMPEL a pracovníci ČIŽP a MŽP se společně zúčastnili již 4. konference IMPEL v rumunském Sibiu. Tyto konference jsou pořádány vždy jednou za tři roky a mají za úkol seznámit veřejnost a pracovníky nevládních organizací, Evropské komise a Evropského parlamentu s prací sítě IMPEL, zvláště s výsledky a závěry jednotlivých ukončených projektů.

Inspektoři ČIŽP se podíleli na práci Clusteru I (zlepšování povolování, inspekce a prosazování), Clusteru II – TFS (přeshraniční přeprava odpadů) a jako již každoročně se zúčastnili konference TFS.

V rámci sítě IMPEL se dále inspektoři zapojili do těchto projektů: elektronický odpad, poučení z havárií, srovnávacího projektu o povolování a inspekci na prasečích farmách, indikátory v životním prostředí, setkání kontaktních osob pro přeshraniční přepravu odpadů, výměnných dnů a další fáze projektu dělání správných věcí. Jednalo se již o 3. fázi tohoto projektu, který je zaměřen na implementaci plánování inspekce dle doporučení o minimálních kritériích pro inspekce životního prostředí. V první fázi projektu byla vypracována příručka pro plánování inspekce, ve druhé fázi proběhlo školení, jak příručku využít a třetí fáze byla zaměřena přímo na praktické použití příručky při plánování inspekce v jednotlivých členských státech. Příručka byla přeložena do českého jazyka a je možné ji nalézt na stránkách ČIŽP (www.cizp.cz – zahraniční vztahy – Impel).

V březnu 2009 iniciovala Česká republika jednání, v rámci kterého proběhla diskuse o možných tématech projektů financovaných z fondu INTERREG a zabývajících se úsekem ochrany přírody a lesnictví. Tyto projekty by navazovaly na práci sítě Greenforce. Při jednání byli přítomni kolegové z Nizozemí, Skotska, Lotyšska, Makedonie a zástupce Generálního ředitelství pro životní prostředí Evropské komise.

V červnu se dva inspektoři ČIŽP účastnili workshopu k implementaci sítě NATURA 2000 ve Španělsku, kde hlavním tématem bylo omezení hospodaření v lesích v zájmu ochrany přírody. V rámci českého předsednictví v EU byli zástupci ČIŽP přítomni i na jednáních pracovní skupiny rady EU pro lesnictví.

Českou republiku v oblasti CITES zastupují inspektoři ČIŽP na zasedání odborných skupin zaměřených na prosazování zákonů v oblasti ochrany ohrožených druhů. V tomto roce se uskutečnilo 21. zasedání Wildlife working group, dále pak dvě zasedání EU Enforcement group a zasedání poradní skupiny k projektu celoevropské databáze EU-TWIX. Tato skupina vznikla za účelem vytvoření databáze informací o obchodu s ohroženými druhy živočichů a rostlin v EU a pro rychlou komunikaci mezi orgány prosazujícími právo v EU.

Inspektor ČIŽP oddělení kontroly CITES byl účastníkem konference „CITES E-commerce Workshop“ zaměřené na nelegální obchodování s chráněnými živočichy a rostlinami. Dva inspektoři přednášeli na workshopu sítě ECENA, který byl pořádán v rámci školícího programu o kriminální činnosti v životním prostředí. V roce 2009 dále proběhl 2. ročník školícího programu o CITES enforcement v ČR, který byl určený pro inspektory ČIŽP, celníky a policisty. Semináře se účastnili i zahraniční lektori z Nizozemí a Velké Británie.

V rámci tzv. výkonných mezinárodních vztahů inspektoři zastupovali resort životního prostředí ČR při jednání mezinárodních komisí na ochranu hraničních vod, resp. velkých řek (Mezinárodní komise na ochranu Odry a Labe, Dunajská komise, Rakouské hraniční vody).

Zástupce ČIŽP se účastnil Fóra pořádaného Evropskou agenturou pro chemické látky (ECHA), které slouží k výměně informací o prosazování naří-

zení REACH. Na základě smlouvy o spolupráci se Slovenskem se uskutečnilo několik zahraničních cest věnovaných převážně problematice ochrany vod a odpadovému hospodářství.

Většina zahraničních cest se uskutečnila z důvodu zabezpečení smluvních závazků ČR v rámci mezinárodních organizací, úmluv a protokolů na jedné straně a aktivit přímo souvisejících s členstvím v EU na straně druhé. Celkově ČIŽP vynaložila na zahraniční cesty částku 551 886 Kč, kdy velká část nákladů byla financována přímo z rozpočtu Evropské komise.

7. LIDSKÉ ZDROJE

7.1 PERSONALISTIKA

Právní a platové poměry zaměstnanců České inspekce životního prostředí se řídí Zákoníkem práce č. 262/2006 Sb. a nařízením vlády č. 564/2006 Sb. o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění nařízení vlády č. 74/2009 Sb., nařízení vlády č. 469/2002 Sb., kterým se stanoví katalog prací a kvalifikační předpoklady.

S účinností od 26.3.2009 byl přijat nový Organizační řád České inspekce životního prostředí. Byly zřízeny dvě pobočky. Oblastní inspektorát v Plzni má pobočku v Karlových Varech a Oblastní inspektorát v Brně má pobočku ve Zlíně. Dále bylo na ředitelství zřízeno oddělení chemických látek a na oblastních inspektorátech referáty chemických látek.

Dodatkem Organizačního řádu ze dne 18.6.2009 se konkretizovaly některé kompetence vedoucích pracovníků.

ZÁKLADNÍ PERSONÁLNÍ ÚDAJE

Členění zaměstnanců podle věku a pohlaví - stav k 31.12.2009

věk	muži	ženy	celkem	%
do 20 let	0	0	0	0
21 - 30 let	81	66	147	22
31 - 40 let	105	95	200	30
41 - 50 let	69	102	171	27
51 - 60 let	92	45	137	20
61 let a více	5	3	8	1
celkem	352	311	663	100

Členění zaměstnanců podle vzdělání a pohlaví - stav k 31.12.2009

vzdělání dosažené	muži	ženy	celkem	%
základní	0	0	0	0
vyučen	0	0	0	0
střední odborné	4	2	6	1
úplné střední	20	26	46	7
úplné střední odborné	18	35	53	8
vyšší odborné	19	20	39	6
vysokoškolské	305	214	519	78
celkem	366	297	663	100

Celkový údaj o průměrných platech k 31.12.2009

	celkem
průměrný hrubý měsíční plat	24 250 Kč

Celkový údaj o vzniku a skončení pracovních a služebních poměrů zaměstnanců v roce 2009

	počet
nástupy	167
odchody	103

Trvání pracovního a služebního poměru zaměstnanců - stav k 31.12.2009

doba trvání	počet	%
do 5 let	298	45
do 10 let	221	33
do 15 let	97	15
do 20 let	38	6
nad 20 let	9	1
celkem	663	100

7.2. VZDĚLÁVÁNÍ

V průběhu roku 2009 byla připravena nová Směrnice ČIŽP č. 7/2009, která nabyla účinnosti 1.12.2009. Předmětem úpravy byly zejména organizační změny v systému vstupního vzdělávání úvodního.

Na základě usnesení vlády č.1542/2005 probíhalo povinné vzdělávání nově přijatých zaměstnanců. Jedná se o vstupní vzdělávání úvodní, kterého se ve třech termínech zúčastnilo 125 zaměstnanců. Tuto část vzdělávání v prezenční formě organizačně i lektorsky zajišťuje ČIŽP. Cílem je zejména seznámení se specifickou problematikou ČIŽP, základními znalostmi a právními normami pro vykonávání činnosti ve státní správě. Další povinnou součástí vzdělávání je vstupní vzdělávání následné, které ve sledovaném období zajišťoval jako odborný garant Institut státní správy. Ve čtyřech e-learningových kurzech jej absolvovalo 111 zaměstnanců. Obsahem jsou hlavně základy právního vědomí, správní řád, veřejná správa ČR, veřejné finance, minimum o EU atd. Odborní referenti a inspektoři se v rámci prohlubujícího vzdělávání účastnili teoretické a praktické specializační přípravy. Úspěšně ji ve čtyřech termínech zakončilo 9 zaměstnanců. Jazykové výuce se věnovalo v kurzech angličtiny, němčiny a španělštiny v prvním pololetí 140 zaměstnanců a ve druhém pololetí 105 zaměstnanců. Pro další vzdělávání zaměstnanců byl využíván zejména Institut státní správy, vlastní lektori a externí agentury. Celkový počet účastníků těchto akcí je 916. Počet převyšuje celkový počet zaměstnanců ČIŽP, protože někteří zaměstnanci absolvovali více kurzů.

8. EKONOMIKA

8.1. ROZPOČET

Česká inspekce životního prostředí jako organizační složka státu hospodařila v roce 2009 s rozpočtovými neinvestičními prostředky ve výši 368 335 000 Kč a rozpočtovými investičními prostředky v částce 20 667 000 Kč. Celkové rozpočtové prostředky tedy činily 389 012 000 Kč.

ČIŽP také hospodařila s limitem mimorozpočtových prostředků z pojistného plnění ve výši 1 747 893,00 Kč. Z těchto prostředků bylo 163 214 Kč použito na položku 5 171 – opravy a udržování a 1 584 679 Kč na položku 6 121 – budovy a stavby.

Celkový limit na výdaje ČIŽP byl 390 759 893 Kč. Čerpání neinvestičních a investičních prostředků za sledovaný rok bylo ve výši 390 283 645 Kč. Nedočerpané prostředky v hodnotě 460 656 Kč byly převedeny do evidence nároku nespotřebovaných výdajů za rok 2009.

Upravený rozpočet k 31.12.2009 (v tis.Kč)

Ukazatel	upravený rozpočet k 31.12.2009
I. Příjmy OSS	1 500
II. Výdaje celkem	389 012
1. Běžné výdaje celkem:	368 335
Mzdové prostředky OSS	211 929
Pojistné	71 750
Převod FKSP	4 212
Ostatní běžné výdaje	80 444
* ISPROFIN 315-MŽP	8 872
2. Investiční výdaje	20 677
v tom: *ISPROFIN 315 - MŽP	20 677
Limit mzd. prostř. a počtu zaměst. u organizací odměň. dle z.č. 143/92 Sb.	
Mzdové prostředky celkem	211 929
v tom: * limit prostředků na platy	210 590
* ost. platby proved. práci (OON)	1 339
b) počet zaměstnanců	663
c) průměr. plat v Kč	26 469
* OSS - platy + OON + PSZ	283 679

Čerpání neinvestičních výdajů za rok 2009

Ukazatel	Rozpočet	Limit	Čerpání	Úspora
Platy	210 590 000,00	210 590 000,00	210 588 043,00	1 957,00
Ostatní platy			1 957,00	-1 957,00
OOV	1 339 000,00	1 339 000,00	1 339 000,00	0,00
Soc. a zdrav.pojistné	71 750 000,00	71 750 000,00	71 750 000,00	0,00
Mimorozpočtový zdroj				0,00
Celkem mzdové výdaje	283 679 000,00	283 679 000,00	283 679 000,00	0,00

Ukazatel	Rozpočet	Limit	Čerpání	Úspora
Ostatní běžné neinv. výdaje	71 572 000,00	71 572 000,00	71 330 829,01	241 170,99
Převod do FKSP	4 212 000,00	4 212 000,00	4 206 843,00	5 157,00
Převod do FKSP z mim. zdr.				0,00
Mimorozpočtový zdroj ČIŽP	0			0,00
Mimorozp. zdroj – navýšení za přijaté pojistné		163 214,00	163 214,00	0,00
Celkem běžné neinv. výdaje	75 784 000,00	75 947 214,00	75 700 886,01	246 327,99

Ukazatel	Rozpočet	Limit	Čerpání	Úspora
Výdaje ISPROFIN ICT	6 500 000,00	6 500 000,00	6 286 184,48	213 815,52
Výdaje ISPROFIN - výpočetní technika	2 372 000,00	2 372 000,00	2 371 486,74	513,26
Mimorozpočtový zdroj ICT				0
Celkem nein. výd. ISPROF.	8 872 000,00	8 872 000,00	8 657 671,22	214 328,78

Celkem neinvestiční výdaje	368 335 000,00	368 498 214,00	368 037 557,23	460 656,77
-----------------------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-------------------

8.2. INVESTICE

Investice ČIŽP byly v roce 2009 naplánovány a čerpány podle následující tabulky:

Program	Akce č.	Název akce	Rozpočet	Čerpání	Úspora
115010/33	115013D005	Rekonstrukce objektu OI ČB	5 064 000,00	5 061 589,58	2 410,42
115010/33	115013D006	Stavba dvojgaráže u objektu OI Ústí nad Labem	450 000,00	449 915,25	84,75
115010/33	115014D007	Pořízení klimatizace OI ČIŽP Praha	245 000,00	244 978,00	22,00
115010/33	115014D008	Pořízení klimatizace OI ČIŽP Brno	350 000,00	349 630,00	370,00
115010/33	115013D007	Rekonstrukce vytápění budovy Ř ČIŽP	1 184 000,00	1 183 526,40	473,60
115010/33	115014D009	Obnova automobilů ČIŽP	4 956 000,00	4 955 440,55	559,45
115010/33	115011D003	Datové uložení ČIŽP a konverze do PDF	2 500 000,00	2 490 717,00	9 283,00
110010/33	110013D008	Rekonstrukce el. Rozvodů v budově KV	1 218 000,00	1 217 571,00	429,00
115010/33	115011D004	Pořízení výpočetní techniky	2 325 000,00	2 324 091,90	908,10
115010/33	115013D009	Úprava vstupní recepce ředitelství ČIŽP	136 000,00	136 000,00	0,00
115010/33	115014D010	Pořízení dodávky a čtyř referent. vozidel pro ČIŽP	2 249 000,00	2 247 950,00	1 050,00
115010/33	115013D005	Rekonstrukce objektu OI ČB	1 584 679,00	1 584 679,00	0,00
Investiční výdaje celkem			22 261 679,00	22 246 088,68	15 590,32

Plnění příjmů v roce 2009

Ukazatel	Schválený rozpočet	Rozpočet po úpravě	Čerpání
1. 2131 příjmy z pronájmu pozemků			1 950,00
2. 2132 příjmy z pronájmu ostatních nemovitostí a jejich částí			313 873,09
3. 2133 příjmy z pronájmu movitých věcí			3 600,00
4. 2141 příjmy z úroků			36 544,18
5. 2143 realizované kurzové zisky			0
6. 2310 příjmy z prodeje krátkodobého a drobného dlouhodobého majetku			5 999,00
7. 2322 přijaté pojistné náhrady	200 000,00	200 000,00	2 107 713,00
8. 2324 přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady	300 000,00	300 000,00	2 205 123,60
9. 2328 neidentifikované příjmy			0
10. 2329 ostatní nedaňové příjmy jinde nezařazené (náklady řízení CITES aj.)	1 000 000,00	1 000 000,00	53 590,00
nedaňové příjmy – mezisoučet			4 728 392,87
11. 3113 příjmy z prodeje ostatního hmotného dlouhodobého majetku			75 600,00
kapitálové příjmy – mezisoučet			75 600,00
12. 4132 převody z ostatních vlastních fondů			32 669,00
13. 4135 převody z fondů organizačních složek státu			0,00
Přijaté (převody z vlastních fondů) – mezisoučet			32 669,00
Celkem	1 500 000,00	1 500 000,00	4 836 661,87

Tvorba a čerpání nároků z nespotřebovaných výdajů v roce 2009

Ukazatel	Zůstatek 2008	Tvorba 2009	Čerpání 2009	Převod do 2010
Profilující výdaje	6 340,31	229,92	0	6 570,23
Neprofilující výdaje	1 095,20	246,32	0	1 341,52
Celkem	7 435,51	476,24	0	7 911,75

KONTAKTY

Ředitelství	Adresa	E-mail	Telefon/Fax + 420
	Na Břehu 267 190 00 Praha 9	public@cizp.cz	tel.: 222 860 111 fax: 283 892 662
Oblatní inspektorát	Adresa	E-mail	Telefon/Fax + 420
Praha	Wolkerova 40 160 00 Praha 6	public@ph.cizp.cz	tel.: 233 066 111, fax: 233 066 103 hlášení havárií: 731 405 313
Plzeň pobočka Karlovy Vary	Klatovská tř. 48 301 22 Plzeň Drahomířino nábřeží 197/16 360 01 Karlovy Vary	public@pl.cizp.cz	tel.: 377 236 783, fax: 377 237 289 hlášení havárií: 731 405 350 tel.: 353 221 140, fax: 353 221 1409 hlášení havárií: 731 405 378
Hradec Králové	Resslova 1229 500 02 Hradec Králové	public@hk.cizp.cz	tel.: 495 773 + linka, fax: 495 211 175 hlášení havárií: 731 405 205
České Budějovice	Dr. Stejskala 6, P.O.BOX 32 370 21 České Budějovice	public@cb.cizp.cz	tel.: 386 109 111, fax: 386 357 581 hlášení havárií: 731 405 133
Ústí nad Labem	Výstupní 1644 400 07 Ústí nad Labem	public@ul.cizp.cz	tel.: 475 246 011, fax: 475 500 042 hlášení havárií: 731 405 388
Havlíčkův Brod	Bělohradská 3304 580 01 Havlíčkův Brod 1	public@hb.cizp.cz	tel.: 569 496 111, fax: 569 429 822 hlášení havárií: 731 405 166
Brno pobočka Zlín	Lieberzeitova 14 614 00 Brno Tř. Tomáše Bati 3792 760 01 Zlín	public@bn.cizp.cz	tel.: 545 545 111, fax: 545 545 100 hlášení havárií: 731 405 100 tel.: 577 690 462 hlášení havárií: 731 405 100
Olomouc	Tovární 41 772 00 Olomouc	public@ol.cizp.cz	tel.: 585 243 410, fax: 585 243 410 hlášení havárií: 731 405 265
Ostrava	Valchařská 15/72 702 00 Ostrava	public@ov.cizp.cz	tel.: 595 134 111, fax: 596 115 525 hlášení havárií: 731 405 301
Liberec	Tř. 1. máje 858/26 460 01 Liberec 1	public@lb.cizp.cz	tel.: 485 340 888, fax: 485 340 712 hlášení havárií: 723 083 437

ZKRATKY A VYSVĚTLIVKY

CHS	Cílové hospodářské plány
EU	Evropská unie
EÚ	Předcházení ekologické újmy
EVL	Evropsky významné lokality
GMO	Geneticky modifikované organismy
HZS	Hasičský záchranný sbor
CHSK	Chemická spotřeba kyslíku
CHKO	Chráněná krajinná oblast
CHÚ	Chráněné území
IMPEL	Síť environmentálních inspekčních orgánů zemí EU
IP	Integrované povolení
IPPC	Integrovaná prevence a omezování znečištění
IRZ	Integrovaný registr znečištění
KÚ	Krajský úřad
LHP	Lesní hospodářský plán
LHO	Lesní hospodářská osnova
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MZE	Ministerstvo zemědělství
MZCHÚ	Maloplošná zvláště chráněná území
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NL	Nerozpuštěné látky
ODI	Oddělení integrace
OI	Oblastní inspektorát
OkÚ	Okresní úřad
OOH	Oddělení odpadového hospodářství

OOL	Oddělení ochrany lesa
OOO	Oddělení ochrany ovzduší
OOP	Oddělení ochrany přírody
OOV	Oddělení ochrany vod
OÚ	Obecní úřad
OVSS	Odbor výkonu státní správy
RAPEX	Celoevropský info systém o nebezpečných výrobcích určených pro spotřebitele
REACH	Nařízení o registraci, hodnocení, povolování a omezování chem. látek
REZZO	Registr emisí a zdrojů znečišťování emisí
PM	Právní moc
PPO	Přeshraniční přeprava odpadů
PUPFL	Pozemky určené k plnění funkcí lesa
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SRS ČR	Státní rostlinolékařská správa ČR
ÚČOV	Ústřední čistírna odpadních vod
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
VKP	Významný krajinný prvek
VZCHÚ	Velkoplošná zvláště chráněná území
VŽP	Vedlejší živočišné produkty
ZCHD	Zvláště chráněné druhy
ZCHÚ	Zvláště chráněné území dle zákona č.114/92 Sb.
ŽP	Životní prostředí

PŘEHLED ČINNOSTI OBLASTNÍCH INSPEKTORÁTŮ ZA ROK 2009

Oddělení	Počet inspektorů	Počet kontrol	Vydána stanoviska a vyjádření	Rozhodnutí o pokutě			Ostatní rozhodnutí									Poplatkové agendy		Počet řešených havárií	Počet řešených podnětů a petic	Počet podnětů orgánům státní správy	Počet podaných trestních oznámení
				Všechna rozhodnutí o pokutě vydaná ve sledova- ném období	Všechna rozhodnutí o pokutě, která nabyla ve sledovaném období právní moci	Právní moc v celkové částce (Kč)	Počet rozhodnutí v PM - zastavení nebo omezení činnosti, provozu nebo jeho části	Počet rozhodnutí v PM odebrání/zabavení	Počet rozhodnutí o opatření k nápravě v PM v daném období	Počet rozhodnutí o dodržení emisních limitů	Počet rozhodnutí o stanovení emisního limitu pro spalování více druhů paliv	Počet vydaných souhlasů s regulačním řádem	Počet vydaných rozhodnutí o kategorizaci zdroje	Odebrání a pozastavení platnosti osvědčení o nebezpečných vlastnostech odpadů	Počet vydaných rozhodnutí o poplatcích za vypouštění odpadních vod	Počet vydaných rozhodnutí o poplatcích za odběr podzemních vod					
PH	65	2 081	2 561	239	214	23 085 800	5	4	61	6	1	0	28	0	294	948	14	694	3	0	
ČB	39	1 413	548	293	280	17 854 800	16	0	58	0	1	0	1	1	159	1 018	13	241	6	1	
PL	48	2 046	1 003	290	262	24 817 304	8	3	53	7	0	0	5	0	240	1 073	4	264	10	3	
UL	40	1 720	1 096	181	177	13 551 800	6	0	17	0	0	0	6	0	188	597	4	239	2	0	
HK	44	1 757	925	203	183	11 397 525	8	1	20	0	0	0	12	0	220	1 255	6	196	12	1	
HB	34	1 437	706	319	321	11 072 179	3	1	52	3	0	0	4	0	123	824	6	163	11	2	
BN	59	2 153	2 641	458	457	31 904 827	11	3	46	14	0	0	62	0	352	1 810	3	319	4	6	
OL	32	1 487	627	325	315	6 932 783	4	1	33	3	0	0	14	0	166	833	7	199	4	0	
OV	47	1 853	1 412	244	226	13 441 525	3	11	16	3	0	0	4	0	230	427	15	235	5	2	
LB	32	1 245	422	177	163	8 623 200	6	0	49	3	0	0	4	0	89	483	8	181	5	1	
Ředitelství	56	240	65	49	52	1 483 900	0	44	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	7	7	
Celkem	496	17 432	12 006	2 778	2 650	164 165 643	70	68	406	39	2	0	141	1	2 061	9 268	80	2 731	69	23	

PŘEHLED ČINNOSTI OI ZA ROK 2009 - ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ

59

Oblastní inspektorát	Počet inspektorů	Počet zkontrolovaných subjektů	Počet kontrol	Vydaná stanoviska a vyjádření			Rozhodnutí ve správním řízení													Odebrání osvědčení	Počet řešených podnětů a petic	Počet řešených havárií	Počet podaných trestních oznámení
				SFŽP	Audity	Ostatní	Pokuty						Opatření k nápravě a ochranná opatření				Pozastavení platnosti osvědčení o nebezpečných vlastnostech odpadů						
							Všechna rozhodnutí o pokutě vydaná ve sledovaném období	Všechna rozhodnutí, která ve sled. období nabyla právní moci	Rozhod. o pokutě v právní moci vydaná ve sledovém období	Rozhod. o pokutě v právní moci z předchozích období	V celkové částce (Kč)	Všechna rozhodnutí o ON vydaná ve sled. období	Všechna rozhodnutí, která ve sled. období nabyla právní moci	Rozhod. o ON v právní moci vydaná ve sled. období	Rozhod. o ON v právní moci z předchozích období	Všechna vydaná rozhodnutí v právní moci	Rozhodnutí v právní moci vydaná ve sledovaném období	Rozhodnutí v právní moci z předchozích období					
PH	16	407	462	16	51	1	103	105	89	16	9 196 500	1	1	0	1	0	0	0	0	108	0	0	
ČB	8	293	440	10	0	3	69	65	60	5	10 600 000	0	0	0	0	0	0	0	1	37	0	0	
PL	10	498	779	10	0	2	128	116	112	4	16 538 000	4	3	3	0	0	0	0	0	92	0	0	
UL	9	354	341	7	9	52	91	85	80	5	7 751 000	2	1	1	0	0	0	0	0	64	0	0	
HK	9	313	380	0	0	0	66	40	36	4	2 618 000	4	3	3	0	0	0	0	0	33	0	0	
HB	7	280	318	15	0	0	81	91	74	17	5 415 000	1	1	1	0	0	0	0	0	15	0	0	
BN	14	474	544	35	0	308	125	115	111	4	8 592 100	4	1	1	0	0	0	0	0	70	0	1	
OL	6	232	291	13	0	0	50	46	33	13	1 798 000	0	0	0	0	0	0	0	0	46	0	0	
OV	9	361	386	3	1	16	53	56	52	4	7 472 500	0	0	0	0	0	0	0	0	78	2	0	
LB	8	289	378	5	0	98	70	63	56	7	3 855 100	4	4	4	0	0	0	0	0	46	5	0	
Ředitelství	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Celkem	107	3 501	4 319	114	61	480	836	782	703	79	73 836 200	20	14	13	1	0	0	0	1	589	7	1	

PŘEHLED ČINNOSTI OI ZA ROK 2009 - OCHRANA VOD

Oblastní inspektorát	Počet inspektorů	Počet prověrek, revizí a kontrol		Účast na kontrolách dle zák. 76/2002 Sb.	Vydaná stanoviska a vyjádření			Rozhodnutí ve správním řízení													Počet řešených podnětů	Havárie		Počet podaných trestních oznámení
								Pokuty							Opatření k nápravě							Zastavení činnosti (provozu)	Celkový počet evidovaných havárií na vodách	
		SFŽP	Audity		Ostatní	Všechna rozhodnutí o pokutě vydaná ve sledovaném období	Všechna rozhodnutí, která nabyla ve sled. období právní moci	Z toho rozhodnutí v právní moci za nepředložení poplatkového hlášení nebo přiznání	Rozhod. o pokutě v právní moci vydaná ve sled.období	Rozhod. o pokutě v právní moci z předchozích období	V celkové částce (Kč)	Z toho částka pokut za nepředložení poplatkového hlášení nebo přiznání	Všechna rozh. o opatření k nápravě vydaná ve sled.období	Všechna rozh. o opatření k nápravě, která nabyla ve sled.období právní moci	Rozhod. o opatření k nápravě v právní moci vydaná ve sled.období	Rozhod. o opatření k nápravě v právní moci z předchozích období								
PH	13	480	36	24	16	45	320	28	19	5	17	2	8 880 000	55 000	2	3	2	1	0	119	22	14	0	
ČB	7	319	5	7	12	1	66	81	77	44	74	3	2 781 300	860 000	17	16	16	0	0	50	4	4	0	
PL	12	387	19	32	18	3	150	79	75	10	67	8	4 734 804	130 000	23	25	23	2	1	32	5	4	0	
UL	10	365	23	17	9	0	58	31	29	2	25	4	1 661 700	20 000	6	6	6	0	0	24	15	4	0	
HK	10	328	21	31	38	0	98	43	58	28	40	18	4 579 525	490 000	3	3	3	0	0	15	10	6	0	
HB	6	233	8	13	8	0	21	59	57	19	52	5	1 377 479	330 000	10	10	10	0	0	28	8	6	0	
BN	12	450	20	11	24	0	341	180	188	83	172	16	9 312 727	1 005 000	8	10	8	2	0	47	13	3	0	
OL	7	246	15	18	21	0	52	148	146	125	139	7	2 737 783	1 340 000	4	4	4	0	0	32	10	5	0	
OV	11	354	15	18	5	0	74	62	53	13	48	5	3 543 525	360 000	6	7	5	2	0	25	21	13	0	
LB	5	216	19	20	5	9	11	33	31	17	31	0	1 364 100	260 000	8	9	7	2	0	34	3	3	0	
Ředitelství	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Celkem	101	3 378	181	191	156	58	1 191	744	733	346	665	68	40 972 943	4 850 000	87	93	84	9	1	406	111	62	0	

OCHRANA VOD - POPLATKY 2009

61

Oblastní inspektorát	Poplatky												
	Poplatky za vypouštění odpadních vod (§ 89 zák. č. 254/2001 Sb.)						Poplatky za odběr podzemních vod (§ 88 zák. č. 254/2001 Sb.)						
	Výdaná rozhodnutí o změnách záloh	Výdaná rozhodnutí o záloze pro rok 2010	Stanovená výše záloh pro rok 2010 (Kč)	Výdaná rozhodnutí o poplatcích za rok 2008	Rozhodnutí o poplatcích za rok 2008 v právní moci	Výše poplatků za rok 2008 v právní moci (Kč)	Dodatečná rozhodnutí o záloze pro rok 2009	Dodatečná výše záloh pro rok 2009 (Kč)	Výdaná rozhodnutí o záloze pro rok 2010	Stanovená výše záloh pro rok 2010 (Kč)	Výdaná rozhodnutí o poplatcích za rok 2008	Rozhodnutí o poplatcích za rok 2008 v právní moci	Výše poplatků za rok 2008 v právní moci (Kč)
PH	0	175	38 431 246	119	119	36 854 414	26	1 942 253	611	220 331 427	311	311	65 248 538
ČB	4	77	17 477 102	78	78	9 841 302	9	338 214	498	64 276 037	511	509	38 552 900
PL	3	104	10 406 647	133	133	11 011 328	48	3 115 247	469	65 736 407	556	554	52 634 278
UL	9	81	62 661 015	98	98	63 600 275	16	1 243 046	254	89 823 502	327	327	74 241 751
HK	1	94	37 146 360	125	125	62 946 310	48	5 592 006	592	278 948 734	615	615	131 391 379
HB	0	76	9 625 027	47	47	3 030 568	11	568 538	486	53 578 155	327	327	24 555 846
BN	7	169	17 547 313	176	176	20 252 314	49	3 178 490	524	168 142 951	1 237	1 237	155 739 707
OL	4	62	12 608 307	100	100	14 075 656	17	1 836 354	345	143 112 080	471	471	102 099 194
OV	5	106	55 168 835	119	119	46 104 527	1	46 000	192	56 038 711	234	234	42 969 209
LB	0	45	9 707 684	44	44	2 941 971	13	1 214 880	214	66 218 068	256	256	70 141 800
Ředitelství	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	33	989	270 779 536	1 039	1 039	270 658 665	238	19 075 028	4 185	1 206 206 072	4 845	4 841	757 574 602

PŘEHLED ČINNOSTI OI ZA ROK 2009 - OCHRANA OVZDUŠÍ

Oblastní inspektorát	Počet inspektorů	Počet zkontrolovaných subjektů	Počet kontrol	Vydaná stanoviska a vyjádření				Rozhodnutí ve správním řízení											Počet ověření SPE	Měření emisí			Počet řešených podnětů a petic
				SFŽP	EIA	KÚ	Ostatní	Pokuty					Opatření			Souhlasy		Kategorizace zdrojů		Počet měř. s překročením limitu	Počet měř. bez překročení limitu	Mezilaboratorní porovnání zkoušek	
								Všechna rozhodnutí vydaná ve sledovaném období	Všechna rozhodnutí, která nabyla právní moci ve sledovaném období	Rozhod. o pokutě v právní moci vydaná ve sled.období	Rozhod. o pokutě v právní moci z předchozích období	V celkové částce (Kč)	Dodržení emisních limitů	Zastavení nebo omezení činnosti	Ostatní	EL - spalování více druhů paliv	Regulační řád						
PH	12	355	537	15	0	792	378	35	30	26	4	2 450 000	6	1	5	1	0	28	432	0	0	0	87
ČB	7	159	206	16	0	163	0	29	29	26	3	1 290 000	0	0	0	1	0	1	185	0	0	0	7
PL	9	249	403	15	0	444	23	27	28	27	1	1 851 000	7	0	4	0	0	5	325	0	0	0	22
UL	9	316	566	13	0	226	296	14	14	12	2	1 940 000	0	1	0	0	0	6	163	0	0	0	55
HK	9	188	612	10	0	294	38	42	31	28	3	1 389 000	0	0	0	0	0	12	390	0	0	0	27
HB	7	210	336	8	0	325	17	57	53	51	2	1 266 000	3	0	1	0	0	4	294	0	0	0	16
BN	12	489	666	6	0	698	589	63	69	55	14	4 324 500	14	0	4	0	0	62	593	0	0	0	57
OL	7	196	417	6	0	293	50	34	36	27	9	767 500	3	0	3	0	0	14	252	0	0	0	22
OV	11	295	499	7	0	496	344	25	23	22	1	826 000	3	0	1	0	0	4	189	0	0	0	40
LB	7	163	260	4	0	100	10	21	18	18	0	872 000	3	0	7	0	0	4	142	0	0	0	26
Ředitelství	10	16	39	0	0	0	40	13	13	13	0	1 417 000	0	0	0	0	0	1	3 638	8	60	8	0
Celkem	100	2 636	4 541	100	0	3 831	1 785	360	344	305	39	18 393 000	39	2	25	2	0	141	6 603	8	60	8	359

PŘEHLED ČINNOSTI OI ZA ROK 2009 - INTEGROVANÉ AGENDY

63

Oblastní inspektorát	Počet inspektorů IPPC	Počet prověrek, revizí a kontrol			Činnost při prověrkách, revizích a kontrolách vykazovaných ostatními složkami	Vydaná stanoviska a vyjádření				Rozhodnutí ve správním řízení														Havárie	Počet podaných trestních oznámení (agenda IPPC)
		Počet zkontrolovaných zařízení	Kontroly, zda zařízení spadá pod zák. č. 76/2002 Sb.	Celkový počet kontrol		Žádosti o vydání integrovaného povolení	EIA	Ústní jednání k vydání IP, vč. ústních jednání povinných ze zákona č. 76/2002 Sb.	Ostatní jednání, stanoviska a vyjádření	Zahájení správního řízení o uložení pokuty	Pokuty dle zákona č. 76/2002 Sb.								Zastavení provozu zařízení nebo jeho části	Upuštění od uložení pokuty	Počet řešených podnětů a petic - spolupráce				
											Rozhodnutí o pokutě vydaná ve sledovacím období	Rozhod. o pokutě vydaná ve sled.období v právní moci	Rozhod. o pokutě z předchozích období, která nabyla právní moc	Celkem - všechna rozhodnutí o pokutě, která nabyla ve sled.období právní moci	V celkové částce	Z toho částka pokut za problematiku ochrany ovzduší, které nabyla právní moci ve sledovaném období	Z toho částka pokut za problematiku ochrany vod, které nabyla právní moci ve sledovaném období	Z toho částka pokut za problematiku odpadového hospodářství, které nabyla právní moci ve sled. období							
PH	5	45	2	45	10	87	388	2	57	8	21	16	7	23	1 305 000	0	0	115	0	0	3	1	0		
ČB	4	37	2	39	12	3	84	2	33	20	19	13	2	15	1 423 000	25	0	75	0	1	30	5	0		
PL	4	76	3	76	9	7	161	6	47	7	9	9	0	9	850 000	0	0	20	0	0	7	2	0		
UL	3	43	0	44	40	20	151	5	110	6	14	12	4	16	984 000	0	0	0	0	0	1	3	0		
HK	4	93	7	93	4	83	191	4	24	19	19	18	2	20	824 000	0	0	0	0	0	38	0	0		
HB	4	42	1	42	74	56	75	11	4	16	16	16	0	16	852 000	62	0	0	0	0	41	1	0		
BN	4	85	0	112	5	108	271	1	152	5	19	18	4	22	8 255 000	145	0	10	0	0	1	0	0		
OL	2	74	0	123	6	15	119	4	25	4	19	18	1	19	467 000	0	0	0	1	0	41	0	0		
OV	4	68	2	136	20	65	202	20	96	4	20	17	2	19	238 000	0	0	0	0	2	9	0	0		
LB	3	63	3	69	13	20	82	7	24	7	7	5	0	5	380 000	0	0	0	0	0	8	0	1		
Ředitelství	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	0		
Celkem	43	626	20	779	193	464	1 724	62	572	96	163	142	22	164	15 578 000	232	0	220	1	3	187	12	1		

PŘEHLED ČINNOSTI OI ZA ROK 2009 - OCHRANA PŘÍRODY

Oblastní inspektorát	Počet inspektorů	Počet kontrol	Vydaná stanoviska a vyjádření		Rozhodnutí ve správním řízení													Počet řešených podnětů a petic	Počet podnětů orgánům státní správy	Počet podaných trestních oznámení
			SFŽP	Ostatní (včetně EIA)	Pokuty										Omezení/zastavení činností	Odebrání	Opatření			
					Protiprávní činnost právnických osob a fyz. osob podnikajících					Přestupky fyzických osob										
					Všechna rozhodnutí o pokutě, vydaná ve sledovaném období	Všechna rozhodnutí o pokutě, která nabyla ve sledovaném období právní moci	Rozhod. o pokutě v právní moci vydaná ve sledovaném období	Rozhod. o pokutě v právní moci z předchozích období	V celkové částce (Kč) (z rozhodnutí v právní moci)	Všechna rozhodnutí o pokutě vydaná ve sledovaném období	Všechna rozhodnutí o pokutě v právní moci	Rozhod. o pokutě v právní moci vydaná ve sledovaném období	Rozhod. o pokutě v právní moci z předchozích období	V celkové částce (Kč) (z rozhodnutí v právní moci)						
PH	13	393	0	354	25	15	13	2	1 047 000	21	17	16	1	59 300	4	4	4	353	3	0
ČB	6	223	0	90	28	27	25	2	683 000	26	21	20	1	192 500	16	0	7	133	6	1
PL	7	234	0	117	17	12	11	1	450 000	22	16	16	0	84 500	7	3	3	106	10	3
UL	5	190	3	134	16	16	13	3	1 092 000	1	2	1	1	7 100	5	0	1	86	2	0
HK	8	169	0	142	7	12	7	5	461 000	10	9	7	2	73 000	8	1	3	113	12	1
HB	5	328	0	68	44	43	41	2	1 090 500	22	20	18	2	88 100	3	1	2	102	11	1
BN	10	283	2	104	29	25	23	2	576 000	29	25	24	1	404 000	11	3	2	126	4	5
OL	5	214	0	24	26	24	20	4	639 000	28	27	26	1	86 500	4	1	7	85	4	0
OV	7	287	0	82	23	21	18	3	798 000	55	51	48	3	238 500	3	11	6	86	5	2
LB	5	130	0	47	9	10	6	4	1 638 000	25	24	22	2	186 000	6	0	1	62	5	0
Ředitelství	9	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0
Celkem OOP	80	2 451	5	1 168	224	205	177	28	8 474 500	239	212	198	14	1 419 500	67	24	37	1 252	64	13
Ř CITES	7	199	0	13	2	2	2	0	9 000	34	37	32	5	57 900	0	44	0	0	5	7
Celkem	87	2 650	5	1 181	226	207	179	28	8 483 500	273	249	230	19	1 477 400	67	68	37	1 252	69	20

PŘEHLED ČINNOSTI OI ZA ROK 2009 - OCHRANA LESA

65

Oblastní inspektorát	Počet inspektorů	Počet kontrol	Vydaná stanoviska a vyjádření		Rozhodnutí ve správním řízení												Počet řešných podnětů a petic	Počet podaných trestních oznámení
					Pokuty						Opatření k nápravě							
			Všechna rozhodnutí o pokutě vydaná ve sledovaném období	Všechna rozhodnutí o pokutě, která nabyla ve sledovaném období právní moci	Z toho		V celkové částce (Kč)	Všechna rozhodnutí o ON vydaná ve sledovaném období	Všechna rozhodnutí o ON, která nabyla ve sled.období právní moci	Z toho								
					Rozhod. o pokutě v právní moci vydaná ve sledovaném období	Rozhod. o pokutě v právní moci z předchozích období				Rozhod. o ON v právní moci vydaná ve sled.období	Rozhod. o ON v právní moci z předchozích období							
PH	6	164	0	39	6	5	5	0	148 000	45	42	41	1	0	0	27	0	
ČB	7	186	0	65	41	46	38	8	885 000	35	34	32	2	0	0	14	0	
PL	6	167	0	0	8	6	4	2	309 000	13	12	12	0	0	0	12	0	
UL	4	214	0	3	14	15	14	1	116 000	8	7	7	0	0	0	10	0	
HK	4	175	0	3	16	13	12	1	1 453 000	10	10	10	0	0	0	8	0	
HB	5	180	0	98	40	41	35	6	983 100	40	35	30	5	0	0	2	1	
BN	7	98	0	2	13	13	12	1	440 500	14	14	14	0	0	0	19	0	
OL	5	196	0	5	20	17	11	6	437 000	22	16	16	0	0	0	14	0	
OV	5	191	0	1	6	3	3	0	325 000	27	26	0	0	0	0	6	0	
LB	4	192	0	0	12	12	11	1	328 000	29	26	26	0	0	0	13	0	
Ředitelství	5	2	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Celkem	58	1 765	0	222	176	171	145	26	5 424 600	243	222	188	8	0	0	125	1	

© 2010 Česká inspekce životního prostředí

Odpovědná redaktorka: Mgr. Ivana Awwadová

Design, produkce a DTP: Ak. mal. Jaroslav Novotný graphic design

Foto: archiv ČIŽP, archiv GD atelier

Česká inspekce životního prostředí
Na Břehu 267
190 00 Praha 9
Tel.: 00420 222 860 111
Fax: 00420 283 892 662
public@cizp.cz

www.cizp.cz